DOCUMENT RESUME

ED 176 572 FL 010 643

TITLE	Albanian: Basic Course. Volume V, Lessons 47-54.
INSTITUTION	Defense Language Inst., Monterey, Calif.
PUB DATE	Jan 66
NOTE	235p.; For related documents, see FL 010 626-628, FL 010 634, and FL 010 637-648; Tapes accompany the text
AVAILABLE FROM	Defense Language Institute, Foreign Language Center, Nonresident Instruction Division, Presidio of Monterey, California 93940
LANGUAGE	Albanian; English
EDRS PRICE	MF01/PC10 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Adult Education; *Albanian; *Audiolingual Methods; Classroom Materials; *Grammar; *Instructional Materials; *Language Instruction; Postsecondary Education; *Second Language Learning; Speech Communication; Translation; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary
IDENTIFIERS	*Dialogs (Language Learning)

ABSTRACT

This fifth of ten volumes of audiolingual classroom instruction in Albanian for adult students treats Albanian grammar, syntax, and usage in a series of exercises consisting of grammar perception drills, grammar analysis, translation exercises, readings, question-and-answer exercises, and dialogues illustrating specific grammatical features. A vocabulary list is attached to each exercise. (JB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED176572

FL010643

01AL47

ALBANIAN

BASIC COURSE

VOLUME V
LESSONS 47-54

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY
DLIFLC
Robert P. Schoffman
TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

JANUARY, 1966

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

This pamphlet is for use by the faculty, staff and students of the Defense Language Institute solely for official purposes. It is NOT for general distribution. It may NOT be released to other persons, quoted or extracted for publication, or otherwise copied or distributed without specific permission in each instance from the Director, Defense Language Institute.

Roy M. Kessler

ROY M. KESSLER
Colonel, USA
Director

Table of Contents

	Page
FORTY-SEVENTH LESSON	
Grammar Perception Drill	2
Dialogue Number 47	8
Main Features: The admirative mood. Conjugation of "me [illegible]á," "me pré," "me thye (me krye), [illegible] me vdekë" Adjectives used as nouns	
Idiomatic Translation of Dialogue No. 47	10
Grammar Analysis:	
Adjectives used as nouns (masculine)	11
Grammar Drill	14
Translation Exercises	22
Reading Text and Questions	25
Homework	28
Vocabulary	29
FORTY-EIGHTH LESSON	
Grammar Perception Drill	32
Dialogue Number 48	38
Main Features: Nouns denoting family relationship (masculine). Conjugation of "me trokitë," "me përkitë," "me thirrë (key: me bërtitë),""me zânë," "me përshëndetë (key: me matë)"	
Idiomatic Translation of Dialogue No. 48	41
Grammar Analysis:	
Nouns denoting family relationship	43
Grammar Drill	45
Reading Text and Questions	53
Homework	56
Vocabulary	57
FORTY-NINTH LESSON	
Grammar Perception Drill	59
Dialogue Number 49	62
Main Features: Adjectives used as nouns (feminine). Conjugation of "me u-mjoftë me ...," "me dashë" (simple past).	

Page

Use of the verb "me pasë" substituting the possessive adjectives.
"me leje" versus "më falni"
Idiomatic Translation of Dialogue No. 49 65
Grammar Analysis: 67
Adjectives used as nouns (feminine) "me leje" - "më falni"
Omission of the possessive adjective
Grammar Drill 70
Translation Exercises 79
Reading Text and Questions 81
Homework 84
Vocabulary 85

FIFTIETH LESSON

Grammar Perception Drill 87
Dialogue Number 50 94
Main Features:
Nouns denoting family relationship (feminine). The present participle (replacing the future). The conditional
Idiomatic Translation of Dialogue No. 50 97
Grammar Analysis: 99
Nouns denoting family relationship (feminine). The conditional
Grammar Drill 102
Reading Text and Questions 108
Homework 111
Vocabulary 112

FIFTY-FIRST LESSON

Grammar Perception Drill 116
Dialogue Number 51 121
Main Features:
The use of the subjunctive. The use of the present as a future tense. The imperative with an object.
Idiomatic Translation of Dialogue No. 51 124

	Page
Grammar Analysis: The subjunctive The imperative with an object	126
Grammar Drill	129
Reading Text and Questions	136
Homework	139
Vocabulary	140
FIFTY-SECOND LESSON	
Grammar Perception Drill	143
Dialogue Number 52 Main Features: The pluperfect. The conditional perfect tense. The pluperfect subjunctive (active and passive verbs)	150
Idiomatic Translation of Dialogue No. 52	153
Grammar Analysis: The pluperfect. The pluperfect subjunctive. The conditional perfect tense.	155
Grammar Drill	158
Reading Text and Questions	164
Homework	167
Vocabulary	168
FIFTY-THIRD LESSON	
Grammar Perception Drill	171
Dialogue Number 53 Main Features: Prepositions governing all five cases.	178
Idiomatic Translation of Dialogue No. 53	181
Grammar Analysis: Prepositions	183
Grammar Drill	186
Reading Text and Questions	194
Homework	198
Vocabulary	199

Page

FIFTY-FOURTH LESSON

Grammar Perception Drill 202
Dialogue Number 54 207
Main Features:
Idioms with the dative replacing the possessive adjective.
Idioms with the dative replacing the accusative with preposition "për."
Agent nouns derived from past participle.
Idiomatic Translation of Dialogue No. 54 210
Grammar Analysis: 212
Idioms with the dative
Agent nouns
Grammar Drill 215
Reading Text and Questions 221
Homework 225
Vocabulary 226

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Unë kam në xhep 100 dollarë.
   Ti qenke i pasun!
   Ju keni pare shumë në bankë.
   (me qenë i pasun): Ju qenkeni i pasun!
   Ai s'ka asnji lek n'emën të tij.
   (me qenë i vorfën): Ai qenka i vorfën!
   Na vîjmë në shkollë n'orën 7.
   (me ardhë heret): Na ardhkemi heret!
   Ata hanë 5 herë në ditë.
   (me hangër shumë): Ata hangërkan shumë!
   Unë flêj 10 orë në natë.
   (me fjetë shumë): Ju fjetkeni shumë!
   Ai shkon në Durrës çdo fund jave.
   (me shkue shpesh): Ai shkueka shpesh në Durrës!
   Na studjojmë katër orë në mbrâmje.
   (me studjue shumë): Na studjuekeni shumë në mbrâmje.
   Ata s'kanë as bukë me hangër.
   (me qenë shumë të vorfën): Ata qenkan të vorfën!
   Ndër disa krahina të Shqipnís bje 70 cm. shí në vjetë.
   (me rá shí shumë): Ndër disa krahina të Shqipnís raka shí shumë!
   Unë pij trí gota qumësht në mëngjes.
   (me pí shumë qumësht): Ju pikeni shumë qumësht!
   Unë bâj 15 minuta me ardhë më kambë nga shtëpija në Presidio.
   (me ecë shpejt): Ju eckeni shpejt!
   Ju shkrueni shqip pa gabime.
   (me shkrue mirë): Ju shkruekeni mirë shqip!

2. A âsht dhetë vjeç djali i madh i Zotní Elbasanit?
   Po, djali i madh i Zotní Elbasanit âsht dhetë vjeç.
   A âsht i madhi dhetë vjeç?
   Po, i madhi âsht dhetë vjeç.
   Sa vjeç âsht i madhi?
   I madhi âsht dhetë vjeç.
   Cili djalë âsht dhetë vjeç?
   I madhi âsht dhetë vjeç.
   A âsht tetë vjeç djali i vogël i Zotní Elbasanit?
   Po, djali i vogël i Zotní Elbasanit âsht tetë vjeç.

A âsht i vogli tetë vjeç?
Po, i vogli âsht tetë vjeç.
Sa vjeç âsht i vogli?
I vogli âsht tetë vjeç.
Cili djalë âsht tetë vjeç?
I vogli âsht tetë vjeç.

A âsht i madhi në klasën e katërtë?
Po, i madhi âsht në klasën e katërtë.
A janë librat e të madhit në çantë?
Po, librat e të madhit janë në çantë.
A i tha mësuesi të madhit me studjue mâ shumë?
Po, mësuesi i tha të madhit me studjue mâ shumë.
A e patë ju të madhin tue shkue në shkollë vetëm?
Po, na e pamë të madhin tue shkue në shkollë vetëm.
A mori i vogli dy lapsa prej të madhit?
Po, i vogli mori dy lapsa prej të madhit.

3. Unë ngas kur jam vonë për shkollë.
Kush nget kur âsht vonë për shkollë?
Unë ngas kur jam vonë për shkollë.
A nget ti kur je vonë për shkollë?
Po, unë ngas kur jam vonë për shkollë.
A ngas unë kur jam vonë për shkollë?
Po, ti nget kur je vonë për shkollë.
A nget ai kur âsht vonë për shkollë?
Po, ai nget kur âsht vonë për shkollë.
A ngasim na kur jemi vonë për shkollë?
Po, na ngasim kur jemi vonë për shkollë.
A ngitni ju kur jeni vonë për shkollë?
Po, na ngasim kur jemi vonë për shkollë.
A ngasim na kur jemi vonë për shkollë?
Po, ju ngitni kur jeni vonë për shkollë.
A ngasin ata kur janë vonë për shkollë?
Po, ata ngasin kur janë vonë për shkollë.

Unë ngava dje kur shkova në shtëpí.
Kush ngau dje kur shkoi në shtëpí?
Unë ngava dje kur shkova në shtëpí.
A ngave ti në dje kur shkove shtëpí?
Po, unë ngava dje kur shkova në shtëpí.
A ngava unë dje kur shkova në shtëpí?
Po, ti ngave dje kur shkove në shtëpí.
A ngau ai dje kur shkoi në shtëpí?

Po, ai ngau dje kur shkoi në shtëpí.
A ngamë na dje kur shkuem në shtëpí?
Po, na ngamë dje kur shkuem në shtëpí.
A ngatë ju dje kur shkuet në shtëpí?
Po, na ngamë dje kur shkuem në shtëpí.
A ngamë na dje kur shkuem në shtëpí?
Po, ju ngatë dje kur shkuet në shtëpí.
A nganë ata dje kur shkuen në shtëpí?
Po, ata nganë dje kur shkuen në shtëpí.

Unë do të ngas kur të shkoj n'aeroport.
Kush do të ngasi kur të shkojë n'aeroport?
Unë do të ngas kur të shkoj n'aeroport.
A do të ngasish ti kur të shkojsh n'aeroport?
Po, unë do të ngas kur të shkoj n'aeroport.
A do të ngas unë kur të shkoj n'aeroport?
Po, ti do të ngasish kur të shkojsh n'aeroport.
A do të ngasi ai kur të shkojë n'aeroport?
Po, ai do të ngasi kur të shkojë n'aeroport.
A do të ngasim na kur të shkojmë n'aeroport?
Po, na do të ngasim kur të shkojmë n'aeroport.
A do të ngitni ju kur të shkoni n'aeroport?
Po, na do të ngasim kur të shkojmë n'aeroport.
A do të ngasim na kur të shkojmë n'aeroport?
Po, ju do të ngitni kur të shkoni n'aeroport.
A do të ngasin ata kur të shkojnë n'aeroport?
Po, ata do të ngasin kur të shkojnë n'aeroport.

4. Unë e pres âmbëlsinën me thikë.
Kush e pret âmbëlsinën me thikë?
Unë e pres âmbëlsinën me thikë.
A e pret ti âmbëlsinën me thikë?
Po, unë e pres âmbëlsinën me thikë.
A e pres unë âmbëlsinën me thikë?
Po, ti e pret âmbëlsinën me thikë.
A e pret ai âmbëlsinën me thikë?
Po, ai e pret âmbëlsinën me thikë.
A e presim na âmbëlsinën me thikë?
Po, na e presim âmbëlsinën me thikë.
A e pritni ju âmbëlsinën me thikë?
Po, na e presim âmbëlsinën me thikë.
A e presim na âmbëlsinën me thikë?
Po, ju e pritni âmbëlsinën me thikë.
A e presin ata âmbëlsinën me thikë?
Po, ata e presin âmbëlsinën me thikë.

Unë preva dje dorën me brisk.
Kush e preu dje dorën me brisk?
Unë e preva dje dorën me brisk.
A e preve ti dje dorën me brisk?
Po, unë e preva dje dorën me brisk.
A e preva unë dje dorën me brisk?
Po, ti e preve dje dorën me brisk.
A e preu ai dje dorën me brisk?
Po, ai e preu dje dorën me brisk.
A e premë na dje pjeshkën që kishin në kopsht?
Po, na e premë dje pjeshkën që kishin në kopsht.
A e pretë ju dje pjeshkën që kishi në kopsht?
Po, na e premë dje pjeshkën që kishin në kopsht.
A e premë na dje pjeshkën që kishin në kopsht?
Po, ju e pretë dje pjeshkën që kishi në kopsht.
A e prenë ata dje pjeshkën që kishin në kopsht?
Po, ata e prenë dje pjeshkën që kishin në kopsht.

Unë do t'a pres barin nesër mbasdreke.
Kush do t'a presi barin nesër mbasdreke?
Unë do t'a pres barin nesër mbasdreke.
A do t'a presish ti barin nesër mbasdreke?
Po, unë do t'a pres barin nesër mbasdreke.
A do t'a pres unë barin nesër mbasdreke?
Po, ti do t'a presish barin nesër mbasdreke.
A do t'a presi ai barin nesër mbasdreke?
Po, ai do t'a presi barin nesër mbasdreke.
A do t'a presim na barin nesër mbasdreke?
Po, na do t'a presim barin nesër mbasdreke.
A do t'a pritni ju barin nesër mbasdreke?
Po, na do t'a presim barin nesër mbasdreke.
A do t'a presim na barin nesër mbasdreke?
Po, ju do t'a pritni barin nesër mbasdreke.
A do t'a presin ata barin nesër mbasdreke?
Po, ata do t'a presin barin nesër mbasdreke.

5. Unë thyej shpesh pjata.
Kush thyen shpesh pjata?
Unë thyej shpesh pjata.
A thyen ti shpesh pjata?
Po, unë thyej shpesh pjata.
A thyej unë shpesh pjata?
Po, ti thyen shpesh pjata.
A thyen ai shpesh pjata?

Po, ai thyen shpesh pjata.
A thyejmë na shpesh pjata?
Po, na thyejmë shpesh pjata.
A thyeni ju shpesh pjata?
Po, na thyejmë shpesh pjata.
A thyejmë na shpesh pjata?
Po, ju thyeni shpesh pjata.
A thyejnë ata shpesh pjata?
Po, ata thyejnë shpesh pjata.

Unë theva nji gotë tue shtrue sofrën.
Kush theu nji gotë tue shtrue sofrën?
Unë theva nji gotë tue shtrue sofrën.
A theve ti nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, unë theva nji gotë tue shtrue sofrën.
A theva unë nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, ti theve nji gotë tue shtrue sofrën.
A theu ai nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, ai theu nji gotë tue shtrue sofrën.
A thyem na nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, na thyem nji gotë tue shtrue sofrën.
A thyet ju nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, na thyem nji gotë tue shtrue sofrën.
A thyem na nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, ju thyet nji gotë tue shtrue sofrën.
A thyen ata nji gotë tue shtrue sofrën?
Po, ata thyen nji gotë tue shtrue sofrën.

6. Unë vdes në qoftë se nuk há për nji kohë të gjatë.
Kush vdes në qoftë se nuk ha për nji kohë të gjatë?
Unë vdes në qoftë se nuk há për nji kohë të gjatë.
A vdes ti në qoftë se nuk ha për nji kohë të gjatë?
Po, unë vdes në qoftë se nuk há për nji kohë të gjatë.
A vdes unë në qoftë se nuk há për nji kohë të gjatë?
Po, ti vdes në qoftë se nuk ha për nji kohë të gjatë.
A vdes ai në qoftë se nuk ha për nji kohë të gjatë.

Po, ai vdes në qoftë se nuk ha për nji kohë të gjatë.
A vdesim na në qoftë se nuk hamë për nji kohë të gjatë?
Po, na vdesim në qoftë se nuk hamë për nji kohë të gjatë.
A vdisni ju në qoftë se nuk hani për nji kohë të gjatë?
Po, na vdesim në qoftë se nuk hamë për nji kohë të gjatë.
A vdesim na në qoftë se nuk hamë për nji kohë të gjatë?
Po, ju vdisni në qoftë se nuk hani për nji kohë të gjatë.
A vdesin ata në qoftë se nuk hanë për nji kohë të gjatë?
Po, ata vdesin në qoftë se nuk hanë për nji kohë të gjatë.

Zitní Berati vdiq nga gripi.
Kush vdiq nga gripi?
Zotní Berati vdiq nga gripi.

Dy ushtarë vdiqën dje në spital.
Kush vdiq dje në spital?
Dy ushtarë vdiqën dje në spital.

Unë do të vdes nji ditë.
Kush do të vdesi nji ditë?
Unë do të vdes nji ditë.
A do të vdesish ti nji ditë?
Po, unë do të vdes nji ditë.
A do të vdes unë nji ditë?
Po, ti do të vdesish nji ditë.
A do të vdesi ai nji ditë?
Po, ai do të vdesi nji ditë.
A do të vdesim na nji ditë?
Po, na do të vdesim nji ditë.
A do të vdisni ju nji ditë?
Po, na do të vdesim nji ditë.
A do të vdesim na nji ditë?
Po, ju do të vdisni nji ditë.
A do të vdesin ata nji ditë?
Po, ata do të vdesin nji ditë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Nji aksident me automobil

1. Pse je i mërzitum?
2. Si mos me qenë! Nji prej djelmvet të mij ka pasë nji aksident me automobil.

3. Cili? Djali i vogël?
4. Jo, i madhi; i vogli âsht shum i kujdesshëm.

5. T'a paska prishë automobilin!
6. Nuk e çaj kokën për automobilin, por për atê; âsht vrá shumë.

7. Vërtetë? Ku âsht vrá?
8. Ka vrá keqas nji sŷ, të djathtin; xhami e ka pré në fytyrë dhe ka thye kamběn e majtë.

9. Paska qenë në rrezik me vdekë!
10. Sigurisht! Përditë vdesin njerëz në këtë mënyrë.

11. Mbrâmë vdiqën dy vetë tamam para shtëpís sime.
12. E dij. Nji tjetër vdiq trí ditë mâ parë, në të njâjtat rrethana.

13. Më trego si ngjau aksidenti!
14. Djali thotë se nji automobil, tue dalë nga nji këthesë, i ka pré rrugën.

15. Nuk paska pasë faj djali!
16. Si jo? Duhet t'a kishte ndalë menjiherë.

17. Pse nuk e ka ndalë?
18. Sepse e nget tepër shpejt; e kam këshillue kaq herë me e ngá mâ ngadalë, sidomos në qytet.

19. Ndoshta ka qenë për ngut.
20. Ai âsht gjithëmonë për ngut; edhe kur ecën duket sikur nget.

21. Me thânë të drejtën, edhe ti nget kur ecën.
22. Mirëpo automobilin nuk e ngas shpejt.

23. Në ç'vend u-ndeshën?
24. Nuk e dij tamam ku; në qendër të qytetit, kujtoj.

LESSON XXXXVII

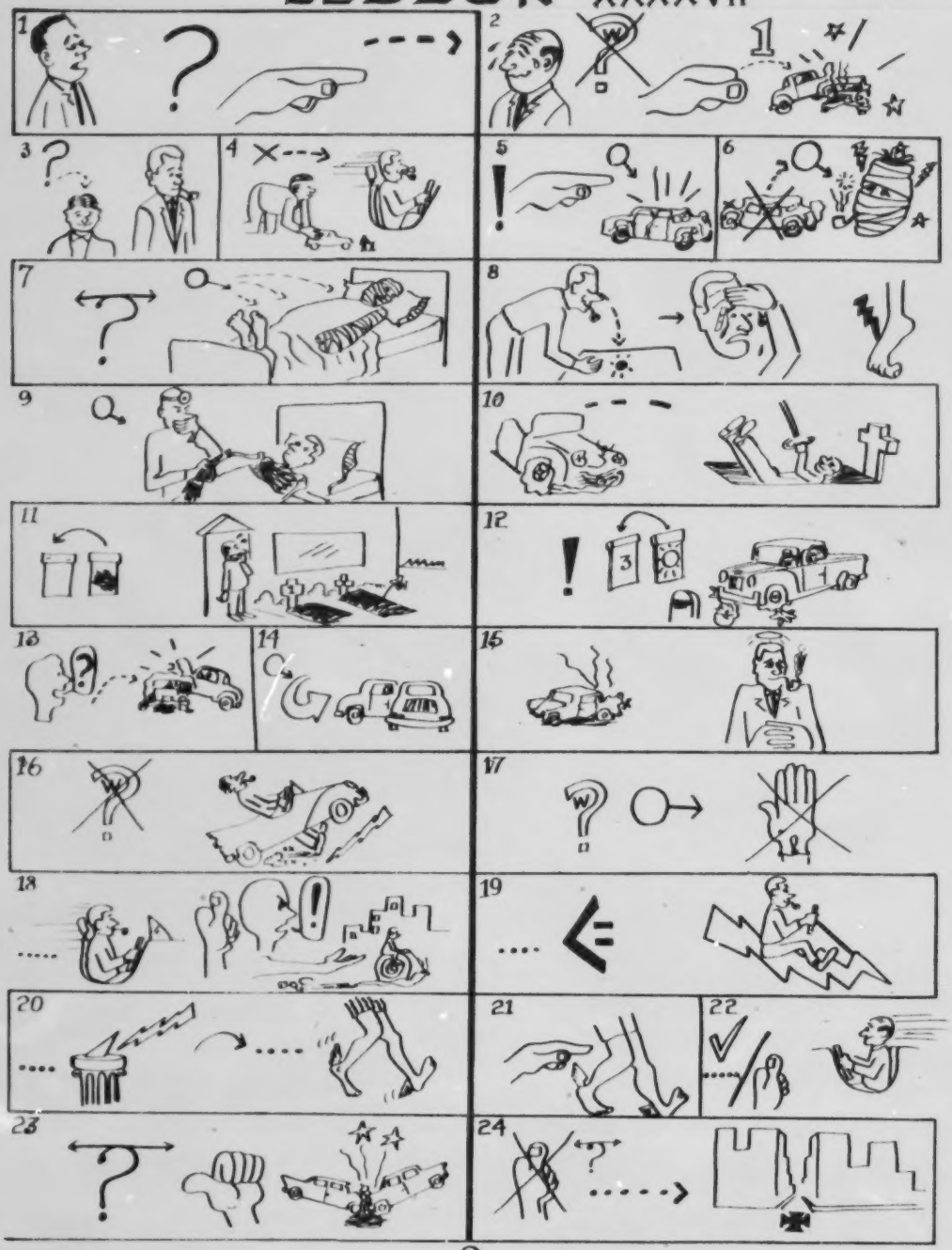

9

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

A Car Accident

1. Why are you upset?
2. Why shouldn't I be? One of my sons had a car accident.

3. Which one? The youngest son?
4. No, the oldest. The youngest is very careful.

5. Boy, he must have wrecked your car!
6. I don't care about the car; it's him that I care for, he was badly hurt.

7. Really? Where did he get hurt?
8. He has hurt his eye badly, the right one, the glass cut his face, and he broke his left foot also.

9. He must have been in danger of dying.
10. Sure. In this way people die every day.

11. Two people died last night right in front of my house.
12. I know. Another one died three days ago under the same circumstances.

13. Tell me how the accident happened.
14. The boy says that a car coming out of a curve cut in front of him.

15. It wasn't your boy's fault.
16. Why not? He should have stopped the car at once.

17. Why didn't he stop it?
18. Because he was driving too fast. I have advised him to drive slower, especially in town.

19. Maybe he was in a hurry.
20. He is always in a hurry. Even when he walks he seems to be running.

21. To tell the truth you too run when you walk.
22. Yes, but I don't drive the car fast.

23. Where did they collide?
24. I don't know where, in the center of town I think.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

NOUNS: Adjectives used as Nouns

An adjective performs the function of a noun whenever it represents a person, animal or action.

I madhi dhe i vogli janë të dy të martuem.
(The eldest and the youngest are both married.)

As we see in the above statement "i madhi" and "i vogli" are two nouns, derived from adjectives, substituting the noun "djali" - Djali i madh dhe djali i vogël janë të dy të martuem.

Adjectives used as nouns take the form, gender and case of the nouns which they substitute.

Declension of nouns--masculine:

SINGULAR

	Indefinite	Definite
Nom.	nji i mirë	i miri
Gen.	i, e, të nji të miri	i, e, të të mirit
Dat.	nji të miri	të mirit
Acc.	nji të mirë	të mirin
Abl.	prej nji të miri	prej të mirit

PLURAL

	Indefinite	Definite
Nom.	disa të mirë	të mirët
Gen.	i, e, të disa të mirëve	i, e, të të mirëvet
Dat.	disa të mirëve	të mirëvet
Acc.	disa të mirë	të mirët
Abl.	prej disa të mirëve	prej të mirëvet

Declension of nouns ending in k, g, h and long vowels:

SINGULAR

	Indefinite	Definite
Nom.	nji frikacak	frikacaku
Gen.	i, e, të nji frikacaku	i, e, të frikacakut
Dat.	nji frikacaku	frikacakut
Acc.	nji frikacak	frikacakun
Abl.	prej nji frikacaku	prej frikacakut

PLURAL

	Indefinite	Definite
Nom.	disa frikacakë	frikacakët
Gen.	i, e, të disa frikacakëve	i,e,të frikacakëvet
Dat.	disa frikacakëve	frikacakëvet
Acc.	disa frikacakë	frikacakët
Abl.	prej disa frikacakëve	prej frikacakëvet

The use of nouns derived from adjectives:

(a) To substitute a noun previously mentioned, a noun which is superfluous to be mentioned (i sëmundi, the sick man) or to substitute the noun gjâ, thing (e vërteta, the truth).

(b) More often in definite form.

The following examples will illustrate better the use of nouns derived from adjectives:

Në këtë klasë ka nxânës të këqij e nxânës të mirë; të mirët punojnë, kurse të këqijt s'bâjnë gjâ.
(There are good and bad students in this class; of course the good ones do work, while the bad ones don't do a thing.)

Kërkohen mësues që dijnë gjuhë të hueja. T'interesuemit duhet të paraqesin lutje sa mâ parë.
(Teachers who know foreign languages are wanted. Those who are interested should apply as soon as possible.

Examples: (continued)

Të rijt janë entuziastë.
(Young people have enthusiasm.)

E vërteta del gjithëmonë në shesh.
(The truth always comes out.)

Të plagosumit u-çuen në spital.
(The wounded were taken to the hospital.)

Tryeza ishte mbushë me të gjitha të mirat.
(All the good things were on the table.)

XXXXVII

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. Answer with the admirative mood to the statement given by the teacher (T.).

T. Zotní Bardhi ka nji shtëpí që kushton 50,000 dollarë.
S. Ashtu? Zotní Bardhi qenka i pasun!

T. Unë i nxâ përditë të gjitha mësimet
S. Vërtetë? Ju qenkeni shumë i zellshëm!

T. Unë jam 52 vjeç.
S. Vërtetë? Unë qenkam mâ i rí se ju! Unë jam 51 vjeç.

T. Ju të dy s'keni bâ asnji gabim në provim.
S. Shumë mirë. D.m.th. na qenkemi mâ të mirët e klasës!

T. Klasa B ka 3 nxânës që janë mâ të gjatë se 2 metra.
S. Vërtetë? Qenkan të gjatë!

T. Zotní Bardhi ka 11 fëmijë.
S. Vërtetë? Zotní Bardhi paska shumë fëmijë!

T. Unë kam blé nji automobil të rí. Qe ku âsht!
S. Ah, sa ngjyrë të bukur paska! Paskeni blé nji automobil të mirë!

T. A keni nji pêndë, ju lutem?
S. Po, kam.
(after looking for it):
Jo, nuk e paskam me vete! E paskam harrue në shtëpí!

T. Qe provimet! Në çdo fjalë keni bâ nga nji gabim.
S. Ah, sa shumë gabime paskemi bâ!

T. Mbrâmë nxânsit kanë shkue në shtëpí n'orën 5 të mëngjesit dhe kanë ardhë në klasë n'orën 8.
S. Ata s'paskan fjetë veçse 2 orë!

2. Djali i madh âsht në klasën e katërtë.
A âsht i madhi në klasën e katërtë?
Po, i madhi âsht në klasën e katërtë.
Cili djalë âsht në klasën e katërtë?
I madhi âsht në klasën e katërtë.

Librat e djalit të madh janë në çantë.
A janë librat e të madhit në çantë?
Po, librat e të madhit janë në çantë.
Librat e cilit djalë janë në çantë?
Librat e të madhit janë në çantë.

Mësuesi i tha djalit të madh me studjue mâ shumë.
A i tha mësuesi të madhit me studjue mâ shumë?
Po, mësuesi i tha të madhit me studjue mâ shumë.
Cilit djalë i tha mësuesi me studjue mâ shumë?
Mësuesi i tha të madhit me studjue mâ shumë.

Ju e patë djalin e madh tue shkue në shkollë.
A e pashë unë të madhin tue shkue në shkollë?
Po, ju e patë të madhin tue shkue në shkollë.
Cilin djalë pashë unë tue shkue në shkollë?
Ju e patë të madhin tue shkue në shkollë.

Unë mora prej djalit të madh dy libra.
A morët ju prej të madhit ndonji libër?
Po, unë mora prej të madhit dy libra.
Prej kujt morët ju dy libra?
Unë mora prej të madhit dy libra.

Mësuesi i rí âsht në klasën tjetër.
A âsht i riu në klasën tjetër?
Po, i riu âsht në klasën tjetër.
Cili mësues âsht në klasën tjetër?
I riu âsht në klasën tjetër.

Këta janë rradhorët e mësuesit të rí.
A janë këta rradhorët e të riut?
Po, këta janë rradhorët e të riut.
Rradhorët e cilit mësues janë këta?
Këta janë rradhorët e të riut.

Na i a dhamë detyrat e shtëpís mësuesit të rí.
A i a dhatë detyrat e shtëpís të riut?
Po, na i a dhamë detyrat e shtëpís të riut.

Cilit mësues i a dhatë detyrat e shtëpís?
Na i a dhamë detyrat e shtëpís të riut.

Na folëm sot në mëngjes me mësuesin e rí.
A folëm na sot në mëngjes me të riun?
Po, na folëm sot në mëngjes me të riun.
Me cilin mësues folët ju sot në mëngjes?
Na folëm sot në mëngjes me të riun.

Na i morëm detyrat e shtëpís prej mësuesit të rí.
A i morët detyrat e shtëpís prej të riut?
Po, na i morëm detyrat e shtëpís prej të riut.
Prej cilit mësues i morët detyrat e shtëpís?
Na i morëm detyrat e shtëpís prej të riut.

For supplementary drill:

Ask questions as above with the following phrases:

vllai i vogël punon në fabrikë,
rrobaqepsi i gjatë âsht 37 vjeç,
nxânsi i shkurtë âsht 20 vjeç,
mësuesi plak âsht në klasë.

3. A ngas unë mâ shpejt se ai?
Po, ti nget mâ shpejt se ai.
Kush nget mâ shpejt se unë?
Unë ngas mâ shpejt se ti.
Çka bân ai mâ shpejt se unë?
Ai nget mâ shpejt se ti.
A ngasim na kur shkojmë me hangër?
Po, ju ngitni kur shkoni me hangër.
Cilët ngasin kur shkojmë me hangër?
Na ngasim kur shkojmë me hangër.
Çka bîjnë ata kur shkojnë me hangër?
Ata ngasin kur shkojnë me hangër.

A ngava unë sepse ishem vonë?
Po, ti ngave sepse ishe vonë.
Kush ngau sepse ishte vonë?
Unë ngava sepse ishem vonë.
Pse ngau ai?
Ai ngau sepse ishte vonë.
A ngamë na kur shkuem në kinema?
Po, ju ngatë kur shkuet në kinema.

Çka bâtë ju kur shkuet në kinema?
Na ngamë kur shkuem në kinema.
Cilët nganë kur shkuen në kinema?
Ata nganë kur shkuen në kinema.

A do të ngas unë kur të shkoj me blé ilaçet?
Po, ti do të ngasish kur të shkojsh me blé ilaçet.
Çka do të bâjsh ti kur të shkojsh në kinema?
Unë do të ngas kur të shkoj në kinema.
Kush do të ngasi kur të shkojë me marrë fëmijët në shkollë?
Ai do të ngasi kur të shkojë me marrë fëmijët në shkollë.
A do të ngasim na kur t'i ulemi kodrës?
Po, ju do të ngitni kur t'i uleni kodrës.
Cilët do të ngasin kur t'i ulen kodrës?
Na do të ngasim kur t'i ulemi kodrës.
Çka do të bâjnë ata?
Ata do të ngasin kur t'i ulen kodrës.

For supplementary drill:

Ask questions as above with the following phrases:

unë e ngas automobilin mirë,
unë e ngas aeroplanin mirë,
unë ngas kur due me shkue në shkollë shpejt.

4. A e pres unë mollën me thikë?
Po, ti e pret mollën me thikë.
Me çka e pret ti mollën?
Unë e pres mollën me thikë.
Kush e pret portokallin me thikë?
Ai e pret portokallin me thikë.
A i presim na pemët që janë thá?
Po, ju i pritni pemët që janë thá.
Cilët i presin lulet që janë thá?
Na i presim lulet që janë thá.
Çka presin ata?
Ata i presin lulet që janë thá.

A e preva unë dorën me brisk?
Po, ti e preve dorën me brisk.
Çka preve ti me brisk?
Unë e preva dorën me brisk.

Me çka e preu ai dorën?
Ai e preu dorën me brisk.
A e premë na pjeshkën sepse ishte thá?
Po, ju e pretë pjeshkën sepse ishte thá.
Cilët e prenë pjeshkën?
Na e premë pjeshkën sepse ishte thá.
Pse e prenë ata mollën?
Ata e prenë mollën sepse ishte thá.

A do t'a pres unë mishin para se t'a há.
Po, ti do t'a presish mishin para se t'a hásh.
Kush do t'a presi mishin para se t'a hajë?
Unë do t'a pres mishin para se t'a há.
Çka do të bâjë ai?
Ai do t'a presi mishin para se t'a hajë.
A do t'i presim na domatet para se t'i bâjmë sallatë?
Po, ju do t'i pritni domatet para se t'i bâni sallatë.
Cilët do t'i presin qepët para se t'i fusin në sallatë?
Na do t'i presim qepët para se t'i fusim në sallatë.
Çka do të bâjnë ata?
Ata do t'i presin qepët para se t'i fusin në sallatë.

5. A e thyej unë shpesh gotën e ujit?
Po, ti e thyen shpesh gotën e ujit.
Kush i thyen shpesh pjatat kur i lán?
Unë i thyej shpesh pjatat kur i láj.
Çka bân ai?
Ai i thyen shpesh pjatat kur i lán.
A i thyejmë na filxhanat nganjiherë kur i lajmë?
Po, ju i thyeni nganjiherë filxhanat kur i lani.
Cilët i thyejnë nganjiherë gotat e ujit kur i lajnë?
Na i thyejmë nganjiherë gotat e ujit kur i lajmë.
A i thyejnë ata xhamat e dritorevet nganjiherë?
Po, ata i thyejnë nganjiherë xhamat e dritorevet.

A e theva unë xhamin e dritores?
Po, ti e theve xhamin e dritores.
Kush e theu filxhanin e kafes?
Unë e theva filxhanin e kafes.
Çka theu ai?
Ai e theu filxhanin e kafes.
A i thyem na pjatat kur po i lajshim?
Po, ju i thytë pjatat kur po i lajshi.
Cilët i thyen pjatat?
Na i thyem pjatat kur po i lajshim.
Çka bânë ata?
Ata i thyen pjatat kur po i lajshin.

A do t'a thyej unë dritoren në qoftë se nuk mund t'a hap?
Po, ti do t'a thyejsh dritoren në qoftë se nuk mund t'a hapish.
Kush do t'a thyejë dritoren në qoftë se nuk mund t'a hapi?
Unë do t'a thyej dritoren në qoftë se s'mund t'a hap.
Çka do të bâjë ai?
Ai do t'a thyejë dritoren në qoftë se nuk mund t'a hapi.
A do t'a thyejmë na derën e automobilit në qoftë se nuk mund t'a hapim?
Jo, ju nuk do t'a thyeni derën e automobilit në qoftë se nuk mund t'a hapni.
Cilët nuk do t'a thyejnë derën e automobilit?
Na s'do t'a thyejmë derën e automobilit.
Çka s'do të thyejnë ata?
Ata s'do t'a thyejnë derën e automobilit.

6. A vdes njeriu nga frika?
Jo, njeriu s'vdes, zakonisht, nga frika.
A vdesin shumë njerëz n'Amerikë nga aksidente të ndryshme?
Po, n'Amerikë vdesin mjaft njerëz nga aksidente të ndryshme.

A vdiq dje nji nxânës në spital?
Po, dje vdiq nji nxânës në spital.
A vdiqën dy ushtarë në nji aksident?
Po, dy ushtarë vdiqën në nji aksident.

A do të vdes unë nji ditë?
Po, ti do të vdesish nji ditë.
A do të vdesish ti nji ditë?
Po, unë do të vdes nji ditë.
A do të vdesi ai nji ditë?
Po, ai do të vdesi nji ditë.
A do të vdesim na nji ditë?
Po, ju do të vdisni nji ditë.
A do të vdisni ju nji ditë?
Po, na do të vdesim nji ditë.
A do të vdesin ata nji ditë?
Po, ata do të vdesin nji ditë.

7. A kanë rrugët e Presidios shumë këthesa?
Po, rrugët e Presidios kanë shumë këthesa.
Cilat rrugë kanë shumë këthesa?
Rrugët e Presidios kanë shumë këthesa.
Sa këthesa kanë rrugët e Presidios?
Rrugët e Presidios kanë shumë këthesa.
Çka kanë rrugët e Presidios?
Rrugët e Presidios kanë shumë këthesa.

A u-vrava unë në dorë kur mbylla derën?
Po, ju u-vratë në dorë kur mbyllet derën.
Kur u-vrá ai në dorë?
Ai u-vrá në dorë kur mbylli derën.
Kur u-vramë na?
Na u-vramë kur mbyllën derën.
Kur u-vranë ata?
Ata u-vranë kur mbyllën derën.

8. A kam unë faj që u-prish automobili?
Jo, ti s'ke faj që u-prish automobili.
Kush s'ka faj që u-prish automobili?
Unë s'kam faj që u-prish automobili.
Po ai, a ka faj që u-prish automobili?
Jo, as ai s'ka faj që u-prish automobili.

9. A âsht motra e tij shumë e kujdesshme?
Po, motra e tij âsht shumë e kujdesshme.
Kush âsht shumë e kujdesshme?
Motra e tij âsht shumë e kujdesshme.
Motra e kujt âsht shumë e kujdesshme?
Motra e tij âsht shumë e kujdesshme.
Qysh âsht motra e tij?
Motra e tij âsht shumë e kujdesshme.

Zotní Sadik Kodra ka dy djelm; i madhi âsht 18 vjeç dhe i vogli 16 vjeç. Dje në drekë, djali i madh, ndërsa po shkonte në qytet, pati nji aksident me automobil. Nga nji këthesë e rrugës doli nji automobil dhe i preu rrugën. Vedati (djali i madh i Zotní Sadik Kodrës) nuk e ndaloi automobilin me kohë, kështu që u-ndesh me të. Automobili âsht prishë shumë dhe Vedati âsht vrá mjaft: ka thye kambën e majtë në dý vende, ka vrá sýnin e djathtë dhe xhami i thyem e ka prê në fytyrë. Vedati do të kishte mundë edhe me vdekë. Përditë vdesin njerëz n'aksidente automobili.

Dý ditë mâ parë dy njerëz vdiqën në të njâjtat rrethana jo shumë larg nga shtëpija e Zotní Sadik Kodrës e trí ditë mâ parë nji tjetër vdiq po aty afër.

Vedati âsht shofer mjaft i mirë, por ka nji zakon të keq: e nget automobilin tepër shpejt. Zotní Sadiku e ka këshillue kaq herë me e ngá mâ ngadalë, por Vedati âsht ende i rí e harron shpejt. Edhe Ganiu, djali i vogël i Zotní Kodrës, di t'a ngasi automobilin, por ai âsht mâ i kujdesshëm se Vedati.

Vedati do të qëndrojë në spital nja katër a pesë ditë e mandej do të këthehet në shtëpí.

QUESTIONS - PYETJE

1. Sa djelm ka Zotní Sadik Kodra?
2. Sa vjeç âsht i madhi dhe sa vjeç i vogli?
3. Cili prej djelmvet pat dje në drekë nji aksident me automobil?
4. Kush pat nji aksident dje në drekë ndërsa po shkonte në qytet?
5. Çka i ngjau djalit të madh dje në drekë?
6. Prej nga doli nji automobil dhe i preu djalit rrugën?
7. Çka bâni nji automobil nga nji këthesë e rrugës?
8. Kush nuk e ndaloi automobilin me kohë?
9. Me çka u-ndesh, kështu, Vedati?
10. Cili automobil âsht prishë shumë?
11. Kush âsht vrá mjaft?
12. Kush ka thye kambën e majtë në dý vende?
13. Cilin sý ka vrá Vedati?
14. Kê ka pré në fytyrë xhami i thyem i automobilit?
15. Kush do të kishte mundë edhe me vdekë?
16. Kur vdesin njerëz n'aksidente automobili?
17. Kur vdiqën dy njerëz jo shumë larg nga shtëpija e Zotní Sadik Kodrës?
18. Kush âsht shofer mjaft i mirë?
19. Çfarë zakoni të keq ka Vedati?
20. Kush e ka këshillue Vedatin kaq herë me e ngá automobilin mâ ngadalë?

21. Kush âsht ende i rí e harron shpejt?

22. Edhe kush tjetër di t'a ngasi automobilin, por âsht mâ i kujdesshëm se Vedati?

23. Çka bân Ganiu?

24. Ku do të qëndrojë Vedati nja katër a pesë ditë?

25. Kush do të këthehet mandej në shtëpí?

XXXXVII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

A. Answer the following questions using adjectives used as nouns. Example:

Q. Cili prej djelmvet tuej quhet Agim: djali i madh apo djali i vogël?

A. I vogli quhet Agim.

1. Cili automobil ju pëlqen më shumë: automobili i kuq apo automobili i verdhë?

2. Me cilin automobil do të shkoni: me automobilin e ri apo me automobilin e vjetër?

3. Cilin krah ka vrá: krahun e majtë apo krahun e djathtë?

4. Cilët dialogë janë të vështirë me u-nxënë: dialogët e gjatë apo dialogët e shkurtë?

B. Translate into Albanian:

5. My father died 20 years ago.

6. I cut my left hand with a knife.

7. Who broke the windowpane?

8. He left one hour ago; he was in a hurry.

C. Translate into English:

9. Ah, sa automobil të bukur paska ky zotni!

10. Ashtu? Vetëm 4 orë në natë flêni? Ju fjetkeni shumë pak!

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Zotni Sadik Kodra ka dy djelm; i madhi ësht 18 vjeç dhe i vogli 16 vjeç. Dje në drekë, djali i madh, ndërsa po shkonte në qytet, pati nji aksident me automobil. Nga nji këthesë e rrugës doli nji automobil dhe i preu rrugën. Vedati (djali i madh i Zotni Sadik Kodrës) nuk e ndaloi automobilin me kohë, kështu që u-ndesh me të. Automobili ësht prishë shumë dhe Vedati ësht vrá mjaft: ka thye kambën e majtë në dý vende, ka vrá sýnin e djathtë dhe xhami i thyem e ka prê në fytyrë. Vedati do të kishte mundë edhe me vdekë. Përditë vdesin njerëz n'aksidente automobili.

Dý ditë më parë dy njerëz vdiqën në të njëjtat rrethana jo shumë larg nga shtëpija e Zotni Sadik Kodrës e trí ditë më parë nji tjetër vdiq po aty afër.

Vedati ësht shofer mjaft i mirë, por ka nji zakon të keq: e nget automobilin tepër shpejt. Zotni Sadiku e ka këshillue kaq herë me e ngá më ngadalë, por Vedati ësht ende i rí e harron shpejt. Edhe Ganiu, djali i vogël i Zotni Kodrës, di t'a ngasi automobilin, por ai ësht më i kujdesshëm se Vedati.

Vedati do të qëndrojë në spital nja katër a pesë ditë e mandej do të këthehet në shtëpí.

QUESTIONS - PYETJE

1. Sa djelm ka Zotní Sadik Kodra?
2. Sa vjeç âsht i madhi dhe sa vjeç i vogli?
3. Cili prej djelmvet pat dje në drekë nji aksident me automobil?
4. Kush pat nji aksident dje në drekë ndërsa po shkonte në qytet?
5. Çka i ngjau djalit të madh dje në drekë?
6. Prej nga doli nji automobil dhe i preu djalit rrugën?
7. Çka bâni nji automobil nga nji këthesë e rrugës?
8. Kush nuk e ndaloi automobilin me kohë?
9. Me çka u-ndesh, kështu, Vedati?
10. Cili automobil âsht prishë shumë?
11. Kush âsht vrá mjaft?
12. Kush ka thye kambën e majtë në dý vende?
13. Cilin sý ka vrá Vedati?
14. Kê ka pré në fytyrë xhami i thyem i automobilit?
15. Kush do të kishte mundë edhe me vdekë?
16. Kur vdesin njerëz n'aksidente automobili?
17. Kur vdiqën dy njerëz jo shumë larg nga shtëpija e Zotní Sadik Kodrës?
18. Kush âsht shofer mjaft i mirë?
19. Çfarë zakoni të keq ka Vedati?
20. Kush e ka këshillue Vedatin kaq herë me e ngá automobilin mâ ngadalë?

21. Kush âsht ende i rí e harron shpejt?

22. Edhe kush tjetër di t'a ngasi automobilin, por âsht mâ i kujdesshëm se Vedati?

23. Çka bân Ganiu?

24. Ku do të qëndrojë Vedati nja katër a pesë ditë?

25. Kush do të këthehet mandej në shtëpí?

XXXXVII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

A. Answer the following questions using adjectives used as nouns. Example:

Q. Cili prej djelmvet tuej quhet Agim: djali i madh apo djali i vogël?

A. I vogli quhet Agim.

1. Cili automobil ju pëlqen më shumë: automobili i kuq apo automobili i verdhë?

2. Me cilin automobil do të shkoni: me automobilin e rí apo me automobilin e vjetër?

3. Cilin krah ka vrá: krahun e majtë apo krahun e djathtë?

4. Cilët dialogë janë të vështirë me u-nxênë: dialogët e gjatë apo dialogët e shkurtë?

B. Translate into Albanian:

5. My father died 20 years ago.

6. I cut my left hand with a knife.

7. Who broke the windowpane?

8. He left one hour ago; he was in a hurry.

C. Translate into English:

9. Ah, sa automobil të bukur paska ky zotní!

10. Ashtu? Vetëm 4 orë në natë flêni? Ju fjetkeni shumë pak!

PJESA E TETË
FJALORI

aksident, -i aksidente, -t	(m.)	accident
i, e, të djathtë të djathta	(adj. m. & f.)	right
i djathti, e djathta të djathtit, të djathtat	(m. & f.)	the right one
keqas	(adv.)	badly
këthesë, -a këthesa, -t	(f.)	curve, turn
i, të kujdesshëm e, të kujdesshme	(adj. m. & f.)	careful
i, e, të majtë të majta	(adj. m. & f.)	left
i majti, e majta të majtit, të majtat	(m. & f.)	the left one
i, e, të mërzitun të mërzituna	(adj. m. & f.)	upset, bored, annoyed
mirëpo	(conj.)	but, yes but
me u-ndeshë (unë ndeshem)	(v.)	to collide, meet, encounter, clash, bump
me ngá (unë ngas)	(v.)	to run; drive; tease
ngadalë	(adv.)	slowly, gently, gradually
me ngjá (ngjan)	(v.)	to happen, occur
me pré (unë pres)	(v.)	to cut

me prishë (unë prish)	(v.)	to break, ruin, destroy; spoil; erase; squander; change (money); harm, upset (stomach); decay (teeth)
rrethanë, -a rrethana, -t	(f.)	circumstance
rrezik, -u rreziqe, -t	(m.)	danger, risk, peril
sikur	(conj.)	as, as if, as though
me thye (unë thyej)	(v.)	to break; change (money)
me vdekë (unë vdes)	(v.)	to die (for people)
me vrá (unë vras)	(v.)	to hurt, injure; to kill (by shooting)
xham, -i xhama, -a	(m.)	glass, windowpane

Notes:

Nuk e çáj kokën.	I don't care.
kaq herë	so many times
Si mos me qenë!	Why shouldn't I be!
me qenë për ngut (unë jam për ngut)	to be in á hurry
me qenë në rrezik (unë jam në rrezik)	to be in danger
Si jo?	Why not? (of course)
me thânë të drejtën	to tell the truth

Fjalë Kryq

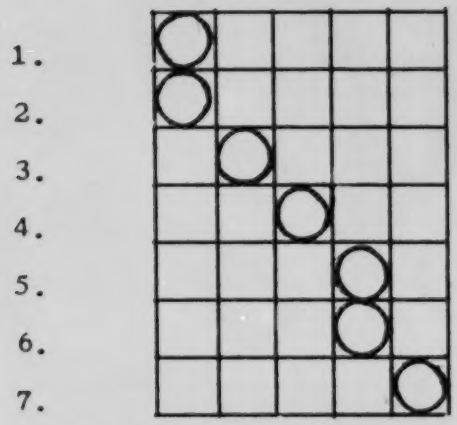

1. Gjuha që po nxêni.
2. Nji nga gradat e nënoficeravet.
3. Keni 6 orë në ditë.
4. Ato që pini kur ju dhemb kryet.
5. Ujë që del nga toka.
6. Kur bje fillon ase mbaron mësimi.
7. Kur marrim, zakonisht na gëzojnë.

******

Në qoftë se e keni bâ mirë, shkronjat e çdo rrethi, tue fillue nga nalt, do të formojnë nji fjalë që tregon nji gjâ që, kur quhet e bardhë n'Amerikë ka vetëm nji.

Përgjegjet janë në faqen e fundit të këtij volumi.

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A âsht rrobaqepës vllai i Zotní Kadriut?
   Po, vllai i Zotní Kadriut âsht rrobaqepës.
   Zotní Kadriu âsht mësues, po i vllai ç'punë bân?
   I vllai âsht rrobaqepës.
   A âsht Zotní Kadriu rrobaqepës?
   Jo, Zotní Kadriu âsht mësues; i vllai âsht rrobaqepës.
   Ç'punë bân i vllai?
   I vllai âsht rrobaqepës.
   Çka âsht i vllai?
   I vllai âsht rrobaqepës.
   Ç'punë bân Zotní Kadriu dhe ç'punë bân i vllai?
   Zotní Kadriu âsht mësues, i vllai âsht rrobaqepës.

   A jeton në Berat nipi i Zotní Kadriut?
   Po, nipi i Zotní Kadriut jeton në Berat.
   Zotní Kadriu jeton në Gjinokastër, po i nipi ku jeton?
   I nipi jeton në Berat.
   A jeton Zotní Kadriu në Berat?
   Jo, Zotní Kadriu jeton në Gjinokastër; i nipi jeton në Berat.
   Ku jeton i nipi?
   I nipi jeton në Berat.
   Ku jeton Zotní Kadriu e ku jeton i nipi?
   Zotní Kadriu jeton në Gjinokastër; i nipi jeton në Berat.

a. A shkuen Zotní Kadriu dhe i vllai në Tiranë?
   Po, Zotní Kadriu dhe i vllai shkuen në Tiranë.
   Ku shkuen Zotní Kadriu dhe i vllai?
   Zotní Kadriu dhe i vllai shkuen në Tiranë.
   Cilët shkuen në Tiranë?
   Zotní Kadriu dhe i vllai shkuen në Tiranë.
   Çka bânë Zotní Kadriu dhe i vllai?
   Zotní Kadriu dhe i vllai shkuen në Tiranë.

b. A âsht automobili i Zotní Kadriut në garazh?
   Po, automobili i Zotní Kadriut âsht në garazh.
   Po automobili që âsht në rrugë, a âsht i të vllait?
   Po, automobili që âsht në rrugë âsht i të vllait.

I kujt âsht automobili që âsht në rrugë?
Automobili që âsht në rrugë âsht i të vllait.
Ku âsht automobili i të vllait?
Automobili i të vllait âsht në rrugë.

c. A i dërgoi Zotní Kadriu nji letër të vllait?
Po, Zotní Kadriu i dërgoi nji letër të vllait.
Kujt i dërgoi nji letër Zotní Kadriu?
Zotní Kadriu i dërgoi nji letër të vllait.
Çka i dërgoi të vllait Zotní Kadriu?
Zotní Kadriu i dërgoi nji letër të vllait.
Kush i dërgoi nji letër të vllait?
Zotní Kadriu i dërgoi nji letër të vllait.

d. A foli në telefon Zotní Kadriu me të vlláu?
Po, Zotní Kadriu foli në telefon me të vlláu.
Me kë foli në telefon Zotní Kadriu?
Zotní Kadriu foli në telefon me të vlláu.
Çka bâni Zotní Kadriu?
Zotní Kadriu foli në telefon me të vlláu.
Kush foli në telefon me të vlláu?
Zotní Kadriu foli në telefon me të vlláu.

e. A mori Zotní Kadriu nji letër prej të vllait?
Po, Zotní Kadriu mori nji letër prej të vllait.
Prej kujt mori nji letër Zotní Kadriu?
Zotní Kadriu mori nji letër prej të vllait.
Çka mori Zotní Kadriu prej të vllait?
Zotní Kadriu mori nji letër prej të vllait.
Kush mori nji letër prej të vllait?
Zotní Kadriu mori nji letër prej të vllait.

2. Unë i përkas këpucët kur i nxjerr nga rafti.
Kush i përket këpucët kur i nxjerr nga rafti?
Unë i përkas këpucët kur i nxjerr nga rafti.
A i përket ti këpucët kur i nxjerr nga rafti?
Po, unë i përkas këpucët kur i nxjerr nga rafti.
A i përkas unë këpucët kur i nxjerr nga rafti?
Po, ti i përket këpucët kur i nxjerr nga rafti.
A i përket ai këpucët kur i nxjerr nga rafti?
Po, ai i përket këpucët kur i nxjerr nga rafti.

A i përkasim na këpucët kur i nxjerrim nga rafti?
Po, na i përkasim këpucët kur i nxjerrim nga rafti.

XXXXVIII

A i përkitni ju këpucët kur i nxirni nga rafti?
Po, na i përkasim këpucët kur i nxjerrim nga rafti.
A i përkasim na këpucët kur i nxjerrim nga rafti?
Po, ju i përkitni këpucët kur i nxirni nga rafti.
A i përkasin ata këpucët kur i nxjerrin nga rafti?
Po, ata i përkasin këpucët kur i nxjerrin nga rafti.

Unë i përkita librat e Thomait.
Kush i përkiti librat e Thomait?
Unë i përkita librat e Thomait.
A i përkite ti librat e Thomait?
Po, unë i përkita librat e Thomait.
A i përkita unë librat e Thomait?
Po, ti i përkite librat e Thomait.
A i përkiti ai librat e Thomait?
Po, ai i përkiti librat e Thomait.
A i përkitëm na librat e Thomait?
Po, na i përkitëm librat e Thomait.
A i përkitët ju librat e Thomait?
Po, na i përkitëm librat e Thomait.
A i përkitëm na librat e Thomait?
Po, ju i përkitët librat e Thomait.
A i përkitën ata librat e Thomait?
Po, ata i përkitën librat e Thomait.

Unë s'do t'i përkas librat sonte.
Kush s'do t'i përkasi librat sonte?
Unë s'do t'i përkas librat sonte.
A do t'i përkasish ti librat sonte?
Jo, unë s'do t'i përkas librat sonte.
A do t'i përkas unë librat sonte?
Jo, ti s'do t'i përkasish librat sonte.
A do t'i përkasi ai librat sonte?
Jo, ai s'do t'i përkasi librat sonte.
A do t'i përkasim na librat sonte?
Jo, na s'do t'i përkasim librat sonte.
A do t'i përkitni ju librat sonte?
Jo, na s'do t'i përkasim librat sonte.
A do t'i përkasim na librat sonte?
Jo, ju s'do t'i përkitni librat sonte.
A do t'i përkasin ata librat sonte?
Jo, ata s'do t'i përkasin librat sonte.

3. A pres unë në rrugë kur due me marrë autobusin?
   Po, ju pritni në rrugë kur doni me marrë autobusin.

Unë prita mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   Kush priti mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Unë prita mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A prite ti mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, unë prita mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A prita unë mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, ti prite mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A priti ai mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, ai priti mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A pritëm na mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, na pritëm mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A pritët ju mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, na pritëm mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A pritëm na mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, ju pritët mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.
   A pritën ata mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin?
Po, ata pritën mbrâmë nji gjymës ore për të marrë autobusin.

Unë do të pres deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
   Kush do të presi deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?

Unë do të pres deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të presish ti deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, unë do të pres deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të pres unë deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, ti do të presish deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të presi ai deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, ai do të presi deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të presim na deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, na do të presim deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të pritni ju deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, na do të presim deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të presim na deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, ju do të pritni deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.
A do të presin ata deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku?
Po, ata do të presin deri sa të mbarojë mësimi për të shkue ke mjeku.

4. A shkova unë në San Francisco javën që kaloi?
Po, ju shkuet në San Francisco javën që kaloi.
Kush shkoi në San Francisco javën që kaloi?
Ju shkuet në San Francisco javën që kaloi.
Ku shkova unë javën që kaloi?
Ju shkuet në San Francisco javën që kaloi.
Kur shkova unë në San Francisco?
Ju shkuet në San Francisco javën që kaloi.

A do të shkoj unë në Los Angeles javën që vjen?
Po, ju do të shkoni në Los Angeles javën që vjen.
Kush do të shkojë në Los Angeles javën që vjen?
Ju do të shkoni në Los Angeles javën që vjen.

XXXVIII

Ku do të shkoj unë javën që vjen?
Ju do të shkoni në Los Angeles javën që vjen.
Kur do të shkoj unë në Los Angeles?
Ju do të shkoni në Los Angeles javën që vjen.

A punova unë të shtunden që kaloi?
Po, ju punuet të shtunden që kaloi.
Kush punoi të shtunden që kaloi?
Ju punuet të shtunden që kaloi.
Çka bâna unë të shtunden që kaloi?
Ju punuet të shtunden që kaloi.
Kur punova unë?
Ju punuet të shtunden që kaloi.

A do të punoj unë të dielen që vjen?
Jo, ju nuk do të punoni të dielen që vjen.
Kush nuk do të punojë të dielen që vjen?
Ju nuk do të punoni të dielen që vjen.
Çka nuk do të bâj unë të dielen që vjen?
Ju nuk do të punoni të dielen që vjen.
Kur nuk do të punoj unë?
Ju nuk do të punoni të dielen që vjen.

11

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Nji mik i Z. Feti Koplikut vjen për drekë

(Troket dera; Zoja Kopliku hap derën)

Zoja Kopliku: Oh, Zotní Niazi! Urdhënoni mbrendë!
Niaziu: Pritni sa të fshîj kambët, Zojë; kam këpucët me baltë.

Z.K.: Mos u-trazoni! Nuk e kam fshî shtëpín sot. Urdhënoni! Mirë se erdhët!
N.: Mirë se ju gjeta, Zojë! Kam ardhë pak heret, më duket.

Z.K.: Jo, aspak; keni ardhë tamam në kohë. Urdhënoni në kolltuk!
N.: Ju falem nderës! Si po e çoni, Zojë?

Z.K.: Mirë, por e zânun gjithë ditën me punë shtëpije. Si âsht Lulja?
N.: Lulja ka shkue me fëmijët ke i ati, n'Elbasan.

Z.K.: E dij, kështu më tha Fetiu sot. Kur do të këthehet?
N.: Javën që vjen, por mâ parë do të shkojë ke i vllai, në Fier.

Z.K.: Ashtu? Paska Lulja nji vllá në Fier?
N.: Po, ka! Atje jeton edhe i ungji, me të birin, i nipi e ca kushrîj tjerë.

Z.K.: Më falni nji minut; po shkoj me thirrë Fetiun.
N.: Ju lutem, Zojë.

Fetiu: Tungjatjeta, Niazi! A ke shumë që ke ardhë?
N.: Pse, a nuk më ndigjove kur erdha?

F.: Jo. Më kishte zânë gjumi tue lexue.
N.: Tash sa erdha, Feti. Sa u-përshëndeta me Zojën.

F.: Hyrije! A i ke qitë gjâ Niaziut?
Z.K.: Jo ende. A po urdhënon nji rakí, Z. Niazi?

N.: Po, por mos u-trazoni për meze, sepse mezja m'a pret lezetin e bukës.
Z.K.: Si të keni qejf.

N.: Për të mirë!
Fetiu dhe Z.K: Të bâftë mirë!

— Ahl! Të thash me i çue duert e jo kambës!

LESSON XXXXVIII

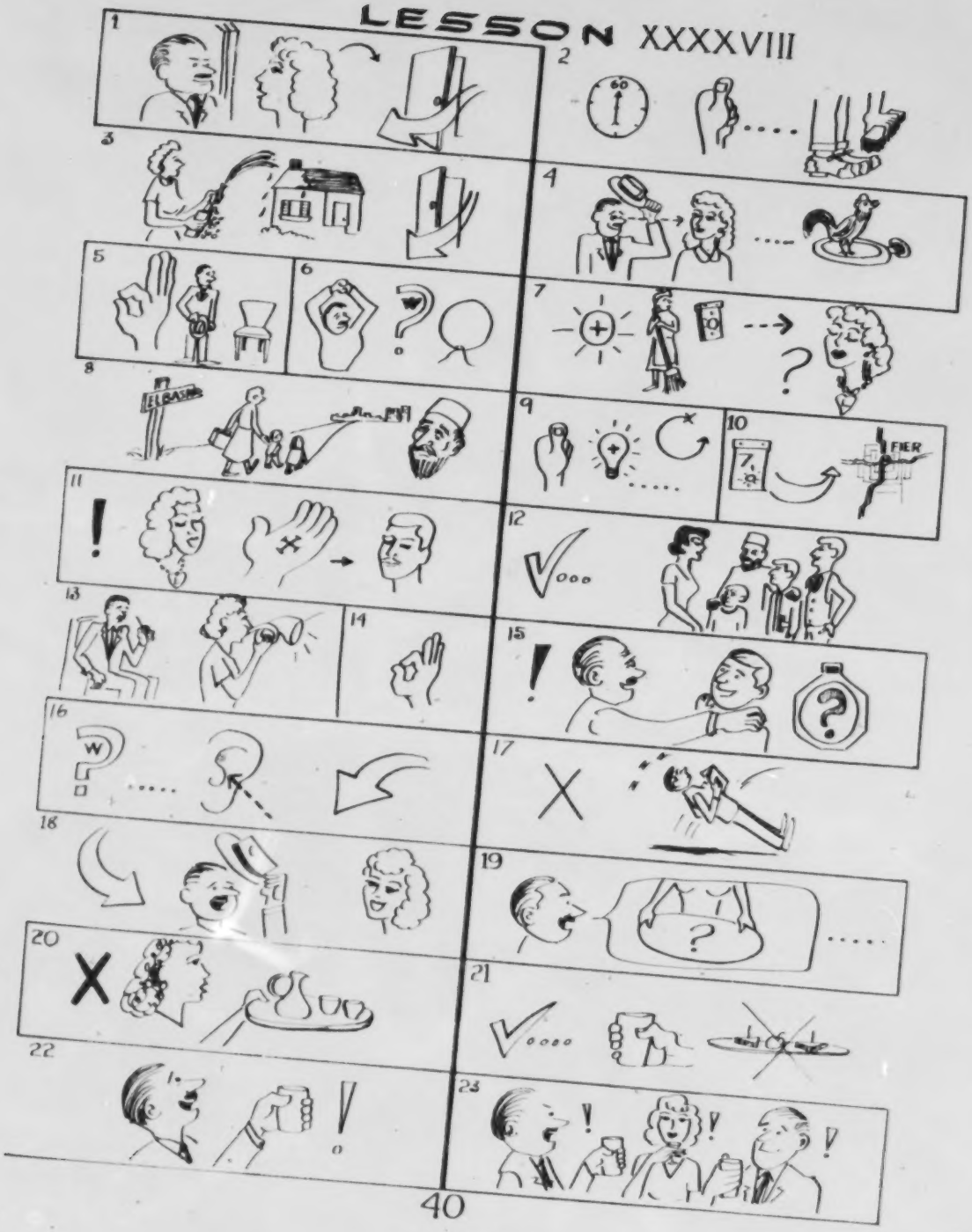

PJESA E DYTË
DIALOGU

XXXXVIII
SECOND PART
DIALOGUE

A friend of Mr. Feti Kopliku comes for dinner

(Somebody knocks at the door; Mrs. Kopliku opens it)

Mrs. K.: Oh, Mr. Niazi it's you! Come in please!
Niazi: One minute, as soon as I wipe my feet, Ma'am; my shoes are full of mud.

Mrs. K.: Don't bother! I haven't cleaned the house today. Come on in!
N.: Glad to see you Ma'am! I think I'm a little early.

Mrs. K.: Not at all; you're just in time. Please sit down.
N.: Thank you! How is everything Ma'am?

Mrs. K. Pretty good, busy all day with the house chores. How is Lule?
N.: Lule and the children went to Elbasan to Lule's father.

Mrs. K.: I know, Feti told me that today. When is she coming back?
N.: Next week, but first she'll go to see her brother in Fier.

Mrs. K.: Is that so! Does Lule have a brother in Fier?
N.: Yes, she does. Also her uncle, his son, her nephew and some other cousins live in Fier.

Mrs. K.: Excuse me a second, I'm going to call Feti.
N.: O.K.

Feti: Hi, Niazi! Have you been here long?
N.: Why, didn't you hear me come?

F.: No. I fell asleep while reading.
N.: I just came Feti. I just greeted your wife.

F.: Hyrije! Have you offered anything to Niazi?

Mrs. K.: Not yet. Do you care for a "raki," Mr. Niazi?

N.: All right, but don't bother about any snacks, because anything to eat would spoil my appetite.

N.: Cheers!

Mrs. K. and F. Cheers!

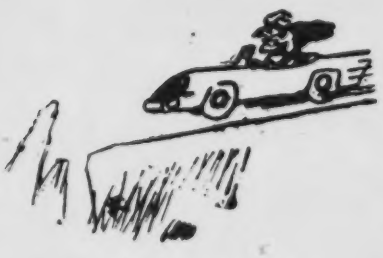

— Mos më kallxo ti, dua vetë me gjetë frenin e automobilit...

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

NOUNS denoting family relationship (masculine)

The possessive adjective follows the noun in the definite form. Examples:

libri im (my book)
mësuesi yt (your teacher)
etc.

Now look at these examples:

a. vllai im — my brother
b. vllai yt — your (thy) brother
c. vllai i tij — his brother
d. vllai i saj — her brother
e. vllai ynë — our brother
f. vllai juej — your brother
g. vllai i tyne — their brother

1. The possessive adjectives "im" and "yt" may precede a noun denoting blood or family relationship in the indefinite form. Thus, the examples a. and b. become:

im vllá — my brother
yt vllá — your (thy) brother

2. The possessive adjectives "i tij" and "i saj" do not precede the noun denoting family relationship. But in Albanian the particle "i" precedes a noun, in the definite form, denoting family relationship. The noun formed this way expresses the meaning of a possessor in the third person singular (i tij or i saj).

The following are the most common nouns denoting family relationship (masculine):

Normal form: Noun & Possessive adjective	Noun with particle expressing poss. in the 3rd person singular
vllai i tij, vllai i saj	i vllai
ungji i tij, ungji i saj	i ungji

nipi i tij, nipi i saj	i nipi
vjehrri i tij, vjehrri i saj	i vjehrri
kunati i tij, kunati i saj	i kunati
gjyshi i tij, gjyshi i saj	i gjyshi
biri i tij, biri i saj or djali i tij, djali i saj	i biri
baba i tij, baba i saj	i ati
burri i saj	i shoqi
pronari i shtëpís (i dyqanit, etc.)	i zoti

3. In plural (see examples e, f and g), the possessive adjectives can neither precede the noun nor have a special form.

4. Nouns with particles, denoting family relationship, are treated as adjectives used as nouns and are declined, (see Grammar Analysis Lesson 47). The declension of "i ati," which is irregular is as follows:

Nom.		i ati
Gen.	i, e, të	t'et
Dat.		t'et
Acc.		t'án
Abl.	prej	t'et

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

1. Unë trokas në nji derë kur due që të m'a hapin.
   A trokas unë në derë?
Po, ti troket në derë.
   Kush troket në derë?
Unë trokas në derë.
   Cili troket në derë?
Ai troket në derë.
   A trokasim na në derë?
Po, ju trokitni në derë.
   Cilët trokasin në derë?
Na trokasim në derë.
   Çka bâjnë ata?
Ata trokasin në derë.

A trokita unë në derë për nji kohë të gjatë?
   Po, ti trokite në derë për nji kohë të gjatë.
Kush trokiti në derë për nji kohë të gjatë?
   Unë trokita në derë për nji kohë të gjatë.
Cili trokiti në derë për nji kohë të gjatë?
   Ai trokiti në derë për nji kohë të gjatë.
A trokitëm na në derë, por s'përgjegji kurrkush?
   Po, ju trokitët në derë, por s'përgjegji kurrkush.
Cilët trokitën në derë?
   Na trokitëm në derë, por s'përgjegji kurrkush.
Çka bânë ata?
   Ata trokitën në derë, por s'përgjegji kurrkush.
A do të trokas unë në derë para se të hŷj?
   Po, ti do të trokasish në derë para se të hŷjsh.
Kush do të trokasi në derë para se të hŷjë?
   Unë do të trokas në derë para se të hŷj.
Çka do të bâjë ai?
   Ai do të trokasi në derë para se të hŷjë.
A do të trokasim na në derë para se të hŷjmë?
   Po, ju do të trokitni në derë para se të hŷni.
Cilët do të trokasin në derë para se të hŷjnë?
   Na do të trokasim në derë para se të hŷjmë.
Çka do të bâjnë ata?
   Ata do të trokasin në derë para se të hŷjnë.

2. A e përkas unë stufën kur âsht e nxehët?
   Jo, ti nuk e përket stufën kur âsht e nxehët.
Kush nuk e përket stufën kur âsht e nxehët?
   Unë nuk e përkas stufën kur âsht e nxehët.

Çka nuk bân ai?
Ai nuk e përket stufën kur âsht e nxehët.
A e përkasim na llampën kur âsht e nxehët?
Jo, nuk e përkitni llampën kur âsht e nxehët.
Cilët nuk e përkasin llampën kur âsht e nxehët?
Na nuk e përkasim llampën kur âsht e nxehët.
Çka nuk bâjnë ata?
Ata nuk e përkasin llampën kur âsht e nxehët.

3. A e thërras unë mjekun në shtëpí kur jam shumë i sëmundë?
Po, ti e thërret mjekun në shtëpí kur je shumë i sëmundë.
Kush e thërret mjekun në shtëpí kur âsht shumë i sëmundë?
Unë e thërras mjekun në shtëpí kur jam shumë i sëmundë.
Çka bân ai?
Ai e thërret mjekun në shtëpí kur âsht shumë i sëmundë.
A i thërrasim na prindët për darkë ndonjiherë?
Po, ju i thërritni prindët për darkë nganjiherë.
Cilët i thërrasin prindët për darkë nganjiherë?
Na i thërrasim prindët për darkë nganjiherë.
Çka bâjnë ata?
Ata i thërrasin prindët për darkë nganjiherë.

4. A zâ unë peshk shpesh?
Po, ti zê peshk shpesh.
Kush zê peshk shpesh?
Unë zâ peshk shpesh.
Çkà bân ai?
Ai zê peshk shpesh.
A zâmë na punë menjiherë kur shkojmë në nji vend të rí?
Po, ju zêni punë menjiherë kur shkoni në nji vend të rí.
Cilët zânë punë menjiherë?
Na zâmë punë menjiherë.
Çka bâjnë ata?
Ata zânë punë menjiherë.

A e zûna unë kambën me derë?
Po, ti e zûne kambën me derë.

Kush e zûni kambën me derë?
Unë e zûna kambën me derë.
Çka i ngjau atij?
Ai e zûni kambën me derë.
A i zûmë na shokët që kishin kalue përpara?
Po, ju i zûtë shokët që kishin kalue përpara.
Cilët i zûnë shokët që kishin kalue përpara?
Na i zûmë shokët që kishin kalue përpara.
Çka bânë ata?
Ata i zûnë shokët që kishin kalue përpara.

A do të zâ unë punë në këtë qytet?
Po, ti do të zâsh punë në këtë qytet.
Kush do të zâjë punë në këtë qytet?
Unë do të zâ punë në këtë qytet.
Çka do të bâjë ai?
Ai do të zâjë punë në këtë qytet.
A do t'i zâmë na shokët në qoftë se rrijmë mbrapa me mësime?
Po, ju do t'i zêni shokët në qoftë se rrini mbrapa me mësime.
Cilët do t'i zânë shokët?
Na do t'i zâmë shokët.
Çka do të bâjnë ata?
Ata do t'i zânë shokët.

5. A i përshëndes unë oficerat kur i takoj në rrugë?
Po, ti i përshëndet oficerat kur i takon në rrugë.
Kush i përshëndet oficerat kur i takon në rrugë?
Unë i përshëndes oficerat kur i takoj në rrugë.
Çka bân ai?
Ai i përshëndet oficerat kur i takon në rrugë.
A i përshëndesim na njerzit tonë kur shkojmë ndokund?
Po, ju i përshëndetni njerzit tuej kur shkoni ndokund.
Cilët i përshëndesin njerzit e tyne kur shkojnë ndokund?
Na i përshëndesim njerzit tonë kur shkojmë ndokund.
Çka bâjnë ata?
Ata i përshëndesin njerzit e tyne kur shkojnë ndokund.

A e përshëndetshem unë nânën kur dilshem nga shtëpija?
Po, ti e përshëndetshe nânën kur dilshe nga shtëpija.
Kush e përshëndette nânën kur dilte nga shtëpija?
Unë e përshëndetshem nânën kur dilshem nga shtëpija.
Çka bânte ai?
Ai e përshëndette nânën kur dilte nga shtëpija.
A i përshëndetshim na nënoficerat kur ishim n'ushtrí?
Jo, ju nuk i përshëndetshi nënoficerat kur ishi n'ushtrí.
Cilët nuk i përshëndetshin nënoficerat kur ishin n'ushtrí?
Na nuk i përshëndetshim nënoficerat kur ishim n'ushtrí.
Çka nuk bâjshin ata?
Ata nuk i përshëndetshin nënoficerat kur ishin n'ushtrí.

A e përshëndeta unë gruen kur dola nga shtëpija?
Po, ti e përshëndete gruen kur dole nga shtëpija.
Kush e përshëndeti gruen kur doli nga shtëpija?
Unë e përshëndeta gruen kur dola nga shtëpija.
Çka bâni ai?
Ai e përshëndeti gruen kur doli nga shtëpija.
A e përshëndetëm na komandantin kur erdhi në klasë?
Jo, ju nuk e përshëndetët komandantin kur erdhi në klasë.
Cilët nuk e përshëndetën komandantin kur erdhi në klasë?
Na nuk e përshëndetëm komandantin kur erdhi në klasë.
Çka nuk bânë ata?
Ata nuk e përshëndetën komandantin kur erdhi në klasë.

A përshëndetem unë me shokë kur hŷj në klasë?
Po, ti përshëndete me shokë kur hŷn në klasë.
Kush përshëndetet me shokë kur hŷn në klasë?
Unë përshëndetem me shokë kur hŷj në klasë.

Çka bân ai?
Ai përshëndetet me shokë kur hŷn në klasë.
A përshëndetemi na me mësuesit kur i shofim në kafe?
Po, ju përshëndeteni me mësuesit kur i shifni në kafe.
Cilët përshëndeten me mësuesit kur i shofin në kafe?
Na përshëndetemi me mësuesit kur i shofim në kafe.
Çka bâjnë ata?
Ata përshëndeten me mësuesit kur i shofin në kafe.
A përshëndeteshem unë me prindët kur largoheshem nga qyteti?
Po, ti përshëndeteshe me prindët kur largoheshe nga qyteti.
Kush përshëndetesh me prindët kur largohesh nga qyteti?
Unë përshëndeteshem me prindët kur largoheshem nga qyteti.
Çka bânte ai?
Ai përshëndetesh me prindët kur largohesh nga qyteti.
A përshëndeteshim na me mësuesit kur mbarojshim shkollën?
Po, ju përshëndeteshi me mësuesit kur mbarojshi shkollën.
Cilët përshëndeteshin me mësuesit kur mbarojshin shkollën?
Na përshëndeteshim me mësuesit kur mbarojshim shkollën.
Çka bâjshin ata?
Ata përshëndeteshin me mësuesit kur mbarojshin shkollën.

A u-përshëndeta unë me nânën kur u-nisa për Korçë?
Po, ti u-përshëndete me nânën kur u-nise për Korcë.
Kush u-përshëndet me nânën kur u-nis për Korçë?
Unë u-përshëndeta me nânën kur u-nisa për Korçë.
Çka bâni ai?
Ai u-përshëndet me nânën kur u-nis për Korçë.

A u-përshëndetëm na me miqt kur i pamë në mensë?
Po, ju u-përshëndetët me miqt kur i patë në mensë.
Cilët u-përshëndetën me miqt kur i panë në mensë?
Na u-përshëndetëm me miqt kur i pamë në mensë.
Çka bânë ata?
Ata u-përshëndetën me miqt kur i panë në mensë.

6. A keni provim javën që vjen?
Jo, javën që vjen s'kemi provim.
A kemi ndonji festë muejin që vjen?
Jo, muejin që vjen s'kemi asnji festë.
Ku do të shkoni vjetin që vjen?
Nuk e dij se ku do të shkoj vjetin që vjen.

A shkuet ndokund javën që kaloi?
Po, javën që kaloi qesh në San Francisco.
A ka rá shí muejin që kaloi?
Jo, muejin që kaloi s'ka rá shí.
Ku keni qenë vjetin që kaloi?
Vjetin që kaloi kam qenë n'Europë.

7. A i fshîj unë kambët kur hŷj në nji shtëpí?
Po, ti i fshîn kambët kur hŷn në nji shtëpí.
A i fshîni ju këpucët shpesh?
Po, unë i fshîj këpucët mjaft shpesh.
A i fshîn ai rrobet para se t'i veshi?
Po, ai i fshîn rrobet para se t'i veshi.
A e fshîjmë na dhomën shpesh a rrallë?
Ju e fshîni dhomën rrallë.
A e fshîni ju klasën nji herë në javë?
Po, na e fshîjmë klasën nji herë në javë.
A e fshîjnë ata zyrën çdo ditë?
Po, ata e fshîjnë zyrën çdo ditë.

8. A ke shumë që ke ardhë këtu në Monterey?
Kam tre muej që kam ardhë në Monterey.
A ke shumë që ke fillue me studjue shqip?
Jo, s'kam shumë që kam fillue me studjue shqip.
A ke shumë që ke hangër?
Jo, nji orë mâ parë hangra mëngjes.
A ke shumë që je tue pritë?
Jo, s'kam shumë; nja dhetë minuta.
A ka shumë që âsht nisë?
Jo, s'ka shumë që âsht nisë.

A ka shumë që ka fillue me rá shí?
Jo, s'ka shumë që ka fillue me rá shí.
A ka shumë që ka mrrîjtë treni?
Jo, s'ka shumë që ka mrrîjtë treni.

9. A ju zê gjumi kur hani shumë?
Po, mue më zê gjumi kur há shumë.
A më zê gjumi posa bij me fjetë?
Po, jú ju zê gjumi posa bini me fjetë.
A e zê gjumi atê kur âsht shumë i lodhun?
Po, atê e zê gjumi kur âsht shumë i lodhun.

10. Kur e mbaruet detyrën e shtëpís?
Tash sa e mbarova.
Kur e shkruet letrën?
Tash sa e shkrova.
Kur hangri ai?
Tash sa hangri.

11. A keni qejf me pí ndonji gjâ?
Rakí, po të keni.
A keni qejf me hangër gjellë shqiptare?
Po, kam shumë qejf me hangër gjellë shqiptare.
A ka qejf ai me ardhë me né?
Jo, ai s'ka qejf me ardhë me né.

12. A âsht Zotní Berati mësues?
Po, Zotní Berati âsht mësues.
Po i ati i Zotní Beratit, ç'punë bân?
Edhe i ati ka qenë mësues.
E kujt âsht kjo shtëpí?
Asht e t'et.
Kujt i keni thânë me ardhë?
T'et i kam thânë me ardhë.
A e keni takue ndonjiherë t'anë e Zotní Petrelës?
Jo, s'e kam takue asnji herë t'anë e Zotní Petrelës.
Prejt kujt e keni marrë këtë letër?
E kam marrë prej t'et.

A âsht Zotní Korça peshkatár?
Po, Zotní Korça âsht peshkatár.
Po i biri, ç'punë bân?
I biri âsht berbér.

XXXXVIII

I kujt âsht ky dyqan?
Ky dyqan âsht i të birit.
Kujt i a keni dërgue pakon?
Të birit i a kam dërgue pakon.
A e njef të birin e Zotní Korçës?
Po, e kam takue nji herë të birin e Zotní Korçës.
Prej kujt e keni marrë këtë letër?
E kam marrë prej të birit.
A âsht Zoja Leka mësuese?
Po, Zoja Leka âsht mësuese.
Po i shoqi, ç'punë bân?
I shoqi âsht mjek.
I kujt âsht ky automobil?
Ky automobil âsht i të shoqit.
Kujt i a keni dërgue pakon?
Të shoqit i a kam dërgue pakon.
A keni folë me të shoqin.
Po, kam folë me të shoqin.
Prej kujt e keni marrë letrën?
Prej të shoqit e kam marrë letrën.

A âsht Zojusha Përmeti nëpunëse?
Po, Zojusha Përmeti âsht nëpunëse.
Po i fejuemi, ç'punë bân?
I fejuemi punon në nji fabrikë.
I kujt âsht ky qen?
Ky qen âsht i të fejuemit.
Kujt i a keni dërgue rrobet?
Të fejuemit i a kam dërgue rrobet.
A e njifni të fejuemin e Zojushës Përmeti?
Po, e njof të fejuemin e Zojushës Përmeti.
Prej kujt e keni marrë këtë kravatë?
E kam marrë prej të fejuemit të Zojushës Përmeti.

XXXXVIII

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Feti Kopliku ka ftue për drekë shokun e tij Niazi Kodrën mbasi Lulja, grueja e Niaziut, ka shkue me fëmijët ke prindët n'Elbasan. Niaziu si mrrin ke shtëpija e Fetiut troket në derë dhe Zoja Hyrije i çel derën. Mbasi përshëndeten, Zoja Hyrije e fton të hŷjë mbrendë. Niaziu fshîn kambët mbasi rrugës kishte baltë dhe kishte ndy këpucët. Atëherë Zoja Hyrije i thotë mos të trazohet e t'urdhënojë e t'ulet në kollтuk. Niaziu ulet. Pyet zojën si po e çon e si âsht me shëndet. Zoja i tregon se gjithë ditën âsht e zânun me punët e shtëpís, por se âsht mirë me shëndet. Zoja Hyrije pyet për Lulen, mbasi familja e Fetiut dhe familja e Niaziut njifen prej shumë vjetësh e kanë miqësí mjaft të madhe; Fetiu e Niaziu janë shokë të vjetër e kanë shkue në shkollë së bashku kur ishin të rij. Atëherë Niaziu i tregon se Lulja do të shkojë edhe në Fier, nga Elbasani, mbasi i vllai me familje dhe i ungji me të nipin banojnë aty.

Zoja Hyrije i kërkon leje Niaziut dhe shkon të thërrasi të shoqin. Mbas pak kohe Fetiu hŷn në dhomën e pritjes dhe përshëndet Niaziun; e pyet në

se ka shumë që ka ardhë mbasi nuk e ka ndigjue Niaziun se e kishte zânë gjumi tue lexue. Fetiu pyet gruen në se i ka qitë gjâ mikut; atëherë Zoja Hyrije çohet dhe i sjell nji rakí, por pa meze sepse Niaziu tha se mezja i a pret lezetin e bukës.

QUESTIONS - PYETJE

1. Kê ka ftue për drekë Feti Kopliku?
2. Grueja e kujt ka shkue n'Elbasan ke prindët e saj?
3. Kush troket në derë të Feti Koplikut?
4. Çka bân Zoja Hyrije?
5. Cilët përshëndeten?
6. Kush e fton Niaziun të hŷjë në shtëpí?
7. Kush fshin kambët para se të hŷjë në shtëpí?
8. Kujt i thotë Zoja Hyrije mos të trazohet?
9. Ku ulet Niaziu?
10. Kê pyet Niaziu si po e çon?
11. Kush i tregon se gjithë ditën âsht e zânun me punët e shtëpís?
12. Kush e pyet Niaziun për gruen e tij Lulen?
13. Cilat familje njifen prej shumë vjetësh?
14. Cilët janë shokë të vjetër?
15. Ku kanë shkue së bashku Fetiu e Niaziu kur ishin të rij?

16. Kush do të shkojë në Fier ke i vllai?
17. Ku banon i vllai i Lules?
18. Po i ungji me të nipin, ku banojnë?
19. Kush i kërkon leje Niaziut?
20. Kê shkon me thërritë Zoja Hyrije?
21. Kê përshëndet Fetiu kur hŷn në dhomën e pritjes?
22. Kê kishte zânë gjumi tue lexue?
23. Kush e pyet gruen në se i ka qitë gjâ Niaziut?
24. Çka i sjell Niaziut Zoja Hyrije?
25. Kujt i a pret mezja lezetin e bukës?

XXXXVIII

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

A. Substitute the underlined words with the corresponding contracted form. Example:

Agimi dhe vllai i tij janë nga Tirana.
Agimi dhe i vllai janë nga Tirana.

1. Petriti do të shkojë në kinema me vllán e tij.

2. Lulja ka marrë letër prej nipit të saj.

3. Unë njof Zojën Kopliku, por jo burrin e saj.

4. Ky âsht automobili i Kapter Qafzezit; ai atje âsht i djalit të tij.

B. Answer the following:

5. Qysh i përshëndetni shokët kur vîni në klasë në mëngjes?

6. Në çë rasë i përshëndetni shokët me rjalët "natën e mirë"?

7. Zakonisht, mbas sa minutash ju zê gjumi kur bini me fjetë?

8. Kur nji njeri ju përshëndet "mirë se ju gjeta," qysh përgjegjni ju?

C. Translate the following:

9. He just stepped out.

10. Last night I went to bed at 9 o'clock, but I fell asleep at 12.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

i ati	(m.)	his or her father
baltë, -a	(f.)	mud
i biri, të bijt	(m.)	his or her son
me fshî (unë fshîj)	(v.)	to sweep, wipe, erase
gjumë, -i	(m.)	sleep
lezet, -i	(m.)	pleasure; taste, savor, relish
i nipi, të nipat	(m.)	his or her nephew
me përshëndetë (unë përshëndes)	(v.)	to greet, salute, bid good bye
me u-përshëndetë (unë përshëndetem me...)	(v.)	to greet each other, bid good bye
me trokitë (unë trokas) (troket dera)	(v.)	to knock (at the door, etc.) somebody is knocking at the door
me thirrë, thërritë (unë thërras)	(v.)	to call; shout; invite; to send for someone
i ungji	(m.)	his or her uncle (from father's side)
i vllai të vllaznit	(m.)	his or her brother

Notes:

me fshî kambët	to wipe off shoes on the door mat
mos u-trazoni!	Don't bother!
mirë se erdhët	Welcome!
mirë se ju gjeta!	reply to "mirë se erdhët"
Si po e çoni?	How is everything? How's it going?
punë shtëpije	chores, housekeeping
javën që vjen	next week
A ke shumë që ke ardhë?	Has it been long since you came here?
me zânë gjumi (më, të, i etj. zê gjumi)	to fall asleep
tash sa erdha	I just came.
me prê lezetin e bukës	to spoil the appetite
me pasë qejf (unë kam qejf)	to like, wish
si të keni qejf	as you please, as you wish
për të mirë!	Cheers! Skoal!
të bâftë mirë!	reply to "për të mirë," Good appetite!

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Kur due të marr nji cingare nga nji paqetë mbi tryezë thom:
Me leje nji cingare?
Po, urdhënoni!

Kur due të lexoj nji letër që ka marrë nji shok i thom:
Me leje t'a lexoj këtë letër?
Po, urdhënoni! (lexonie)

Kur due me hapë dritoren thom:
Me leje t'a hap dritoren?
Po, urdhënoni! (hapnie)

Kur due me pá nji libër që ndodhet diku thom:
Me leje t'a shof këtë libër?
Po, urdhënoni! (shifnie)

Kur due me kalue nëpër nji derë ku gjindet dikush i thom:
Me leje të kaloj?
Urdhënoni!

Kur due me u-ulë në nji karrigë që âsht e dikujt i thom:
Me leje t'ulem në këtë karrigë?
Urdhënoni!

Kur due të ndal nji njerí për t'a pyetë diçka i thom:
Me leje! Ku âsht rruga kryesore?
Si quhet kjo rrugë?
Ku ka nji restaurant?
Kush âsht i zoti i këtij dyqani?

Unë e njof Agimin. Agimi më njef mue.
A njifem unë me Agimin?
Po, ju njifeni me Agimin.

Na e njofim Agimin. Agimi na njef né.
A njifemi na me Agimin?
Po, na njifemi me Agimin.

Ju e njifni Agimin. Agimi ju njef jú.
A njifeni ju me Agimin?
Po, unë njifem me Agimin.

Unë ju njof jú. Ju më njifni mue.
A njifem unë me jú?
Po, jú njifeni me mue.
A njifemi na?
Po, na njifemi.

Automobili i tij âsht i rí.
A âsht automobili i tij i rí?
Po, automobili i tij âsht i rí.
A e ka ai automobilin të rí?
Po, ai e ka automobilin të rí.

Petkat tona janë të reja.
A janë petka tona të reja?
Po, petkat tona janë të reja.
A i kemi na petkat të reja?
Po, na i kemi petkat të reja.

A janë djelmt e tyne të mirë?
A janë djelmt e tyne të mirë?
Po, djelmt e tyne janë të mirë.
A i kanë ata djelmt të mirë?
Po, ata i kanë djelmt të mirë.

Nxânsit i njofin vajzat. Vajzat i njofin djelmt.
A njifen nxânsit me vajzat?
Po, nxânsit njifen me vajzat.

Ata i njofin ato. Ato i njofin ata.
A njifen ata?
Po, ata njifen.

For further practice, drill the above examples using the verbs: me u-takue and me u-pá.

Ju doni me shkue sot në kinema.
Dje: Ju deshët me shkue dje në kinema.

Dje: A desha unë me shkue dje në kinema?
Po, ju deshët me shkue dje në kinema.

A deshët ju me shkue dje në kinema?
Po, unë desha me shkue dje në kinema.

A deshi ai me shkue dje në kinema?
Po, ai deshi me shkue dje në kinema.

A deshëm na me shkue dje në kinema?
Po, na deshëm me shkue dje në kinema.

A deshën ata me shkue dje në kinema?
Po, ata deshën me shkue dje në kinema.

For further practice ask questions on the following statements:

Javën që kaloi desha me folë me jú.
Vjet desha me blé shtëpí.
Dola jashtë sepse desha me pí nji cingare.

Djali im âsht oficer.
A âsht djali im oficer?
Po, djali juej âsht oficer.
A e kam unë djalin oficer?
Po, ju e keni djalin oficer.
Klasa juej âsht e madhe.
A âsht klasa juej e madhe?
Po, klasa ime âsht e madhe.
A e keni ju klasën të madhe?
Po, unë e kam klasën të madhe.

PJESA E DYTË
DIALOGU

Instituti i Ministrís
së Mbrojtjes për Gjuhë të Hueja

1. Me leje, Zotní! Dishroj të njifem me jú. Unë jam Feti Rustemi.
2. Gëzohem shumë. Po a shqiptár qenkeni ju!

3. Po, prandej desha të ju takoj. Si e keni emnin?
4. Fatbardh Leka. Kush ju tha se jemi bashkatdhetarë?

5. Nji mik i përbashkët që ndodhet këtu në gostí. Prej nga jeni?
6. Nga kryeqyteti i Skënderbeut, nga Kruja. Po ju?

7. Unë kam lé këtu, por prindët i kam nga Devolli.
8. Oh, sa mirë folkeni shqip!

9. Çë punë bâni, Zotní Leka?
10. Jam arësimtár; mësoj shqip.

11. Në çë shkollë?
12. N'Institutin e Ministrís së Mbrojtjes për Gjuhë të Hueja.

13. Ku gjindet ky institut?
14. Instituti ka dý degë: njâna âsht në Lindje dhe tjetra në Prendim, natyrisht në Shtetet e Bashkueme.

15. Në cilën degë mësoni ju?
16. Në Degën e Bregdetit Prendimuer, që ndodhet në Presidio të Monterey-t.

17. Pse quhet ky institut "i Ministrís së Mbrojtjes"?
18. Sepse nxânsit vîjnë nga Fuqít e Armatosuna: nga Ushtrija, Aviacioni dhe Marina.

19. A s'ka nxânës civila n'at institut?
20. Po, ka disa nëpunës shteti dhe studenta t' Universitetit të Kalifornís. Po ju, çë punë bâni?

21. Kam nji gjellëtore; jam edhe pronár tokësh.
22. Më falni nji minut! Due të përshëndes zojën e shtëpís.

23. As unë s'e kam përshëndetë ende; po vîj me jú.
24. Mirë, ejani!

Ka katër vjetë që po i apim bursë (scholarship) këtij inxhenieri dhe tash do që t'i apim punë!

LESSON XXXXIX

PJESA E DYTË
DIALOGU

Defense Language Institute

1. Pardon me Sir! I'd like to introduce myself. I'm Feti Rustemi.
2. Very glad to know you. I see you are Albanian!

3. That's why I wanted to meet you. What's your name?
4. Fatbardh Leka. Who told you that we are fellow countrymen?

5. A friend of both of us who's here at the party. Where are you from?
6. From the capital city of Skënderbeg, from Kruja; what about you?

7. I was born here, but my parents are from Devolli.
8. You speak Albanian very well!

9. What kind of work do you do Mr. Leka?
10. I'm a teacher; I teach Albanian.

11. At what school?
12. At the Defense Language Institute.

13. Where is this Institute located?
14. The Institute has two branches; one on the East Coast and the other on the West Coast, naturally in the United States.

15. At which branch do you teach?
16. In the West Coast branch which is located at the Presidio of Monterey.

17. Why is this Institute called "Defense" Language Institute?
18. Because the students are from the Armed Forces: from the Army, Air Force and Navy.

19. Are there civilian students in the Institute?
20. Yes, there are some government employees and students from the University of California. What about you, what do you do?

21. I have a restaurant and I own some land.
22. Excuse me a second, I want to greet the hostess.

23. I haven't greeted her either; I'll go with you.
24. All right, let's go.

PJESA E TRETË — THIRD PART
ANALIZË GRAMATIKORE — GRAMMAR ANALYSIS

NOUNS: Adjectives used as nouns (part II)

Declension--feminine:

SINGULAR

	Indefinite	Definite
Nom.	nji e mirë	e mira
Gen.	i, e, të nji së mire	i, e, të së mirës
Dat.	nji së mire	së mirës
Acc.	nji të mirë	të mirën
Abl.	prej nji së mire	prej së mirës

PLURAL

	Indefinite	Definite
Nom.	disa të mira	të mirat
Gen.	i, e, të disa të mirave	i, e, të të miravet
Dat.	disa të mirave	të miravet
Acc.	disa të mira	të mirat
Abl.	prej disa të mirave	prej të miravet

Omission of the possessive adjective:

Prindët e mij janë nga Devolli.
(My parents are from Devoll)

Automobili im âsht i rí.
(My car is new.)

Djali i tij âsht mjek.
(His son is a physician.)

Shkolla e tyne âsht larg prej këtu.
(Their school is far away from here.)

Librat tonë janë të kushtueshëm.
(Our books are expensive.)

Motrat e tua janë të martueme.
(Your sisters are married.)

Nâna e saj âsht e sëmundë.
(Her mother is sick.)

Djali im ka qenë 20 vjeç kur vdiq.
(My son was 20 years old when he died.)

Djelmt e mij do të jenë të rritun 5 vjetësh.
(My sons will be grownups after 5 years.)

Sentences like the ones above, constructed with a subject made up of a noun and a possessive adjective followed by the verb "me qenë" are very frequently built differently. The same idea is expressed by having the owner as the subject of the sentence and the object owned as the direct complement connected with the verb "me pasë." Thus, the above sentences would become:

Unë i kam prindët nga Devolli.
Unë e kam automobilin të rí.
Ata e kanë shkollën larg prej këtu.
Na i kemi librat të kushtueshëm.
Ti i ke motrat të martueme.
Ajo e ka nânën të sëmundë.
Unë e kam pasë djalin 20 vjeç kur vdiq.
Unë do t'i kem djelmt të rritun mbas 5 vjetësh.

Use of "me leje" and "më falni."

In general, every time one asks permission to do or to have something, as for example when a person is ready to leave, when he is trying to make way through a crowd, when he wants to address someone, etc., he must say "me leje." But if he has to interrupt a conversation or apologize he must say "më falni." Examples:

Me leje, Zotní (Zojë, etj.). Tash duhet të çohem se ndejta shumë.
(Will you excuse me Sir (Madame, etc.). I have to leave because I stayed too long.)

Me leje! Ku âsht Zyra e Postës?
(Sir! Where is the Post Office?)

Më falni! Si thatë se quhet ai njerí?
(I beg your pardon! What did you say his name was?)

Më falni se erdha pak vonë.
(Forgive me for coming a little late.)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

A kam unë dý shtëpí?
Po, ju keni dý shtëpí.

A âsht njâna e ré dhe tjetra e vjetër?
Po, njâna âsht e ré dhe tjetra e vjetër.

A ka e reja katër dhoma fjetje?
Po, e reja ka katër dhoma fjetje.

A ka e vjetra dý dhoma fjetje?
Po, e vjetra ka dý dhoma fjetje.

Cila shtëpí ka katër dhoma fjetje?
E reja ka katër dhoma fjetje.

Cila shtëpí ka dý dhoma fjetje?
E vjetra ka dý dhoma fjetje.

A banoj unë në të rén?
Po, ju banoni në të rén.

A e ap me qirá të vjetrën?
Po, ju e epni me qirá të vjetrën.

Në cilën shtëpí banoj unë?
Ju banoni në të rén.

Cilën shtëpí ap me qirá?
Ju epni me qirá të vjetrën.

A marr njimijë lekë qirá prej së vjetrës?
Po, ju merrni njimijë lekë qirá prej së vjetrës.

A âsht kuzhina e së rés e madhe?
Po, kuzhina e së rés âsht e madhe.

A âsht kuzhina e së vjetrës e vogël?
Po, kuzhina e së vjetrës âsht e vogël.

Kuzhina e cilës shtëpí âsht e madhe?
Kuzhina e së rés âsht e madhe.

77

Kuzhina e cilës shtëpí âsht e vogël?
Kuzhina e së vjetrës âsht e vogël.

A keni ju motra?
Po, unë kam dý motra: nji të madhe dhe nji të vogël.

A i shkrueni shpesh së madhes?
Po, së madhes i shkruej shpesh.

Po së voglës, a i shkrueni?
Po, edhe së voglës i shkruej.

Cilës motër i shkrueni mâ shpesh?
Së madhes i shkruej mâ shpesh.

Cilës motër i shkrueni mâ rrallë?
Së voglës i shkruej mâ rrallë.

Sa letra merrni prej së madhes?
Unë marr dý letra në muej prej së madhes.

Sa letra merrni prej së voglës?
Unë marr nji letër në muej prej së voglës.

Statements:

Ai e mban pêndën e kuqe në xhep;
pêndën e verdhë e mban mbi tryezë.

Cilën pêndë mban ai në xhep?
Ai e mban në xhep të kuqen.

Cilën pêndë mban ai mbi tryezë?
Ai e mban të verdhën mbi tryezë.

Cila âsht pênda që mban ai në xhep?
E verdha âsht pênda që mban ai në xhep.

Cila âsht pênda që mban ai mbi tryezë?
E kuqja âsht pênda që mban ai mbi tryezë.

Me cilën pendë shkruen ai mâ shpesh?
Ai shkruen me të verdhënmâ shpesh.

Sa kushton e verdha?
E verdha kushton 20 lekë.

Po e kuqja sa kushton?
E kuqja kushton 25 lekë.

Statements:

Zotní Berati i a dha shtëpín vajzës së madhe;
vajzës së vogël i dha 20,000 lekë.

Cilës vajzë i a dha shtëpín Z. Berati?
Z. Berati i a dha shtëpín së madhes.

Cilës vajzë i dha 20,000 lekë?
Së voglës i dha 20,000 lekë.

E cilës vajzë âsht tash shtëpija?
Tash shtëpija âsht e së madhes.

Të cilës vajzë janë tash 20,000 lekët?
Tash 20,000 lekët janë të së voglës.

Me u-njoftë me ....

A njifem unë me Zotní Korçën?
Po, ju njifeni me Zotní Korçën.

A njife ti me Zojën Korça?
Po, unë njifem me Zojën Korça.

A njifet ai me Zojushën Korça?
Po, ai njifet me Zojushën Korça.

A njifemi na me Zotní Beratin?
Po, na njifemi me Zotní Beratin.

A njifeni ju me Zojën Berati?
Po, na njifemi me Zojën Berati.

A njifen ata me Zojushën Berati?
Po, ata njifen me Zojushën Berati.

A njifeni ju me ndonji oficer?
Po, unë njifem me shumë oficera.

XXXXIX

A njifeni ju me ndonji mjek?
Po, unë njifem me dy mjekë.

A njifet ai me mjekun e ushtrís?
Po, ai njifet me mjekun e ushtrís.

A njifemi na me ndonji mësues?
Po, na njifemi me nji mësues.

A njifemi na me mësuesin e shqipes?
Po, na njifemi me mësuesin e shqipes.

A njifeni ju me shumë oficera?
Po, unë njifem me shumë oficera.

A njifeni ju me oficerat shqiptarë?
Po, unë njifem me oficerat shqiptarë.

A njifet ai me ndonji vajzë?
Po, ai njifet me nji vajzë.

A njifen ata me vajzën e bukur?
Po, ata njifen me vajzën e bukur.

A njifemi na me shumë vajza?
Po, na njifemi me shumë vajza.

A njifeni ju me vajzat shqiptare?
Po, na njifemi me vajzat shqiptare.

Aorist: me u-njoftë

A u-njofta unë me Z. Sadikun?
Po, ju u-njoftët me Z. Sadikun.
A u-njofte ti me Zojën Sadiku?
Po, unë u-njofta me Zojën Sadiku.
A u-njoft ai me Zojushën Sadiku?
Po, ai u-njoft me Zojushën Sadiku.

A u-njoftëm na me nji vajzë?
Po, na u-njoftëm me nji vajzë.
A u-njoftët ju me nji zojë?
Po, na u-njoftëm me nji zojë.
A u-njoftën ata me dy oficera?
Po, ata u-njoftën me dy oficera.

A u-njoftën ata edhe me mikun tuej?
Po, ata u-njoftën edhe me mikun tim.

me dashë

A desha unë të shkoj në shtëpí?
Po, ju deshët të shkoni në shtëpí.
A deshe ti të flejsh heret?
Po, unë desha të flej heret.
A deshi ai të shkojë në kinema?
Po, ai deshi të shkojë në kinema.
A deshëm na të shkojmë në teatër?
Po, na deshëm të shkojmë në teatër.
A deshët ju të rrini në shtëpí?
Po, na deshëm të rrijmë në shtëpí.
A deshën ata të zgjohen vonë?
Po, ata deshën të zgjohen vonë.

Kush deshi kafe?
Unë desha kafe.
A deshi edhe ai kafe?
Po, edhe ai deshi kafe.
Po ju, a deshët kafe?
Po, edhe na deshëm kafe.

Kush deshi âmbëlsinë?
Ata deshën âmbëlsinë.
Kush deshi âmbëlsinë dhe kafe?
Na deshëm âmbëlsinë dhe kafe.

me ardhë me

A doni me ardhë me mue?
Po, unë due me ardhë me jú.
A vijshe ti me mue kur ishe në katund?
Po, unë vîjshem me jú kur ishem në katund.
A do të vîjë ai me jú nesër?
Po, ai do të vîje me mue nesër.

A keni ardhë me né shpesh herë?
Po, unë kam ardhë me jú shpesh herë.
A erdhën ata me né dje?
Po, ata erdhën me né dje.

me pasë diçka: e kam - âsht

A e kam unë babën në Shqipní?
Po, ju e keni babën në Shqipní.
A âsht baba im në Shqipní?
Po, baba juej âsht në Shqipní.
A e ke ti kushrînin mësues?
Po, unë e kam kushrînin mësues.
A âsht kushrîni yt mësues?
Po, kushrîni im âsht mësues.
A e ka ai djalin oficer?
Po, ai e ka djalin oficer.
A âsht djali i tij oficer?
Po, djali i tij âsht oficer.

A e kemi na mësuesin shqiptár?
Po, na e kemi mësuesin shqiptár.
A âsht mësuesi ynë shqiptár?
Po, mësuesi ynë âsht shqiptár.

A i keni ju librat në shtëpí?
Po, na i kemi librat në shtëpí.
A janë librat tuej në shtëpí?
Po, librat tonë janë në shtëpí.

A i kanë ata miqt të pasun?
Po, ata i kanë miqt të pasun.
A janë miqt e tyne të pasun?
Po, miqt e tynë janë të pasun. (të vorfën, të mirë, të këqij, të zellshëm, etj.)

Kë ka ai në Shqipní? (babën, vllán, motrën)
Kë ka ai oficer? (kushrînin, nipin)
Kë kam unë kushrî? (Agimin, Skënderin, Bardhylin)

me leje

A thoni ju "me leje" kur dishroni me folë me nji njerí?
Po, unë thom "me leje" kur dishroj me folë me nji njerí.
A thoni "me leje" kur doni me marrë ndonji send?
Po, unë thom "me leje" kur due me marrë ndonji send.

Çka i thoni nji vajze kur dishroni me këcye?
Kur dishroj me këcye, unë i thom nji vajze "me leje."
Çka i thoni mësuesit kur keni ndonji nevojë?
Kur kam ndonji nevojë, unë i thom mësuesit "me leje."

Thoni Z. .... se dishroni me folë.
Me leje, Z. .... dishroj me folë me jú.
Thoni Z. .... se dishroni nji gotë ujë.
Me leje, Z. .... dishroj nji gotë ujë.
Thoni zojushës se dishroni nji kafe.
Me leje, Zojushë, dishroj nji kafe.

<u>më falni</u>

A thoni ju "më falni" kur bâni ndonji gabim?
Po, unë thom "më falni" kur bâj ndonji gabim.
Çka thoni ju kur doni me u-largue?
Unë thom "më falni" kur due me u-largue.
A mund të thoni edhe "me leje të shkoj" kur doni me u-largue?
Po, na mund të thomi edhe "me leje të shkoj" kur duem me u-largue.

Thoni Z. .... me ju falë se u-vonuet.
Më falni Z. .... se u-vonova.
Thoni Z. .... me ju falë se harruet me i dhânë nji cingare.
Më falni Z. .... se harrova me ju dhânë nji cingare.
Thoni Z. .... me ju falë se nuk e kuptuet.
Më falni Z. .... se nuk ju kuptova.
Thoni Z. .... me ju falë se thyet xhamin. (dritoren, gotën, shishen, etj.)

Statements:

<u>Ky mësim âsht shumë i lehtë.</u>
<u>Sa i lehtë âsht ky mësim</u>!

Thoni Z. Kadriut se ky mësim âsht shumë i lehtë.
Sa i lehtë âsht ky mësim, Z. Kadri!
Thoni Z. Palit se ka ardhë shumë heret.
Sa heret keni ardhë, Z. Pali!

Thoni Z. Todit se lexueka shumë shpejt.
Sa shpejt lexuekeni, Z. Todi!
Thoni Z. Hasanit se folka shumë ngadalë.
Sa ngadalë folkeni, Z. Hasani!
Thoni Z. Drinit se shkrueka shumë bukur.
Sa bukur shkruekeni, Z. Drini!
Thoni Z. Latifit se e paska shkrue letrën shumë keq.
Sa keq e paskeni shkrue letrën, Z. Latifi!
Thoni Z. Hysenit se ka fjetë shumë.
Sa shumë paskeni fjetë, Z. Hyseni!

Si ju quejnë?
Mue më quejnë Sadik Meta.
Si e ke emnin?
Unë e kam emnin Sadik Meta.
Si e keni emnin?
Unë e kam emnin Dalip Sula.
Si e ka emnin ai?
Ai e ka emnin Petro Janaqi.
Si e ka emnin baba juej?
Baba im e ka emnin Rexhep Shala.

Si e ka emnin shoku (miku, oficeri, nënoficeri, berberi, mjeku, mësuesi) juej?

Statements:	Questions:
Unë jam mjek.	Çë punë bâj unë?
Ti je infermier.	Çë punë bân ti?
Ai âsht nxânës.	Çë punë bân ai?
Na jemi ushtarë.	Çë punë bâjmë na?
Ju jeni nënoficera.	Çë punë bâni ju?
Ata janë oficera.	Çë punë bâjnë ata?

Thuej Z. Saliut me ardhë këtu.
Z. Sali, eja(ni) këtu!
Thomu atyne me ardhë këtu.
Zotní, ejani këtu!
Thoni atij me shkue atje.
Zotní ...., shkoni atje!
Thoni Z. .... me lexue.
Z. .... lexoni!
Thoni Z. .... me shkrue.
Z. ...., shkrueni!

Thoni Z. .... me punue mâ shpejt.
Z. ...., punoni mâ shpejt!

Thoni kujdestarit me këndue.
Z. ...., këndoni!
Thoni mësuesit me ju tregue nji përrallë.
Z. mësues, na tregoni nji përrallë!

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Shqipja dhe sorra

Nji herë nji shqipe (eagle) zûni nji zog dhe shkoi e rá në degë të nji peme për t'a hangër. Në të njâjtën degë po rrinte nji sorrë (crow).

"Sa mirë që e zûmë!" i tha sorra shqipes; "do të kënaqemi (to enjoy) me mish të freskët e të njomë."

"Jo" u-përgjegj shqipja, "këtu s'ka pjesë tjetër njerí përveç atij që e zûni."

Sorra uli kryet e u-largue tue thânë me vete: "As tue u-lutë as tue kërkue nuk t'ep njerí gjâ, po nuk punove."

Dý macat e zemrueme

Nji macë e zezë, e trashë dhe e bukur, po ecte në majë të nji çatije (roof). Nga ana tjetër po vînte nji macë e kuqe, e fortë dhe e bukur si e para. Vendi i çatís ku po ecshin ishte shumë i ngushtë dhe çatija vetë shumë e pjerrët (inclined). Të dyja u-ndodhën përbáll njâna tjetrës.

"Me leje të kaloj" i tha e zeza së kuqes.

"Jo, nuk t'ap leje. Ti më lê të kaloj" i tha e kuqja.

Pa mendue aspak i këcyen në fyt njâna tjetrës,

por mjerisht të dyja ranë poshtë e mbaruen si âsht mâ keq.

Nji fjalë e vjetër thotë: "Zemrimi i tepruem (excessive) të verbon (blinds you)."

---

1. When you come to a certain point there are two turns: the left leads to Durrës and the right to Shkodër

2. He hurt his left hand more than the right one; of course, he is not able to work but he doesn't care at all.

3. I invited them to stay for dinner but they said that they wanted to go home; they were in a hurry.

4. The car broke down; a certain part in the motor, I don't recall the name of it, broke into two pieces.

5. I am very upset today. My uncle is in danger of dying. He has been ill for some time. I am sorry for my aunt more than for anybody else.

6. Please go slowly. I cannot walk anymore; my feet hurt.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Në nji gostí dy shqiptarë takohen. Njâni prej tyne ka lé në ShBA, por prindët e tij janë nga Devolli kurse tjetri ka lé në Krujë. Zotní Rustemi ka nji gjellëtore e ka edhe disa tokë, të cilat u a. ka dhânë dy bujqëve për t'i punue. Zotní Leka âsht arësimtár dhe ep mësime në gjuhën shqipe n'- Institutin e Ministrís së Mbrojtjes për Gjuhë të Hueja. Ai i tregon Zotní Rustemit se Instituti âsht nji shkollë e madhe e përbâme prej dý degësh: nga Dega e Lindjes dhe nga Dega e Prendimit. Drejtori i Institutit e ka zyrën në Washington, D.C. Dega e Bregdetit Linduer âsht në qytetin Anacostia, Ma., kurse Dega e Bregdetit Prendimuer âsht në Monterey ose mâ mirë me thânë në Presidio të Monterey-t. Dega e Prendimit âsht shumë mâ e madhe se Dega e Lindjes. Në Degën e Prendimit mësohen 29 gjuhë të hueja, ndër të cilat edhe shqipja. Ka gjuhë që mësohen në kurse gjashtë muejsh e nândë muejsh kurse disa tjera mësohen në kurse nji vjeti e tetëmëdhetë muejsh. Pothuej të gjithë nxânsit janë ushtarakë e bâjnë pjesë n'Ushtrí, në Marinë, n'Aviacion dhe në Kambësorinë e Marinës. Ka edhe fare pak civila

që janë nëpunës shteti ose nxânës t'Universitetit të Kalifornís. Nxânsit vîjnë në shkollë pesë ditë në javë e kanë gjashtë orë mësim në ditë: trí paradreke dhe trí mbasdreke.

QUESTIONS - PYETJE

1. Ku takohen dy shqiptarë?
2. Cili prej tyne ka lé në ShBA?
3. Prej nga janë prindët e tij?
4. Ku ka lé tjetri?
5. Kush ka nji gjellëtore e disa tokë?
6. Kújve u a ka dhânë tokët për t'i punue?
7. Kush âsht arësimtár?
8. Në ç'gjuhë ep mësime Zotní Leka?
9. Ç'punë bân Zotní Leka në I.M.M.Gj.H.?
10. Çfarë shkolle âsht Instituti?
11. Prej sa degësh âsht i përbâmë Instituti?
12. Si quhen dý degët prej të cilave âsht i përbâmë Instituti?
13. Ku âsht zyra e Drejtorit t'Institutit?
14. Në cilin qytet gjindet Dega e Bregdetit Linduer?
15. Po Dega e Bregdetit Prendimuer, ku gjindet?
16. Cila degë âsht mâ e madhe: Dega e Lindjes apo Dega e Prendimit?

17. Sa gjuhë mësohen në Degën e Prendimit?

18. A âsht edhe shqipja nji ndër 29 gjuhët që mësohen në Degën e Prendimit?

19. Në çfarë kursesh mësohen gjuhët e ndryshme?

20. Çka janë pothuej të gjithë nxânsit e kësaj shkolle?

21. Ku bâjnë pjesë ata?

22. Çfarë nxânsish tjerë ka në këtë shkollë?

23. Sa ditë në javë vîjnë nxânsit në shkollë?

24. Sa orë mësim në ditë kanë nxânsit?

25. Sa orë mësim kanë paradreke e sa orë mbasdreke?

XXXXIX

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

A. Përgjegjniu këtyne pyetjeve:

1. Si quhen dy vetë, në tokë të huej, që janë nga i njâjti vend dhe që flasin të njâjtën gjuhë?

2. Si quhet anëtari i qeverís që drejton nji ministrí?

3. Çka bân nji njerí kur thotë "mirë mëngjes"?

4. Në cilin bregdét gjinden New York-u?

B. Përkëtheni anglisht këto fjalí:

5. Më falni se po ju a pres fjalën!

6. U-gëzue shumë kur i thash se e kishte kalue provimin.

7. E kam pá shpeshherë, por nuk jam njoftë kurr me të.

8. Nji djalë 5 vjeç nuk e ka fuqín e nji djali 10 vjeç.

9. Më tha si e kishte emnin, por e harrova.

C. Përkëtheni shqip:

10. He said, "Why don't you come along with me to the movies?" I answered, "Because I'll go with my wife."

11. The owner of this house passed away two weeks ago.

12. We all wanted to greet him but he could not meet us because he was busy.

13. Pardon me Sir, where can I find a restaurant?

PJESA E TETË
FJALORI

arësimtár, -i arësimtarë, -t	(m.)	teacher, professor, educator
i, e, t'armatosun t'armatosuna	(adj. m. & f.)	armed
aviacion, -i	(m.)	aviation
bashkatdhetár, -i bashkatdhetarë, -t	(m.)	fellow-countryman
bregdét, -i bregdete, -t	(m.)	seashore
me drejtue (unë drejtoj)	(v.)	to lead, direct, show the way, run (a business), straighten
fuqí, -ja fuqí, -t	(f.)	power, strength, force
me u-gëzue (unë gëzohem)	(v.)	to be glad, rejoice
gëzohem!	(v.)	I am happy to ...., usually; I'm glad to know you
gostí, -ja gostí, -t	(f.)	banquet, feast, ceremonious dinner
gjellëtore, gjellëtorja gjellëtore, -t	(f.)	restaurant (usually a small one)
lindje, -a lindje, -t	(f.)	birth; east
marinë, -a	(f.)	navy
mbrojtje, -a	(f.)	defense

ministër, ministri ministra, -t	(m.)	secretary of a government dept., minister (not rel.)
ministrí, -ja ministrí, -t	(f.)	ministry: a government dept presided over by a minister; also the bldg in which its business is transacted
Ministrija e Mbrojtjes		Department of Defense
me u-njoftë (unë njifem)	(v.)	to be known, recognized
me u-njoftë me ... (unë njifem me ...)		to be acquainted with
i, të përbâmë e, të përbâmë	(adj. m. & f.)	formed, made up, composed
i, e, të përbashkët të përbashkëta	(adj. m. & f.)	common, mutual
prendimuer, -ore prendimorë	(adj. m. & f.)	western
pronâr, -i pronarë, -t	(m.)	owner
student, -i studenta, -t	(m.)	student
ushtarak, -u ushtarakë, -t	(m.)	a serviceman, anyone serving in the Armed Forces (as opposed to civ.)

Notes:

më falni!	Excuse me! Forgive me!
me leje!	May I! Excuse me!
si e keni emnin?	What's your name?
sa mirë!	How nice!

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1.

a. A âsht motra e Z. Jakovës mësuese?
Po, motra e Z. Jakovës âsht mësuese.
A âsht e motra mësuese në Durrës?
Po, e motra âsht mësuese në Durrës.
Kush âsht mësuese në Durrës?
E motra (e Zotní Jakovës) âsht mësuese në Durrës.
E motra e kujt âsht mësuese në Durrës?
E motra e Zotní Jakovës âsht mësuese në Durrës.
Çka âsht e motra (e Zotní Jakovës)?
E motra (e Zotní Jakovës) âsht mësuese në Durrës.
Ku âsht mësuese e motra (e Zotní Jakovës)?
E motra (e Zotní Jakovës) âsht mësuese në Durrës.
Në cilin qytet âsht mësuese e motra?
E motra âsht mësuese në Durrës.

A janë këto plaçkat e së motrës?
Po, këto janë plaçkat e së motrës.
Plaçkat e kujt janë këto?
Këto janë plaçkat e së motrës.
Cilat janë plaçkat e së motrës?
Këto janë plaçkat e së motrës.

A i tha Zotní Jakova së motrës me shkue në qytet?
Po, Zotní Jakova i tha së motrës me shkue në qytet.
Kujt i tha Zotní Jakova me shkue në qytet?
Zotní Jakova i tha së motrës me shkue në qytet.
Kush i tha së motrës me shkue në qytet.
Zotní Jakova i tha së motrës me shkue në qytet.
Çka i tha Zotní Jakova së motrës?
Zotní Jakova i tha së motrës me shkue në qytet.
Çka bâni Zotní Jakova?
Zotní Jakova i tha së motrës me shkue në qytet.

A foli të premten Zotní Jakova në telefon me të motrën?
Po, Zotní Jakova të premten foli në telefon me të motrën.
Me kê foli në telefon Zotní Jakova të premten?
Zotní Jakova foli të premten në telefon me të motrën.

Kush foli në telefon të premten me të motrën?
Zotní Jakova foli të premten në telefon me të motrën.
Çka bâni Zotní Jakova të premten?
Zotní Jakova foli të premten në telefon me të motrën.
Kur foli në telefon Zotní Jakova me të motrën?
Zotní Jakova foli të premten në telefon me të motrën.

A mori mbrâmë Zotní Jakova nji letër prej së motrës?
Po, Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.
Prej kujt mori letër mbrâmë Zotní Jakova?
Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.
Kush mori mbrâmë nji letër prej së motrës?
Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.
Çka mori mbrâmë Zotní Jakova prej së motrës?
Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.
Kur mori Zotní Jakova nji letër prej së motrës?
Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.
Sa letra mori mbrâmë Zotní Jakova prej së motrës?
Zotní Jakova mori mbrâmë nji letër prej së motrës.

b. A ka grueja e Gjergjit nji kapelë të ré?
Po, grueja e Gjergjit ka nji kapelë të ré.
A ka e shoqja (e Gjergjit) nji kapelë të ré?
Po, e shoqja (e Gjergjit) ka nji kapelë të ré.
Kush ka nji kapelë të ré?
E shoqja (e Gjergjit) ka nji kapelë të ré.
Çka ka e shoqja (e Gjergjit)?
E shoqja (e Gjergjit) ka nji kapelë të ré.
E shoqja e kujt ka nji kapelë të ré?
E shoqja e Gjergjit ka nji kapelë të ré.
Sa kapela të reja ka e shoqja (e Gjergjit)?
E shoqja (e Gjergjit) ka nji kapelë të ré.

A janë këto këpucë të së shoqes?
Po, këto këpucë janë të së shoqes.

Të kujt janë këto këpucë?
Këto këpucë janë të së shoqes.
Cilat këpucë janë të së shoqes?
Këto këpucë janë të së shoqes.

A i bleu Gjergji së shoqes nji sahat ari?
Po, Gjergji i bleu së shoqes nji sahat ari.
Kujt i bleu Gjergji nji sahat ari?
Gjergji i bleu së shoqes nji sahat ari.
Kush i bleu së shoqes nji sahat ari?
Gjergji i bleu së shoqes nji sahat ari.
Çka i bleu Gjergji së shoqes?
Gjergji i bleu së shoqes nji sahat ari.
Çfarë sahati i bleu Gjergji së shoqes?
Gjergji i bleu së shoqes nji sahat ari.

A u-takue Gjergji me të shoqen përpara zyrës?
Po, Gjergji u-takue me të shoqen përpara zyrës.
Me kë u-takue Gjergji përpara zyrës?
Gjergji u-takue me të shoqen përpara zyrës.
Ku u-takue Gjergji me të shoqen?
Gjergji u-takue me të shoqen përpara zyrës.
Kush u-takue me të shoqen përpara zyrës?
Gjergji u-takue me të shoqen përpara zyrës.
Çka bâni Gjergji?
Gjergji u-takue me të shoqen përpara zyrës.

A mori Gjergji prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje?
Po, Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.
Prej kujt mori Gjergji nji peshqesh për Krishtlindje?
Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.
Kur mori Gjergji nji peshqesh prej së shoqes?
Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.
Kush mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje?
Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.
Çka mori Gjergji prej së shoqes për Krishtlindje?
Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.

Sa peshqeshe mori Gjergji prej së shoqes për Krishtlindje?
Gjergji mori prej së shoqes nji peshqesh për Krishtlindje.

2.

a. A jeni tue folë shqip tash?
Po, tash jam tue folë shqip.
Çka po bâni tash?
Tash po flas shqip.

A jeni tue shkrue detyrën e shtëpís?
Po, jam tue shkrue detyrën e shtëpís.
Çka po bâni?
Po shkruej detyrën e shtëpís.
Kush po shkruen detyrën e shtëpís?
Unë po shkruej detyrën e shtëpís.
Cilën detyrë po shkrueni?
Po shkruej detyrën e shtëpís.

A jeni tue këndue nji libër historije?
Po, jam tue këndue nji libër historije.
Çka po këndoni?
Po këndoj nji libër historije.
Kush po këndon nji libër historije?
Unë po këndoj nji libër historije.
Çfarë libri po këndoni?
Po këndoj nji libër historije.

A jeni tue mendue ku me shkue nesër?
Po, jam tue mendue ku me shkue nesër.
Çka po mendoni?
Po mendoj ku me shkue nesër.
Çka po bâni?
Po mendoj ku me shkue nesër.
Kush po mendon ku me shkue nesër?
Unë po mendoj ku me shkue nesër.

b. A ishe tue fjetë mbrâmë n'orën 10?
Po, mbrâmë n'orën 10 ishem tue fjetë.
Çka po bâjshe mbrâmë n'orën 10?
Mbrâmë n'orën 10 po flêjshem.
Kush po flênte mbrâmë n'orën 10?
Unë po flêjshem mbrâmë n'orën 10.
Kur po flêjshe?
Po flêjshem mbrâmë n'orën 10.

A ishte tue hangër Agimi kur shkova në mensë?
Po, Agimi ishte tue hangër kur ti shkove në mensë.
Çka po bânte Agimi kur unë shkova në mensë?
Agimi po hante kur ti shkove në mensë.
Kush po hante kur unë shkova në mensë?
Agimi po hante kur ti shkove në mensë.
Kur po hante Agimi?
Agimi po hante kur ti shkove në mensë.

3.
a. A do të shkoni nesër me gruen në Durrës?
Po, nesër do të shkoj me gruen në Durrës.
Kush po shkon nesër me gruen në Durrës?
Unë po shkoj nesër me gruen në Durrës.
Me kê po shkoni nesër në Durrës?
Nesër po shkoj në Durrës me gruen.
Çka po bâni nesër?
Nesër po shkoj me gruen në Durrës.
Kur po shkoni me gruen në Durrës?
Nesër po shkoj me gruen në Durrës.
Ku po shkoni me gruen nesër?
Nesër po shkoj me gruen në Durrës.

A do të vîjsh të marten me më pá?
Po, të marten do të vîj me të pá.
Kur po vjen me më pá?
Të marten po vîj me të pá.
Kush po vjen të marten me më pá?
Unë po vîj të marten me të pá.
Çka po vjen me bâ të marten?
Të marten po vîj me të pá.
Ç'ditë po vjen me më pá?
Të marten po vîj me të pá.

A do të rrijsh në shtëpí gjithë ditën të dielen?
Po, të dielen do të rrij në shtëpí gjithë ditën.
Kush po rrin në shtëpí të dielen gjithë ditën?
Unë po rrij në shtëpí të dielen gjithë ditën.
Çka po bân të dielen?
Të dielen po rrij në shtëpí gjithë ditën.
Kur po rrin në shtëpí gjithë ditën?
Të dielen po rrij në shtëpí gjithë ditën.
Ku po rrin të dielen gjithë ditën?
Të dielen po rrij në shtëpí gjithë ditën.

b. Unë do të blejshem nji kostum të rí po të kishem të holla.

Çka do të blejshe ti po të kishe të holla?
Unë do të blejshem nji kostum të rí po të kishem të holla.
Çka do të blente ai po të kishte të holla?
Ai do të blente nji kostum të rí po të kishte të holla.
Çka do të blejshim na po të kishim të holla?
Na do të blejshim nga nji kostum të rí po të kishim të holla.
Çka do të blejshi ju po të kishi të holla?
Unë do të blejshem nji kostum të rí po të kishem të holla.
Çka do të blejshin ata po të kishin të holla?
Ata do të blejshin nga nji kostum të rí.
Kush do të blente nji kostum të ri po të kishte të holla?
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

c. Unë do t'a lexojshem këtë libër po t'a kuptojshem.

Cilin libër do të lexojshe ti po t'a kuptojshe?
Unë do t'a lexojshem këtë libër po t'a kuptojshem.
Cilin libër do të lexonte ai po t'a kuptonte?
Ai do t'a lexonte këtë libër po t'a kuptonte.
Cilin libër do të lexojshim na po t'a kuptojshim?
Na do t'a lexojshim këtë libër po t'a kuptojshim.
Cilin libër do të lexojshem unë po t'a kuptojshem?
Ju do t'a lexojshin këtë libër po t'a kuptojshi.
Cilin libër do të lexojshin ata po t'a kuptojshin?
Ata do t'a lexojshin këtë libër po t'a kuptojshin.

Kush do t'a lexonte këtë libër po t'a kuptonte?
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

99

d. Unë thash se do të shkojshem dje me autobus.

Kur do të shkojshe ti me autobus?
Unë do të shkojshem dje me autobus.
Kur do të shkonte ai me autobus?
Ai do të shkonte dje me autobus.
Kur do të shkojshim na me autobus?
Na do të shkojshim dje me autobus.
Kur do të shkojshem unë me autobus?
Ju do të shkojshi dje me autobus.
Kur do të shkojshin ata me autobus?
Ata do të shkojshin dje me autobus.

Kush do të shkonte dje me autobus?
(Bâne këtpyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Muhabet kafesh

1. Enver! Ku je bre djalë se s'të kam pá ka ditë? Ulu se po të qeras nji gotë.
2. Me gjithë qejf. Nji birrë të lutem se kam et. Si shkon, Qazim?

3. Kamerier! Dý gota birrë! Mirë, mirë, po ti si shkon?
4. Mjaft mirë. A të duket se bân të ngrofët sot?

5. Hiqe pallton! A e njef at njerí që âsht n'at tavolinë atje?
6. E njof. Të shoqen e kam kushrînë. Pse pyet?

7. E takoj çdo mëngjes kur shkoj në punë. Ku punon?
8. Asht llogaritár në fabrikën e çveshjes s'orizit.

9. Sa e ka rrogën?
10. Aq sa marrin të gjithë nëpunësit: nja 4500 lekë në muej.

11. Sa vetë ka në familje?
12. Ka t'âmën, të shoqen dhe të bijat; gjithësejt janë 5 vetë.

13. Si i del hesapi me mbajtë nji familje kaq të madhe?
14. E ndihmojnë të mbesat që ka n'Amerikë.

15. Sa i çojnë në muej?
16. Për nder nuk e dij. Ku e ke hallin ti që bân gjithë këto pyetje?

17. Kot pyes; thash se mos bân dallavere me llogarít e fabrikës.
18. Mos e thuej atê; âsht burrë i ndershëm e punëtuer.

19. Qe se na erdhën birrat. Gëzuar!
20. Gëzuar! A pijmë edhe nga nji tjetër?

21. Jo, mue më fal se due të shkoj në shtëpí; kam urí.
22. Unë po há diku këtu afër; do të dal në punë heret mbasdreke.

23. Të bâftë mirë buka!
24. Gjithashtu edhe tý!

LESSON L

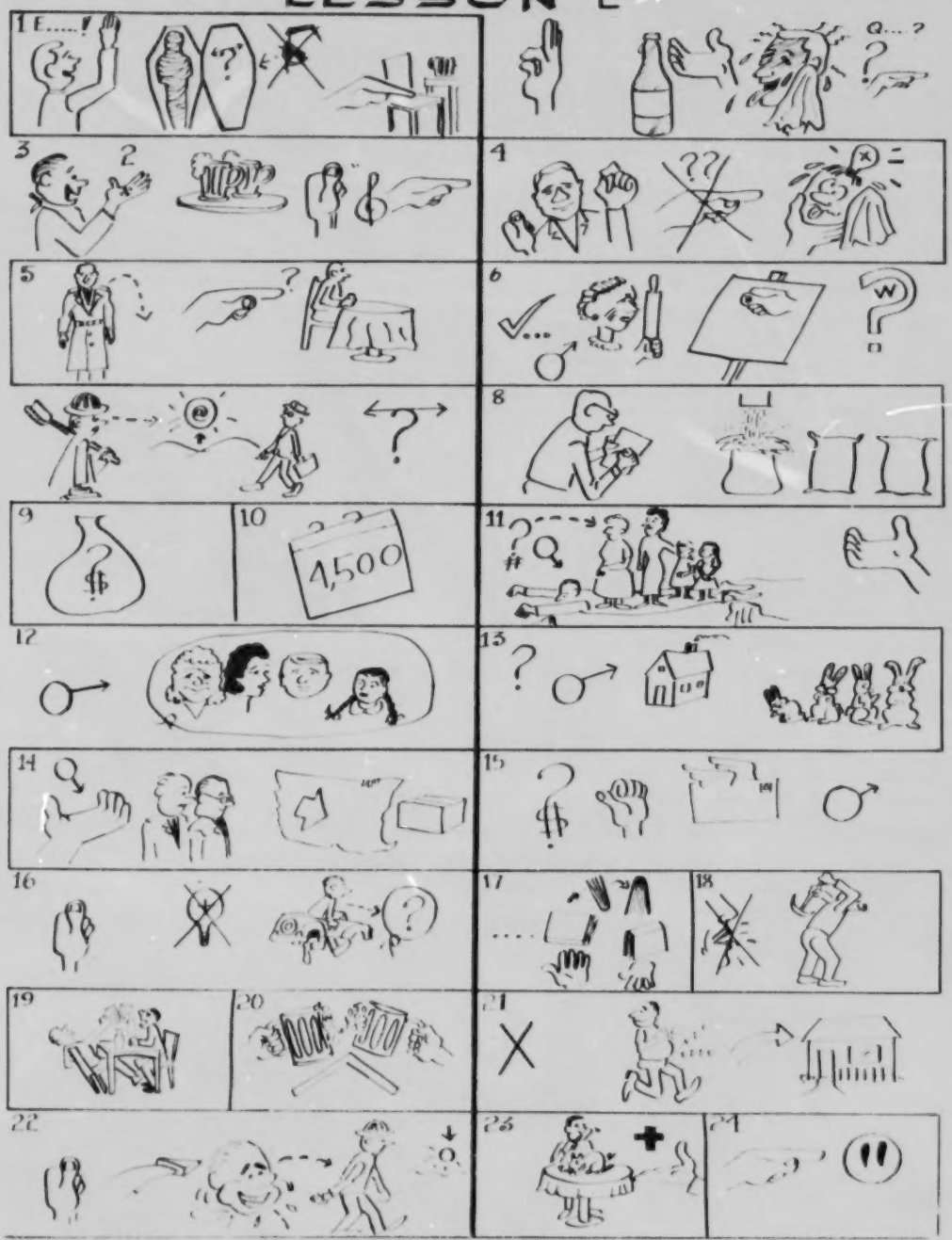

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Coffeehouse Chatter

1. Enver! Where have you been hiding, I haven't seen you for ages. Sit down, I'll buy you a drink.
2. All right. I'll take a beer because I'm thirsty. How are you Qazim?

3. Waiter! Two glasses of beer! I'm fine, how about you, how are you?
4. Pretty good. Don't you think it's warm today?

5. Take off your topcoat! Do you know that gentleman who is seated at that table over there?
6. Yes, I know him. His wife is a cousin of mine. Why do you ask?

7. I see him every morning when I go to work. Where does he work?
8. He works as an accountant at the rice processing factory.

9. What's his salary?
10. He's paid like the other employees: about 4,500 leks a month.

11. How many dependents does he have?
12. He has his mother, his wife and two daughters; altogether there are five people.

13. How can he make it with such a large family?
14. His nieces that are in America help him.

15. How much money do they send him monthly?
16. Honestly I don't know. What are you driving at with all these questions?

17. I'm just asking! I thought he might juggle the account books of the factory.
18. Don't say that; he's an honest and hard working man.

19. Here are our beers. Cheers!
20. Cheers! Let's have another one!

21. No, you'll excuse me, I want to go home; I'm hungry.
22. I'm going to have lunch somewhere near here; I have to go back to work early this afternoon.

23. Enjoy your lunch!
24. You too!

Kalendari

-Pse po i numron të hollat?
-Nuk po i numroj të hollat; po numroj sa ditë tjera mund të kalojmë në plazhë ...

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

Nouns denoting family relationship (feminine) (second part).

The following are the most common nouns denoting family relationship - feminine:

Normal form: noun & possessive adjective	Noun with particle expressing sing. poss. in the 3rd person
grueja e tij	e shoqja
motra e tij	e motra
motra e saj	
mbesa e tij	e mbesa
mbesa e saj	
vjehrra e tij	e vjehrra
vjehrra e saj	
kunata e tij	e kunata
kunata e saj	
bija e tij, bija e saj	e bija
vajza e tij, vajza e saj	
nâna e tij	e âma
nâna e saj	
kushrîna e tij	e kushrîna
kushrîna e saj	

The above nouns are declined as the adjectives used as nouns (see Grammar Analysis, Lesson 49).

THE CONDITIONAL

The conditional is formed by adding "do të" to the imperfect.* Examples:

me shkue: unë do të shkojshem, ti do të shkojshe,etj. (I would go, you would go, etc.)

me ndejtë: unë do të rrijshem, ti do të rrijshe, etj. (I would stay, you would stay, etc.)

me folë: unë do të flitshem, ti do të flitshe, etj. (I would speak, you would speak, etc.)

The conditional expresses:

1. An action, the completion of which depends on an "if clause" (contrary to fact). Examples:

Po mos t'ishte tue rá shí do të shkojshem me luejtë tenis.	If it were not raining I would play tennis.
Do të rrijshem në shtëpí po të kishem me kë me folë.	I would stay home If I had someone to talk to.

2. The conditional is used also as a "past future." Examples:

Direct discourse:	Dý vjetë mâ parë ju më thatë: "Do të shkoj n'universitet këtë muej." (Two years ago you told me, "I will go to the university this month.")
Indir. discourse:	Dý vjetë mâ parë ju më thatë se do të shkojshi n'universitet aso kohe. (Two years ago you told me that you would go to the university at that time.)

But:

Direct discourse:	Sot ju më thatë: "Nesër do të shkoj n'universitet." (Today you told me, "Tomorrow I will go to the university.")
Indir. discourse:	Sot ju thatë se nesër do të shkoni n'universitet. (Today you told me that tomorrow you would go to the university.)
Other examples:	Ai tha se do të më ndihmonte. (He said he would help me.)
Compare:	Ai tha se do të më ndihmojë nesër. (He said he would help me tomorrow.

Na i thamë se do të shkojshim dje.
(We told him we would go tomorrow.)

Compare: Na i thamë se do të shkojmë nesër.
(We told him we would go tomorrow.)

Remark: Pay special attention to the word "would," which in English has two other uses. It may have the meaning of "used to," and be used in translating the imperfect tense of the Albanian. Example:

When I was a little boy, every weekend my father would take me to the beach.
(Kur ishem i vogël, baba më çonte në plazhë çdo fund jave.)

"Would" may have the meaning of "be willing." In Albanian there are different expressions to convey this meaning, usually by using the present tense or the imperative mood. Examples:

Would you help me please?

a. A më ndihmoni, ju lutem?
b. A keni mirësín me më ndihmue?
c. A po më ndihmoni, ju lutem?
d. Më ndihmoni, ju lutem!

(*) There is a second way to form the conditional: by adding the imperfect tense of the verb "me pasë" to the infinitive of the main verb. Examples:

kishem me shkue
(I would go.)

kishte me fjetë
(He would sleep.)

This second form is encountered mostly in Northern Albania.

L

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1.

a. Sa vjeç âsht Zotní Berati?
   Zotní Berati âsht dyzet vjeç.
Kush âsht Zoja Berati?
   Zoja Berati âsht e shoqja.
Kush âsht Agimi?
   Agimi âsht i biri.
Kush âsht Afërdita?
   Afërdita âsht e bija.
Kush âsht shtatëdhetë vjeç?
   E âma âsht shtatëdhetë vjeç.
Kush âsht Drita?
   Drita âsht e mbesa.
Kush âsht tridhetë e pesë vjeç?
   E motra âsht tridhetë e pesë vjeç.

b. A âsht Zoja Berati mësuese?
   Po, Zoja Berati âsht mësuese.
Kush âsht Zotní Berati?
   Zotní Berati âsht i shoqi.
Kush âsht Agimi?
   Agimi âsht i biri.
Kush âsht Afërdita?
   Afërdita âsht e bija.
A âsht e âma e Zotní Beratit e vjehrra e Zojës Berati?
   Po, e âma e Zotní Beratit âsht e vjehrra e Zojës Berati.
Kush âsht Zoja Tepelena?
   Zoja Tepelena âsht e kunata.
Kush âsht Drita?
   Drita âsht e mbesa.

c. Sa vjeç âsht Agimi?
   Agimi âsht njizet vjeç.
Kush âsht Zotní Berati?
   Zotní Berati âsht i ati.
Kush âsht Zoja Berati?
   Zoja Berati âsht e âma.
Kush âsht Afërdita?
   Afërdita âsht e motra.
A âsht e âma e Zotní Beratit gjyshja e Agimit?
   Po, e âma e Zotní Beratit âsht gjyshja e Agimit.

Kush âsht Zoja Tepelena?
Zoja Tepelena âsht halla e Agimit.
Kush âsht Drita?
Drita âsht e kushrîna.

d. Ç'punë bân Afërdita?
Afërdita âsht nxânëse.
Kush âsht Zotní Berati?
Zotní Berati âsht i ati.
Kush âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht e âma.
A âsht e âma e Zotní Beratit gjyshja e Afërditës?
Po, e âma e Zotní Beratit âsht gjyshja e Afërditës.
Kush âsht Zoja Tepelena?
Zoja Tepelena âsht halla e Afërditës.
Kush âsht Drita?
Drita âsht e kushrîna.

e. Sa vjeç âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht shtatëdhetë vjeç.
Kush âsht Zotní Berati?
Zotní Berati âsht i biri.
Kush âsht Agimi?
Agimi âsht i nipi.
Kush âsht Afërdita?
Afërdita âsht e mbesa.
Kush âsht Zoja Tepelena?
Zoja Tepelena âsht e bija.
Kush âsht Drita?
Drita âsht e bija.

f. Sa vjeç âsht Zoja Tepelena?
Zoja Tepelena âsht tridhetë e pesë vjeç.
Kush âsht Zotní Berati?
Zotní Berati âsht i vllai.
Kush âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht e kunata.
Kush âsht Agimi?
Agimi âsht i nipi.
Kush âsht Afërdita?
Afërdita âsht e mbesa.
Kush âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht e âma
Kush âsht Drita?
Drita âsht e bija.

g. Sa vjeç âsht Drita?
Drita âsht katërmëdhetë vjeç.
Kush âsht Zotní Berati?
Zotní Berati âsht daja i Dritës.
Kush âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht tezja e Dritës.
Kush âsht Agimi?
Agimi âsht i kushrîni.
Kush âsht Afërdita?
Afërdita âsht e kushrîna.
Kush âsht Zoja Berati?
Zoja Berati âsht gjyshja e saj.
Kush âsht Zoja Tepelena?
Zoja Tepelena âsht e âma.

"Po" usage

A po shkojmë bashkë në kafe?
Po, po shkojmë.
A po ulemi n'at tryezë?
Po, po ulemi.
A po më qiras nji gotë birrë?
Po, po të qiras.
A po pi edhe nji gotë tjetër?
Po, po pij edhe nji gotë tjetër.
A po rrijmë, apo po shkojmë?
Jo, po shkojmë.
A po paguen prâ?
Po, po paguej.

Ku po shkoni sonte?

(kinema)	Sonte po shkoj në kinema.
	Me kê po shkoni në kinema?
(me vllán)	Po shkoj në kinema me vllán.
	Në çë kinema po shkoni?
(Rozafat)	Po shkoj në kinema "Rozafat."
	Në ç'orë po shkoni?
(8)	Po shkojmë n'orën 8.

Statements:

Unë nuk do të dal nesër në punë.

Kur nuk do të dal unë në punë?
Ti nuk do të dalish nesër në punë.

Kur nuk do të dali ai në punë?
Ai nuk do të dali nesër në punë.
Kur nuk do të dalim na në punë?
Na nuk do të dalim nesër në punë.
Kur nuk do të dilni ju në punë?
Na nuk do të dalim nesër në punë.
Kur nuk do të dalin ata në punë?
Ata nuk do të dalin nesër në punë.
Çka nuk do të bâjë ai nesër?
Ai nuk do të dali nesër në punë.

Kush nuk do të dali në punë?
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Dje dola në zyrë vonë.

Kur dola unë dje në zyrë?
Dje ju dolët në zyrë vonë.
Çka bâna unë dje?
Dje ju dolët në zyrë vonë.
Kush doli dje në zyrë vonë?
Ju dolët dje në zyrë vonë.
A doli edhe ai dje në zyrë vonë?
Po, edhe ai doli dje në zyrë vonë.

Dje dola në pazar dý herë.

Sa herë dola dje në pazár?
Ju dolët dje dý herë në pazár.
Kush doli dje në pazár dý herë?
Ju dolët dje në pazár dý herë.
Kur doli ai në pazár dý herë?
Ai doli dje në pazár dý herë.

Me dalë hesapi

A ju del hesapi me blé nji shtëpí të ré?
Jo, mue nuk më del hesapi me blé nji shtëpí të ré.
A të del hesapi tý me blé nji palë rrobe të reja?
Po, mue më del hesapi me blé nji palë rrobe të reja.

A i del hesapi atij me i kalue pushimet në plazhën e Durrësit?
Po, atij i del hesapi me i kalue pushimet në plazhën e Durrësit.
A na del hesapi né me blé nga nji automobil të rí çdo vjetë?
Jo, né nuk na del hesapi me blé nga nji automobil të rí çdo vjetë.
A u del hesapi oficeravet me bâ nji udhëtim n'Europë?
Po, oficeravet u del hesapi me bâ nji udhëtim n'Europë.

Conditional:

Pardje më thé se dje do të shkojshe në shkollë.

Çka më thé pardje?
Pardje të thash se dje do të shkojshem në shkollë.
Çka më tha ai pardje?
Pardje ai më tha se dje do të shkonte në shkollë.
Çka më thatë ju pardje?
Pardje na ju thamë se dje do të shkojshim në shkollë.
Çka më thanë ata pardje?
Ata ju thanë pardje se dje do të shkojshin në shkollë.

Kush do të shkonte në shkollë dje?
(Bâne këthough pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)
(Tash, zavendëso fjalën "dje" me fjalën "nesër" dhe ushtro kohën e ardhëshme.)

Ai më shkroi se javën që kaloi do të vinte me aeroplan.

Me çka do të vînte ai javën që kaloi?
Ai do të vînte me aeroplan javën që kaloi.
Me çka do të vîjshim na javën që kaloi?
Na do të vîjshim me aeroplan javën që kaloi.
Me çka do të vîjshi ju javën që kaloi?
Na do të vîjshim me aeroplan javën që kaloi.

Këthe këto fjalí në kushtore mbasi të ndërrojsh pjesët e nënvizueme në të kalueme! P.Sh.

Ai do të shkojë nesër në kinema dje: Ai do të shkonte dje në kinema.

Ai do t'a mbarojë shkollën mbas dy muejsh.
Na do të flejmë në hotel javën që vjen.
Ju do t'a mbaroni librin nesër mbasdreke.
Nesër ata do të qëndrojnë këtu dy orë.

Statements:

Po t'ishem i rí do të shkojshem në shkollë.

Ku do të shkojshe ti po t'ishe i rí?
Po t'ishem i rí do të shkojshem në shkollë.
Ku do të shkonte ai po t'ishte i rí?
Po t'ishte i rí, ai do të shkonte në shkollë.
Ku do të shkojshim na po t'ishim të rij?
Po t'ishim të rij, na do të shkojshim në shkollë.
Çka do të bâjshin ata po t'ishin të rij?
Po t'ishin të rij, ata do të shkojshin në shkollë.

Kush do të shkonte në shkollë, po t'ishte i rí?
(Bâne këtpyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Po të kishem të holla do të blejshem nji shtëpí.

Çka do të bânte ai po të kishte të holla?
Po të kishte të holla, ai do të blente nji shtëpí.
Çka do të blejshi ju po të kishi të holla?
Po të kishem të holla, unë do të blejshem nji shtëpí.
Çka do të bâjshim na, po të kishim të holla?
Po të kishim të holla, na do të blejshim nji shtëpí.
Po ata, çka do të bâjshin po të kishin të holla?
Po të kishin të holla, edhe ata do të blejshin nji shtëpí.
Çka do të blejshem unë, po të kishem të holla?
Po të kishi të holla, ju do të blejshi nji shtëpí.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Megjithëqë jemi ende në dimën, javët e para të marsit sivjet kanë qenë jashtëzakonisht të bukura e të ngrofta. Pardje, të dielen, ishte nji ditë e tillë. Rrugët ishin mbushë me njerëz e shumë prej tyne mbajshin palltot në dorë. Edhe tryezat përjashta kafevet ishin plot me njerëz që rrijshin në diell.

Në nji tryezë ishin ulë tue bâ muhabet dy shokë të vjetër, të cilët s'ishin takue ka ditë: Enver Dede dhe Qazim Roshi. Enveri i tregoi Qazimit se natën përpara kishte shkue me të shoqen në kinema e se vajzën e vogël e kishin lânë për trí orë ke e kunata. Burri i së kunatës âsht llogaritâr në fabrikën e çveshjes s'orizit. Enveri i tha edhe se i vllai në qershuer do të mbarojë universitetin e se këtë verë do të fillojë nga puna si mjek në spitalin e Durrsit. I kallxoi se i ati në verë do të shkojë për pushime në Pogradec ku jeton e motra, halla e Enverit.

Mbasi pinë nga nji birrë i thanë kamerierit t'u sillte edhe nga nji tjetër.

Enveri e pyeti Qazimin si ishin njerëzit e tij.

Qazimi i tregoi se ishin të gjithë mirë me përjashtim të së vjehrrës, e cila ishte pak paqejf. E motra kishte ndërrue punë e tash punonte si sekretare në nji nga bibliotekat e kryeqytetit. I tha se i biri dhe e bija, me disa shokë e shoqe, kishin shkue at të diele me bâ nji shetí jashtë qytetit e se i nipi, i cili âsht nëntoger aviacioni, ishte martue dy muej mâ parë me nji vajzë nga rrethet e Delvinës. I kallxoi se kishte blé disa mobilje të reja për dhomën e pritjes e se shpresonte edhe ai me shkue për pushime në Pogradec.

Kështu, tue bâ muhabet, Enveri e Qazimi kaluen nji pjesë të së dieles t'ulun në nji kafe përjashta në diell.

QUESTIONS-PYETJE

1. Qysh kanë qenë javët e para të marsit sivjet?
2. Çfarë dite ishte pardje, të dielen?
3. Me çka ishin mbushë rrugët?
4. Çka mbajshin në dorë shumë prej tyne?
5. Cilat tryeza ishin plot njerëz që rrijshin në diell?
6. Çka po bâjshin dy shokë të vjetër në nji tryezë?

7. Kush i tregoi Qazimit se natën përpara kishte shkue në kinema me të shoqen?

8. Kë kishin lânë ke e kunata?

9. Burri i kunatës së kujt âsht llogaritâr në fabrikë e çveshjes s'orizit?

10. I vllai i kujt do t'a mbarojë universitetin në qershuer?

11. Kush do të fillojë nga puna si mjek këtverë?

12. I ati i kujt do të shkonte për pushime në Pogradec?

13. Kush jeton në Pogradec?

14. Çka i thanë kamerierit t'u sillte mbasi pinë nga nji birrë?

15. Kush e pyeti Qazimin si ishin njerëzit e tij?

16. Kujt i tha Enveri se të gjithë ishin mirë me përjashtim të së vjehrrës?

17. Çka kishte e vjehrra e Qazimit?

18. E motra e kujt kishte ndërrue punë?

19. Ku kishin shkue at të diele i biri dhe e bija me disa shokë e shoqe?

20. I nipi i kujt âsht nëntoger aviacioni?

21. Kush ishte martue me nji vajzë nga rrethet e Delvinës?

22. Me kë ishte martue dy muej mâ parë i nipi i Qazimit?

23. Çfarë mobiljesh kishte blé Qazimi për dhomën e pritjes?

24. Kush shpresonte me shkue për pushime në Pogradec?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Use the short form of family relationship (e motra, etc.) instead of the normal form with a noun and possessive adjective.

1. Agimi dhe motra e tij kanë dy shtëpi.

2. Ai do të shkojë në Shqipni me nânën e vet dhe me gruen.

3. Petriti ka marrë 1000 lekë prej mbesës së vet.

4. Z. Karagjozi i ka dërgue vajzat e tija në Gjinokastër, ke nâna e tij.

Translate the following:

5. I am coming. Wait a minute!

6. Are you going to the movies tonight?

7. He is going to come with me.

Supply the missing words for the following:

8. Ai më tha se nesër do të shkojë në Durrës.
   Ai me tha se dje _____ në Durrës.

9. Ai më tregoi se vjetin që vjen do të mbarojë kursin.
   Ai më tregoi se vjetin që kaloi _____ kursin.

10. Na ju thamë se mbas disa ditësh do të shkojmë në teatër.
    Na ju thamë se para disa ditësh _____ në teatër.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

e âma	(f.)	his (her) mother
e bija të bijat	(f.)	his (her) daughter
birrë, -a birra, -t	(f.)	beer
diku	(adv.)	somewhere
gëzuar	(interj.)	cheers
gjithësejt	(adv.)	altogether
hesapë, -i hesape, -t	(m.)	account, bill
kamerier, -i kameriera, -t	(m.)	waiter
kot	(adv.)	in vain, without a specific reason
kushrînë, -a kushrîna, -t	(f.)	cousin
llogarí, -ja llogarí, -t	(f.)	account, bill calculation
llogaritár, -i llogaritarë, -t	(m.)	accountant, bookkeeper
e mbesa të mbesat	(f.)	his (her) niece
ndér, -i	(m.)	honor; favor
i, të ndershëm e, të ndershme	(adj. m. & f.)	honest, honorable
me ndihmue (unë ndihmoj)	(v.)	to help

i, e, të ngrofët të ngrofta	(adj. m. & f.)	warm
oriz, -i	(m.)	rice
pallto, -ja pallto, -t	(f.)	overcoat, topcoat
punëtuer, punëtore punëtorë	(adj. m. & f.)	hard worker
qe	(interj.)	Here it is! Here they are!
me qerasë (unë qeras)	(v.)	to buy (a drink, etc), treat (bear the expense of another's entertainment)
rrogë, -a rroga, -t	(f.)	salary, wage
e shoqja	(f.)	his wife
tavolinë, -a tavolina, -t	(f.)	table

Notes:

fabrika e çveshjes s'orizit	rice processing factory
për ndér!	honestly, upon my word!
me bâ dallavere në llogarí	to embezzle, steal (by changing the acct. books), swindle
me dalë në punë (unë dal në punë)	go to work
ku e ke hallin?	What are you driving at? What's bothering you?

si i (më, na, ju, u) del hesapi?	How can he (I, we, you, they) make it (afford it)?
të (ju) bâftë mirë!	good appetite
të (ju) bâftë mirë buka!	
me pasë urí (unë kam urí)	to be hungry
me pasë et (unë kam et)	to be thirsty

121

GJERGJ PLLUMBI, rhapsodist of the Albanian Alps

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Epni librin

mue	M'a epni librin.
atij	Epnia librin.
asaj	Epnia librin.
né	Na e epni librin.
atyne	Epniau librin.
nxânsit	Epnia librin nxânsit.
mësuesit	Epnia librin mësuesit.
shokut	Epnia librin shokut.
mikut	Epnia librin mikut.
zojës	Epnia librin zojës.
shoqes	Epnia librin shoqes.
motrës	Epnia librin motrës.

Epni librat

mue	M'i epni librat.
atij	Epnia librat.
asaj	Epnia librat.
né	Na i epni librat.
atyne	Epniau librat.
nxânësvet	Epniau librat nxânësvet.
mësuesvet	Epniau librat mësuesvet.
shokëvet	Epniau librat shokëvet.
miqvet	Epniau librat miqvet.
zojavet	Epniau librat zojavet.
shoqevet	Epniau librat shoqevet.
motravet	Epniau librat motravet.

Lexoni këtë letër.

mue	M'a lexoni këtë letër.
atij	Lexonia këtë letër.
asaj	Lexonia këtë letër.
né	Na e lexoni këtë letër.
atyne	Lexoniau këtë letër.
nxânsit	Lexonia këtë letër nxânsit.
mësuesit	Lexonia këtë letër mësuesit.
shokut	Lexonia këtë letër shokut.
mikut	Lexonia këtë letër mikut.

zojës — Lexonia këtë letër zojës.
shoqes — Lexonia këtë letër shoqes.
motrës — Lexonia këtë letër motrës.

Lexoni këto dy letra.

mue — M'i lexoni këto dy letra.
atij — Lexonia këto dy letra.
asaj — Lexonia këto dy letra.
né — Na i lexoni këto dy letra.
atyne — Lexoniau këto dy letra.

nxânësvet — Lexoniau këto dy letra nxânësvet.
mësuesvet — Lexoniau këto dy letra mësuesvet.
shokëvet — Lexoniau këto dy letra shokëvet.
miqvet — Lexoniau këto dy letra miqvet.
zojavet — Lexoniau këto dy letra zojavet.
shoqevet — Lexoniau këto dy letra shoqevet.
motravet — Lexoniau këto dy letra motravet.

Tregoni përrallën që lexuet.

mue — M'a tregoni përrallën që lexuet.
atij — Tregonia përrallën që lexuet.
asaj — Tregonia përrallën që lexuet.
né — Na e trego përrallën që lexuet.
atyne — Tregoniau përrallën që lexuet.

oficerit — Tregonia oficerit përrallën që lexuet.
ushtarit — Tregonia ushtarit përrallën që lexuet.
kushrînit — Tregonia kushrînit përrallën që lexuet.
mësueses — Tregonia mësueses përrallën që lexuet.
vajzës — Tregonia vajzës përrallën që lexuet.

Tregoni përrallat që lexuet.

mue — M'i tregoni përrallat që lexuet.
atij — Tregonia përrallat që lexuet.
asaj — Tregonia përrallat që lexuet.
né — Na i trego përrallat që lexuet.
atyne — Tregoniau përrallat që lexuet.

oficeravet — Tregoniau oficeravet përrallat që lexuet.
ushtarëvet — Tregoniau ushtarëvet përrallat që lexuet.
kushrîjvet — Tregoniau kushrîjvet përrallat që lexuet.
mësuesevet — Tregoniau mësuesevet përrallat që lexuet.
vajzavet — Tregoniau vajzavet përrallën që lexuet.

2. Thoni shokut me ju a tregue përrallën e bukur.
M'a tregoni përrallën e bukur.
Më thoni mue me ju a dhânë librin e shqipes.
M'a epni librin e shqipes.
Na thoni né me i a thânë mësimin mësuesit.
Thonia mësimin mësuesit.
Thoniu atyne me u a dhânë detyrat e shtëpís.
Epniau detyrat e shtëpís.
Thoniu atyne me ju a dhânë detyrat e shtëpís.
Na i epni detyrat e shtëpís.
Thoniu atyne me m'i dhânë të hollat.
Epnia të hollat.

Thoni atyne me i a falë lapsin shokut.
Falnia lapsin shokut.
Thoni shoqes me i a shkrue Hasanit letrën me pêndë.
Shkruenia Hasanit letrën me pêndë.
Thoni atij me ju a dhânë gomën e kuqe.
M'a epni gomën e kuqe.
Thoni mësuesit me folë ngadalë.
Flitni ngadalë.
Thoni nxânsit me shkrue mâ shpejt.
Shkrueni mâ shpejt.

3.
a. A shkoj unë nesër ke mjeku?
Po, ju shkoni nesër ke mjeku.
Ku shkon ai nesër?
Ai shkon nesër ke mjeku.
Po ata, ku shkojnë nesër?
Edhe ata shkojnë nesër ke mjeku.
Çka bâjmë na nesër?
Na shkojmë nesër ke mjeku.

425

b. A e mbaron ai librin javën që vjen?
Po, ai e mbaron librin javën që vjen.
Po ti, a e mbaron librin javën që vjen?
Po, edhe unë e mbaroj librin javën që vjen.
Kush e mbaron librin javën që vjen?
Na e mbarojmë librin javën që vjen.
Çka bâjnë ata javën që vjen?
Ata e mbarojnë librin javën që vjen.
Kur e mbaroj unë librin?
Ju e mbaroni librin javën që vjen.

c. A shkon ai në plazhë këtë fund jave?
Po, ai shkon në plazhë këtë fund jave.
A kemi pushim na këtë të hane?
Po, na kemi pushim këtë të hane.
A punoj unë këtë të marte?
Po, ju punoni këtë të marte.
A vîni në shkollë ju nesër?
Po, unë vîj në shkollë nesër.
Sa orë mësim keni mbasnesër?
Mbasnesër kemi gjashtë orë mësim.

4.
a. A dishroni që unë të vîj me jú?
Po, unë dishroj që të vîni me mue.
A dishroni që ai të vîjë me jú?
Po, unë dishroj që ai të vîjë me mue.
A dishroni që ajo të vîjë me jú?
Po, unë dishroj që ajo të vîjë me mue.
A dishrojmë na që të vîjmë me jú?
Po, ju dishroni që të vîni me mue.
Po ata, a dishrojnë që të vîjnë me jú?
Po, edhe ata dishrojnë që të vîjnë me mue.

Çka dishroni që të bâj unë?
Unë dishroj që të vîj me jú.
Çka dishroni që të bâjë ai?
Unë dishroj që ai të vîjë me mue.
Çka dishroni që të bâjmë na?
Unë dishroj që ju të vîni me mue.
Çka dishroni që të bâjnë ata?
Unë dishroj që ata të vîjnë me mue.

Kush dishroni që të vîjë me jú: ai apo ajo?
Unë dishroj që ajo të vîjë me mue.

126

Kush dishroni që të vîjë me jú: unë apo ai?
Unë dishroj që ju të vîni me mue.
Cilët dishroni që të vîjnë me jú: na apo ata?
Unë dishroj që ata të vîjnë me mue.
Cilët dishroni që të vîjnë me jú: ata apo ato?
Unë dishroj që ato të vîjnë me mue.

b. A dishroni me ardhë me mue?
Po, unë dishroj me ardhë me jú.
A dishron ai me ardhë me mue?
Po, ai dishron me ardhë me mue.
A dishrojmë na me ardhë me jú?
Po, na dishrojmë me ardhë me jú.
A dishrojnë ata me ardhë me mue?
Po, ata dishrojnë me ardhë me jú.

5. Model: Ju Zotni Tahir, rrini këtu; Agimi të shkojë në shtëpí.

Cue: Tahiri duhet të lexojë; Agimi duhet të shkruejë.
Ju Zotni Tahir, lexoni; Agimi të shkruejë.

Tahiri duhet të punojë; Agimi duhet të pushojë.
Ju Zotni Tahir, punoni; Agimi të pushojë.

Tahiri duhet të presi këtu; Agimi duhet të pastrojë dhe shokët tjerë duhet të pijnë kafe.
Ju Zotni Tahir, pritni këtu; Agimi të pastrojë dhe nxânësit tjerë të pijnë kafe.

Tahiri duhet të qethet; Agimi duhet të lahet dhe tjerët duhet të rruhen.
Ju Zotni Tahir, qethuni; Agimi të lahet dhe tjerët të rruhen.

Tahiri duhet të niset; Agimi duhet të ndihmojë shokun dhe tjerët duhet të nisen.
Ju Zotni Tahir, nisuni; Agimi të ndihmojë shokun dhe tjerët të nisen.

Tahiri duhet të flasi; Agimi duhet të shkruejë dhe tjerët duhet të ndigjojnë.
Ju Zotni Tahir, flitni; Agimi të shkruejë dhe tjerët të ndigjojnë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Në hotel

1. Mirë mbrâma!
2. Mirë mbrâma! Ç'urdhënoni?

3. A keni nji dhomë të lirë me nji krevat?
4. Po, kemi nji në katin e parë. Urdhënoni t'a shifni!

5. A s'keni ndonji tjetër mâ të mirë? Kjo s'paska dritë!
6. Të gjitha janë zânë, Zotní. Nesër lirohen dý dhoma me dritore nga rruga.

7. Mirë. Për sonte m'a ndreqni krevatin këtu.
8. Shumë mirë. Po i thom shërbëtores të sjelli çarçafët, batanijet dhe nji këllëf jasteku.

9. Pritni pak! Ku âsht banja?
10. Në koridor; këtu keni vetëm nji lavaman me dy muslukë e nji peshqír.

11. A mund të m'i sillni dý valixhet që kam në stacionin e hekurudhës?
12. Më vjen keq; valixhet duhet t'i tërhiqni vetë nga depoja.

13. Ashtu? Atëherë duhet të marr nji hamall.
14. Zotní, ju bje mâ lirë me marrë taksí.

15. Thoni shërbëtores të më sjelli sonte nji poç me ujë!
16. Uji i musllukut âsht i pishëm; gotë ka mbi komodin.

17. A ka restaurant hoteli?
18. Po. Restauranti rri hapët nga ora 12 deri në 2 dhe nga ora 7 deri në 10.

19. Ju falem nderit; po të kem nevojë për gjâ tjetër i bij ziles.
20. Ju lutem, a keni mirësín me më dhânë letërnjoftimin?

21. Mirë, qe! M'a këtheni posa të mbaroni punë!
22. Si urdhënoni! Në ç'orë dishroni të ju zgjoj nesër?

23. N'orën 9. Thoni shërbëtores të më sjelli nji kafe kur të më zgjojë.
24. Pa tjetër. Bâfshi natën e mirë!

Pa fjalë

LESSON LI

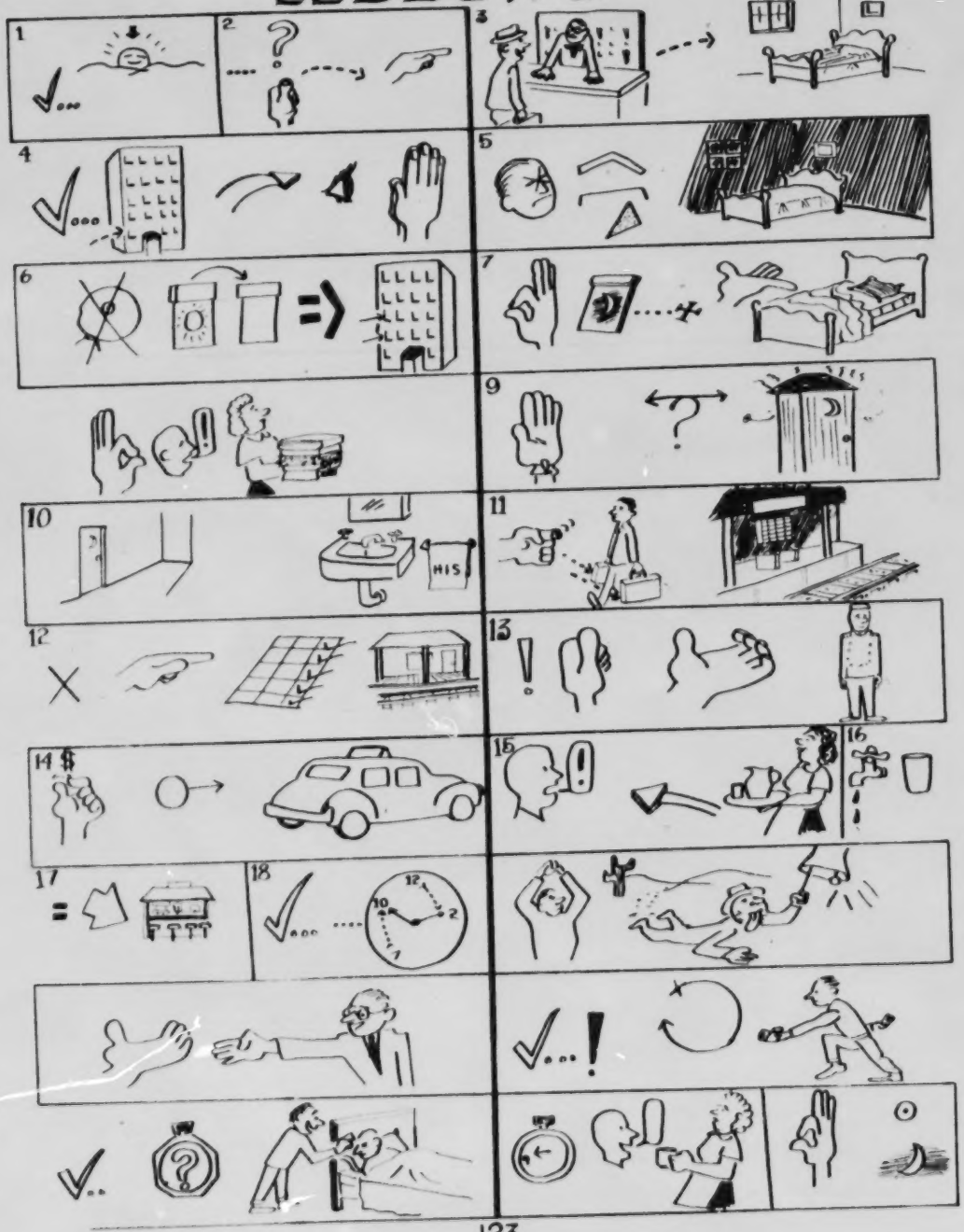

123

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

At a Hotel

1. Good evening!
2. Good evening! What can I do for you?

3. Do you have a room with one bed?
4. Yes, I have one on the first floor. Come and see it please!

5. Don't you have a better one? It's kind of dark.
6. They are all taken, Sir. Tomorrow I'll have two rooms facing the street.

7. All right! For tonight I'll stay here. Will you see that the bed is made?
8. Very well. I'll tell the maid to bring the sheets, blankets and a pillowcase.

9. Just a moment please. Where is the bathroom?
10. In the hallway; here you have only a washstand with two faucets, and a towel.

11. Would you bring my two suitcases here. I left them at the railroad depot?
12. I am sorry; you must check out your suitcases by yourself at the depot.

13. Is that so? Then I need to have a porter.
14. It's cheaper for you, Sir, to take a taxi there.

15. Tell the maid to bring me a pitcher of water for tonight.
16. The tap water is drinkable and there is a glass on the night stand.

17. Does the hotel have a restaurant?
18. Yes. The restaurant stays open from 12 to 2 and from 7 to 10.

19. Thank you! If I need anything else I'll ring the bell.
20. Would you be kind enough to give me your ID card?

21. Yes, here it is! Please return it to me as soon as you are through with it.
22. Yes Sir. What time do you want me to wake you up?

23. At 9:00. Tell the maid to bring me a cup of coffee when she wakes me up!
24. By all means. Good night!

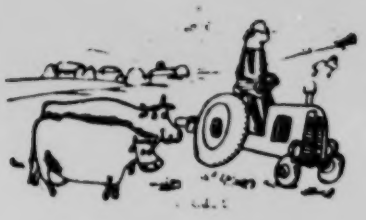

Lopa lopës: Tokën e punueka, po qumësht vallë, a ep?

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

USE OF THE SUBJUNCTIVE - Second part (Lesson 34).

-lexoni me zâ të naltë!
(read aloud!)

-rrini këtu derisa të vîj unë!
(stay here until I return!)

-mos flitni për këtë çashtje!
(do not talk about this matter!)

The above underlined verbs are in the 2nd person plural of the imperative mood. These verbs, in form, are exactly the same as the 2nd person plural of the indicative mood, but the content is completely different. Here a direct order is implied, but in Albanian, the speaker may also give orders to one or more persons who do not take part in the conversation, or even may not be present. Such orders, to persons who are not present, of course is given indirectly, and for this purpose the 3rd person singular or plural of the subjunctive mood is used. Examples:

Ndigjoni, Zotnî Berati! Ju shkoni në klasë, kurse Agimi të vîjë me mue!
(Listen Mr. Berati! You go to the classroom, whereas Agim goes with me!)

Ju, djelm, pritni këtu; vajzat të presin në klasë!
(You boys wait here and let the girls wait in the classroom!)

Thoni kujdestarit të vîjë këtu!
(Tell the monitor to come here!)

When the 3rd person of the subjunctive is preceded by the word "le" the expression is not a strong one, as if expressing a categorical order, but expresses the content of "may" rather than "must." Examples:

Agimi: Miku juej do të zemrohet në qoftë se nuk e ftoni.
(Your friend will be displeased if you don't invite him.)
Bardhyli: Le të zemrohet!
(Let him be displeased!)

Nâna: Djali do me shkue në kinema sonte. Çka mendon ti?
(The boy wants to go to the movies tonight; what do you think about it?)
Baba: Le të shkojë (permission), por mos të vîjë vonë (order)!
(Let him go, but he must not come home late!)

After verbs that express--wish or command, the infinitive form may replace the subjunctive only if the action of both verbs refer to the same person; otherwise the subjunctive is a must. Examples:

Dishroj me shkue mâ heret.
(I would like to go earlier.)

Dishroj të shkoni mâ heret.
(I would like you to go earlier.)

Rrini me hangër këtu!
(Stay here to eat! Eat here!)

Rrini të hamë këtu!
(Stay here so that we can eat together!)

IMPERATIVE WITH AN OBJECT

Imperative and indirect object--pronoun:

më thoni mue	tell me
thoni atij	tell him
na thoni né	tell us
thoniu atyne	tell them

Imperative and direct object--pronoun:

më shikoni mue	look at me
shikonie atê	look at him
na shikoni né	look at us
shikoni ata	look at them

Imperative and direct object--noun, and indirect object--pronoun:

m'a lexoni mue letrën	Read the letter to me.
m'i lexoni mue letrat	Read the letters to me.
lexonia atij letrën	Read the letter to him.
lexonia atij letrat	Read the letters to him.
na e lexoni né letrën	Read the letter to us.
na i lexoni né letrat	Read the letters to us.
lexoniau atyne letrën	Read the letter to them.
lexoniau atyne letrat	Read the letters to them.

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1.

a. A të thash unë mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"?
   Po, ti më thé mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"
Kush të tha mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"?
   Ti më thé mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"
Kur të thash unë "eja të shkojmë në kafe!"?
   Ti më thé mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"
Çka të thash unë mbrâmë?
   Ti më thé mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"
Kujt i thash unë mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"?
   Ti më thé mue mbrâmë "eja të shkojmë në kafe!"

A ju thom unë shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"?
   Po, ju na thoni shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"
Kush ju thotë shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"?
   Ju na thoni shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"
Kur ju thom unë "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"?
   Ju na thoni shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"
Çka ju thom unë shpesh?
   Ju na thoni shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"
Kujt i thom unë shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"?
   Ju na thoni né shpesh "urdhënoni të hŷjmë në klasë!"

b. A të thash unë dje "m'a trego librin t'a shof!"?
   Po, ti më thé dje "m'a trego librin t'a shof!"
Kush të tha dje "m'a trego librin t'a shof!"?
   Ti më thé dje "m'a trego librin t'a shof!"
Kur të thash unë "m'a trego librin t'a shof!"?
   Ti më thé dje "m'a trego librin t'a shof!"
Çka të thash unë dje?
   Ti më thé dje "m'a trego librin t'a shof!"
Kujt i thash unë dje "m'a trego librin t'a shof!"?
   Ti më thé mue dje "m'a trego librin t'a shof!"

2. A doni të pijmë nga nji kafe?
   Po, mirë.
Më pyetni mue në qoftë se due të pijmë nga nji kafe!

A dishroni të shkojmë nesër në plazhë?
   Po, mirë, shkojmë.
Më pyetni mue në qoftë se dishroj të shkojmë nesër në plazhë.

A doni të dalim jashtë?
   Po, dalim.
Më pyetni mue në qoftë se due të dalim jashtë.

A dishron të hamë drekë bashkë?
   Po, mirë.
Më pyet mue në qoftë se dishroj të hamë drekë bashkë.

A do të flasim shqip?
   Mirë, flasim.
Më pyet mue në qoftë se due të flasim shqip.

A do t'ulemi këtu?
   Po, mirë.
Më pyet mue në qoftë se due t'ulemi këtu.

3. A doni me shkue të shtunden në Kavajë?
   Po, due me shkue të shtunden në Kavajë.
A doni të shkoni të shtunden në Kavajë?
   Po, due të shkoj të shtunden në Kavajë.
Kush do me shkue të shtunden në Kavajë?
   Unë due me shkue të shtunden në Kavajë.
Kush do të shkojë të shtunden në Kavajë?
   Unë due të shkoj të shtunden në Kavajë.
Ku doni me shkue të shtunden?
   Unë due me shkue të shtunden në Kavajë.
Ku doni të shkoni të shtunden?
   Unë due të shkoj të shtunden në Kavajë.
Kur doni me shkue në Kavajë?
   Unë due me shkue të shtunden në Kavajë.
Kur doni të shkoni në Kavajë?
   Unë due të shkoj të shtunden në Kavajë.

A dishroni me hangër sonte sallatë me speca e domate?
Po, sonte dishroj me hangër sallatë me speca e domate.
A dishroni të hani sonte sallatë me speca e domate?
Po, sonte dishroj të há sallatë me speca e domate.
Kush dishron me hangër sonte sallatë me speca e domate?
Unë dishroj me hangër sonte sallatë me speca e domate.
Kush dishron të hajë sonte sallatë me speca e domate?
Unë dishroj të há sonte sallatë me speca e domate.
Kur dishroni me hangër sallatë me speca e domate?
Sonte dishroj me hangër sallatë me speca e domate.
Kur dishroni të hani sallatë me speca e domate?
Sonte dishroj të há sallatë me speca e domate.
Çfarë sallate dishroni me hangër sonte?
Sonte dishroj me hangër sallatë me speca e domate.
Çfarë sallate dishroni të hani sonte?
Sonte dishroj të há sallatë me speca e domate.
Çka dishroni me hangër sonte?
Sonte dishroj me hangër sallatë me speca e domate.
Çka dishroni të hani sonte?
Sonte dishroj të há sallatë me speca e domate.

4. A vîni nesër në shtëpí e merrni pallton?
Po, nesër vîj në shtëpí e marr pallton.
Kush vjen nesër në shtëpí e merr pallton?
Unë vîj nesër në shtëpí e marr pallton.
Kur vîni në shtëpí e merrni pallton?
Nesër unë vîj në shtëpí e marr pallton.
Ku vîni nesër?
Unë vîj nesër në shtëpí e marr pallton.
Çka bâni nesër?
Unë vîj në shtëpí nesër e marr pallton.

A shkon nesër me u-vizitue ke mjeku?
Po, nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.
Kush shkon nesër me u-vizitue ke mjeku?
Unë shkoj nesër me u-vizitue ke mjeku.

Ku shkon nesër?
Nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.
Çka shkon me bâ nesër ke mjeku?
Nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.
Kur shkon me u-vizitue ke mjeku?
Nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.
Pse shkon nesër ke mjeku?
Nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.
Ke kush shkon me u-vizitue nesër?
Nesër shkoj me u-vizitue ke mjeku.

5. A më bje mâ lirë me shkue në Korçë me autobus apor me aeroplan?
Të bje mâ lirë me shkue me autobus.
Kujt i bje mâ lirë me shkue në Korçë me autobus se me aeroplan?
Tý të bje mâ lirë me shkue me autobus.
Çka më bje mâ lirë me bâ?
Të bje mâ lirë me shkue me autobus.
Me çka më bje mâ lirë me shkue në Korçë, me autobus apor me aeroplan?
Të bje mâ lirë me shkue me autobus.
Ku më bje mâ lirë me shkue me autobus se me aeroplan?
Të bje mâ lirë me shkue në Korçë me autobus se me aeroplan.
Me çka më bje mâ lirë me shkue, me autobus apor me aeroplan?
Të bje mâ lirë me shkue me autobus.

A më bje mâ mirë të blêj nji ase dý palë këpucë?
Të bje mâ mirë të blejsh dý palë këpucë.
Kujt i bje mâ mirë të blejë dý palë këpucë?
Tý të bje mâ mirë të blejsh dý palë këpucë.
Sa palë këpucë më bje mâ mirë të blêj?
Të bje mâ mirë të blejsh dý palë këpucë.
Çka më bje mâ mirë të bâj?
Të bje mâ mirë të blejsh dý palë këpucë.

6. A âsht zânë shtëpija që kishi për të dhânë me qirá?
Po, shtëpija që kishem për të dhânë me qirá âsht zânë.

Cila shtëpí âsht zânë?
Shtëpija që kishem për të dhânë me qirá âsht zânë.
Kur âsht zânë shtëpija që kishi për të dhânë me qirá?
Shtëpija që kishem për të dhânë me qirá âsht zânë pardje.
A âsht zânë dyqani që dojshi me marrë me qirá?
Jo, dyqani që dojshem me marrë me qirá nuk âsht zânë.
Cili dyqan nuk âsht zânë?
Dyqani që dojshem me marrë me qirá nuk âsht zânë.

A âsht e zânun tryeza në qoshe?
Po, tryeza në qoshe âsht e zânun.
Cila tryezë âsht e zânun?
Tryeza në qoshe âsht e zânun.
A âsht e zânun kjo karrigë?
Jo, nuk âsht e zânun.
Cila karrigë nuk âsht e zânun?
Kjo karrigë nuk âsht e zânun.

A âsht i zânun ky vend?
Po, ky vend âsht i zânun.
Cili vend âsht i zânun?
Ky vend âsht i zânun.
A âsht e lirë kjo tryezë?
Po, kjo tryezë âsht e lirë.
Cila tryezë âsht e lirë?
Kjo tryezë âsht e lirë.

7. Më thoni, çka âsht sot?
Sot âsht e ....
Pyetni shokun tuej të ju thotë çka âsht sot.

Thoni atij çka shifni mbi tryezë!
Unë shof mbi tryezë ....
Thoni Zotní .... t'i thotë shokut çka shef ai mbi tryezë!

Na thoni sa muej ka vjeti!
Vjeti ka dymëdhetë muej.
Thoni Zotní .... të ju thotë sa muej ka vjeti!

Thoniu atyne ç'gradë keni!
Unë jam ....
Thoni Zotní .... të na thotë né ç'gradë ka!

8. A e keni letërnjoftimin me vete?
Po, e kam.
Kush nuk e ka letërnjoftimin me vete?
Ai nuk e ka letërnjoftim me vete.
Çka s'ka ai me vete?
Ai s'e ka letërnjoftimin me vete.

A do të vîni nesër në shkollë?
Po, nesër do të vîj në shkollë pa tjetër.
Kush do të vîjë nesër në shkollë pa tjetër?
Unë do të vîj nesër në shkollë pa tjetër.
Çka do të bâni nesër pa tjetër?
Unë do të vîj nesër në shkollë pa tjetër.
Kur do të vîni në shkollë pa tjetër?
Unë do të vîj nesër në shkollë pa tjetër.
Ku do të shkoni nesër pa tjetër?
Unë do të vîj në shkollë nesër pa tjetër.

A âsht i pishëm ky ujë?
Po, ai ujë âsht i pishëm.
Cili ujë âsht i pishëm?
Ai ujë âsht i pishëm.
Qysh âsht ai ujë?
Ai ujë âsht i pishëm.

A flêjnë njerzit në krevat, zakonisht?
Po, njerzit flejnë në krevat, zakonisht.
Cilët flêjnë në krevat, zakonisht?
Njerzit flêjnë në krevat, zakonisht.
Ku flêjnë njerzit, zakonisht?
Njerzit flêjnë në krevat, zakonisht.
Po qejt, a flêjnë në krevat?
Jo, qejt nuk flêjnë në krevat.

A ka trí kate shtëpija, në të cilën banoni?
Po, shtëpija, në të cilën banoj, ka trí kate.
Sa kate ka shtëpija, në të cilën banoni?
Shtëpija, në të cilën banoj, ka trí kate.
Cila shtëpí ka trí kate?
Shtëpija, në të cilën banoj, ka trí kate.

Kur udhëtoni, a merrni me vete shumë valixhe?
Jo, kur udhëtoj nuk marr me vete shumë valixhe.
Kush nuk merr me vete shumë valixhe kur udhëton?
Unë nuk marr me vete shumë valixhe kur udhëtoj.
Kur nuk merrni me vete shumë valixhe?
Kur udhëtoj nuk marr me vete shumë valixhe.

A âsht larg nga këtu stacioni i hekurudhës?
Jo, stacioni i hekurudhës nuk âsht larg nga këtu.
Cili stacion nuk âsht larg nga këtu?
Stacioni i hekurudhës nuk âsht larg nga këtu.
Prej nga nuk âsht larg stacioni i hekurudhës?
Stacioni i hekurudhës nuk âsht larg prej këtu.

A keni shërbëtore ju?
Jo, unë nuk kam shërbëtore.
Kush nuk ka shërbëtore?
Unë nuk kam shërbëtore.
Çka nuk keni ju?
Unë nuk kam shërbëtore.

A rri hapët gjithë natën kinemaja e Presidio-s?
Jo, kinemaja e Presidio-s nuk rri hapët gjithë natën.
Cila kinema nuk rri hapët gjithë natën?
Kinemaja e Presidio-s nuk rri hapët gjithë natën.
Kur nuk rri hapët kinemaja e Presidio-s?
Kinemaja e Presidio-s nuk rri hapët gjithë natën.

LI

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Pardje mrrîjta në Durrës me trenin e orës 16. Mbasi dola nga stacioni i hekurudhës mora nji taksí dhe i thash shoferit të më çonte në hotel "Adriatik."

Porsa hŷna në hotel nëpunësi më përshëndeti e më pyeti se çfarë dhome dishrojshem. I u-luta të m'epte nji dhomë me nji krevat. "Si urdhënoni, Zotní, kemi nji dhomë të tillë" m'u-përgjegj dhe më ftoi që t'a shifshem. Me thânë të drejtën dhoma nuk më pëlqeu, por mbasi më tha se s'kishte tjera të lira, e mora; nga ana tjetër nëpunësi më tregoi se të nesërmen do të liroheshin dý dhoma me dritore nga rruga. Dhoma nuk kishte banjë e nevojtore private; këto gjindeshin në koridor, por kishte nji lavaman me ujë të ftofët e ujë të nxehët. Çmimi i dhomës ishte 160 lekë në natë. Mbasi pagova, nëpunësi më kërkoi letërnjoftimin e më tha se do të m'a këthente kur të mbaronte punë, të nesërmen në mëngjes. Më tha gjithashtu, se po të dishrojshem mund të hajshem në restaurantin e hotelit dhe më tregoi orarin se kur rrinte hapët. Kërkova prej tij që të çonte ndokênd me më marrë valixhet në stacion, por simbas atij duhet të shkojshem vetë në depo për

t'i tërheqë (kështu ishte rregulla!). Atëherë mora përsërí nji taksí e shkova në depon e stacionit të hekurudhës.

QUESTIONS-PYETJE

1. Kur mrrîjta në Durrës me trenin e orës 16?
2. Çka mora mbasi dola nga stacioni i hekurudhës?
3. Kur mora nji taksí?
4. Kujt i thash të më çonte në hotel "Adriatik"?
5. Në cilin hotel i thash shoferit të më çonte?
6. Kush më përshëndeti porsa hŷna në hotel?
7. Çka bânì nëpunësi porsa hŷna në hotel?
8. Kush më pyeti se çfarë dhome dishrojshem?
9. Kush i tha se donte nji dhomë me nji krevat?
10. Sa dhoma të tilla më tha ai se kishte të lira?
11. Kush më ftoi që t'a shifshem dhomën?
12. Kujt nuk i pëlqeu dhoma?
13. Por, tue mendue se s'kishte tjera të lira, a e mora?
14. Kur do të liroheshin dŷ dhoma me dritore nga rruga?
15. A kishte dhóma banjë e nevojtore private?
16. Ku ishin këto?
17. Sa ishte çmimi i dhomës?

18. Kush më kërkoi letërnjoftimin?

19. Kur tha nëpunësi se do të m'a këthente?

20. Cka do të më këthente nëpunësi mbasi të mbaronte punë, të nesërmen në mëngjes?

21. Kush më tha se po të dishrojshem mund të hajshem në restaurantin e hotelit?

22. Cilin orár më tregoi?

23. Prej kujt kërkova që të çonte ndokênd me më marrë valixhet në stacion?

24. Ku duhet të shkojshem vetë për t'i tërheqë?

25. Kush mori nji taksí e shkoi në depon e stacionit të hekurudhës?

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Translate into English:

1. E kam çue sahatin me e ndreqë sepse s'punon.

2. Do të jem atý pa tjetër sonte n'orën 8.

3. Shumica e shtëpivet në Shqipní janë dý katesh.

4. Mbarova punë shpejt, prandej u-këtheva në shtëpí heret.

5. Muslluku i ujit të nxehët âsht prishë; s'e dij ç'ka.

Translate into Albanian:

6. Show me your ID card please!

7. Don't drink from this water; it's not drinkable.

8. I sent the sheets, blankets, pillowcases, and towels downtown to have them washed.

9. Would you be so kind to tell him to come here as soon as possible.

10. Fortunately I found the pharmacy open, even though it was late.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

batanije, batanija batanije, -t	(f.)	blanket
çarçaf, -i çarçafë, -t	(m.)	bed sheet
depo, -ja depo, -t	(f.)	warehouse, store-house
dritë, -a drita, -t	(f.)	light
hamall, -i hamaj, -t	(m.)	porter
hapët	(adv.)	open
hekurudhë, -a hekurudha, -t	(f.)	railroad
jastek, -u jastekë, -t	(m.)	pillow
kat, -i kate, -t	(m.)	story
këllëf, -i këllëfe, -t	(m.)	case (for eye glasses, pillow,etc.
këllëf jasteku	(m.)	pillowcase
me këthye (unë këthej)	(v.)	to return, turn; to return (oneself)
komodin, -i komodina, -t	(m.)	night stand
koridor, -i koridore, -t	(m.)	hallway, corridor
krevat, -i krevate, -t	(m.)	bed

lavaman, -i lavamana, -t	(m.)	washstand
letërnjoftim, -i letërnjoftime, -t	(m.)	identification card
muslluk, -u muslluk**ë**, -t	(m.)	faucet
me ndreq**ë** (un**ë** ndreq)	(v.)	to make (the bed); to fix, repair; to put in order; correct; reconcile
peshqîr, -i peshqir**ë**, -t	(m.)	towel
i, t**ë** pishëm e, t**ë** pishme	(adj. m. & f.)	drinkable, potable
poç, -i poça, -t	(m.)	pitcher, jug
privat, -e privat**ë**	(adj. m. & f.)	private
stacion, -i stacione, -t	(m.)	station
shërbëtore, shërbëtorja shërbëtore, -t	(f.)	maid, servant
taksî, -ja taksî, -t	(f.)	taxi
me tërheq**ë** (un**ë** tërheq	(v.)	to withdraw; to draw, drag, tow; allure
valixhe, valixhja valixhe, -t	(f.)	suitcase
me u-zânë (un**ë** zê**h**em)	(v.)	to be taken, occupied, caught

Notes:

ju bje mâ lirë	it's cheaper for you
a keni mirësîn me .... a keni mirësîn të	would you be so kind as to .....
me mbarue punë (unë mbaroj punë)	to be through (doing something)
posa të mbaroni punë	as soon as you are through
pa tjetër	by all means

PJESA E PARË FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Statements:

Pardje hangra n'orën pesë e ai erdhi n'orën gjashtë.

1.

a. A kishem hangër unë kur erdhi ai?
Po, ti kishe hangër kur erdhi ai.
A kishe hangër ti kur erdhi ai?
Po, unë kishem hangër kur erdhi ai.
A kishim hangër na kur erdhi ai?
Po, na kishim hangër kur erdhi ai.
A kishi hangër ju kur erdhi ai?
Po, ju kishi hangër kur erdhi ai.
Po ata, a kishin hangër kur erdhi ai?
Po, edhe ata kishin hangër kur erdhi ai.

Kush kishte hangër kur erdhi ai?
Unë kishem hangër kur erdhi ai.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka kishem bâ unë kur erdhi ai?
Ti kishe hangër kur erdhi ai.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

Kur kishem hangër unë?
Ti kishe hangër kur erdhi ai.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

b. A ishem zgjue unë kur rá zilja e sahatit?
Po, ti ishe zgjue kur rá zilja e sahatit.
A ishe zgjue ti kur rá zilja e sahatit?
Po, unë ishem zgjue kur rá zilja e sahatit.
A ishte zgjue ai kur rá zilja e sahatit?
Po, ai ishte zgjue kur rá zilja e sahatit.
A ishim zgjue na kur rá zilja e sahatit?
Po, na ishim zgjue kur rá zilja e sahatit.
Po ju, a ishi zgjue kur rá zilja e sahatit?
Po, edhe na ishim zgjue kur rá zilja e sahatit.

150

Kush ishte zgjue kur rá zilja e sahatit?
Unë ishem zgjue kur rá zilja e sahatit.
(Bâne këtpyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka kishem bâ unë kur rá zilja e sahatit?
Ti ishe zgjue kur rá zilja e sahatit.
(Bâne këtpyetje në të gjitha vetjet.)

Kur ishem zgjue unë?
Ti ishe zgjue kur rá zilja e sahatit.
(Bâne këtpyetje në të gjitha vetjet.)

c. A ishem këthye unë në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, ti ishe këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
Po ti, a ishe këthye në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, edhe unë ishem këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
A ishte këthye ai në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, ai ishte këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
A ishim këthye na në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, na ishim këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
A ishi këthye ju në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, na ishim këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
Po ata, a ishin këthye në shtëpí kur mrrîjti treni?
Po, edhe ata ishin këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.

Kush ishte këthye në shtëpí kur mrrîjti treni?
Unë ishem këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
(Bâne këtpyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka kishem bâ unë kur mrrîjti treni?
Ti ishe këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
(Bâne këtpyetje në të gjitha vetjet.)

Kur ishem këthye unë në shtëpí?
Ti ishe këthye në shtëpí kur mrrîjti treni.
(Bâne këtpyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

2.
a. A hangre ti dje me mue?
Jo, unë nuk hangra dje me tý.

A erdhe ti vonë dje?
Po, unë erdha vonë dje.
Pse nuk hangre ti dje me mue?
Unë nuk hangra dje me tý sepse erdha vonë.

Unë do të kishem hangër me tý po të kishe ardhë heret.

b. A do të kishe hangër ti me mue po të kishe ardhë heret?
Po, unë do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë heret.
A do të kishte hangër ai me mue po të kishte ardhë heret?
Po, ai do të kishte hangër me tý po të kishte ardhë heret.
A do të kishim hangër na me tý po të kishe ardhë heret?
Po, ju do të kishi hangër me mue po të kishem ardhë heret.
A do të kishin hangër ata me tý po të kishin ardhë heret?
Po, ata do të kishin hangër me mue po të kishin ardhë heret.

Kush do të kishte hangër me mue po të kishte ardhë heret?
Unë do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë heret.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka do të kishem bâ unë po të kishi ardhë heret?
Ju do të kishi hangër me mue po të kishi ardhë heret.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

c. A lexova unë mbrâmë deri n'orën dymëdhetë?
Po, ti lexove mbrâmë deri n'orën dymëdhetë.
A u-lodha unë mbrâmë shumë?
Po, ti u-lodhe mbrâmë shumë.
A rash unë mbrâmë me fjetë vonë?
Po, ti ré mbrâmë me fjetë vonë.
A fjeta unë sot derisa rá zilja e sahatit?
Po, ti fjete sot derisa rá zilja e sahatit.

A u-zgjova unë kur rá zilja e sahatit?
Po, ti u-zgjove kur rá zilja e sahatit.

Unë nuk do t'ishem zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.

A do t'ishem zgjue unë po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, ti nuk do t'ishe zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
A do t'ishe zgjue ti po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, unë nuk do t'ishem zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
A do t'ishte zgjue ai po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, ai nuk do t'ishte zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
A do t'ishim zgjue na po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, na nuk do t'ishim zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
A do t'ishi zgjue ju po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, na nuk do t'ishim zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
Po ata, a do t'ishin zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Jo, as ata nuk do t'ishin zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.

Kush nuk do t'ishte zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Unë nuk do t'ishem zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka nuk do të kishem bâ unë po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Ti nuk do t'ishe zgjue po mos të kishte rá zilja e sahatit.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

Kur nuk do t'ishem zgjue unë po mos të kishte rá zilja e sahatit?
Ti nuk do t'ishe zgjue sot në mëngjes po mos të kishte rá zilja e sahatit.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

3. Po të kishem pasë të holla, do t'a kishem blé shtëpín.

a. A do t'a kishem blé unë shtëpín po të kishem pasë të holla?
Po, ti do t'a kishe blé shtëpín po të kishe pasë të holla.
A do t'a kishe blé ti shtëpín po të kishe pasë të holla?
Po, unë do t'a kishem blé shtëpín po të kishem pasë të holla.
A do t'a kishte blé ai shtëpín po të kishte pasë të holla?
Po, ai do t'a kishte blé shtëpín po të kishte pasë të holla.
A do t'a kishim blé na shtëpín po të kishim pasë të holla?
Po, na do t'a kishim blé shtëpín po të kishim pasë të holla.
A do t'a kishi blé ju shtëpín po të kishi pasë të holla?
Po, na do t'a kishim blé shtëpín po të kishim pasë të holla.
A do t'a kishin blé ata shtëpín po të kishin pasë të holla?
Po, ata do t'a kishin blé shtëpín po të kishin pasë të holla.

Kush do t'a kishte blé shtëpín po të kishte pasë të holla?
Unë do t'a kishem blé shtëpín po të kishem pasë të holla.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka do të kishem blé unë po të kishem pasë të holla?
Ti do t'a kishe blé shtëpín po të kishe pasë të holla.

(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

Çka do të kishe bâ ti po të kishe pasë të holla?
Unë do t'a kishem blé shtëpín po të kishem pasë të holla.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

b. A duhet të vîj unë me kohë në zyrë?
Po, ti duhet të vîjsh me kohë në zyrë.
A erdha unë dje me kohë në zyrë?
Jo, ti nuk erdhe dje me kohë në zyrë.
A duhet të kishem ardhë me kohë në zyrë?
Po, ti duhet të kishe ardhë me kohë në zyrë.
A duhet të kishe ardhë ti me kohë në zyrë?
Po, unë duhet të kishem ardhë me kohë në zyrë.
A duhet të kishte ardhë ai me kohë në zyrë?
Po, ai duhet të kishte ardhë me kohë në zyrë.
A duhet të kishim ardhë na me kohë në zyrë?
Po, na duhet të kishim ardhë me kohë në zyrë.
A duhet të kishi ardhë ju me kohë në zyrë?
Po, na duhet të kishim ardhë me kohë në zyrë.
A duhet të kishin ardhë ata me kohë në zyrë?
Po, ata duhet të kishin ardhë me kohë në zyrë.

Kush duhet të kishte ardhë me kohë në zyrë?
Unë duhet të kishem ardhë me kohë në zyrë.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Kur duhet të kishem ardhë unë në zyrë?
Ti duhet të kishe ardhë me kohë në zyrë.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

Unë duhet t'ishem zgjue mâ heret.

c. A duhet t'ishem zgjue unë mâ heret?
Po, ti duhet t'ishe zgjue mâ heret.
A duhet t'ishe zgjue ti mâ heret?
Po, unë duhet t'ishem zgjue mâ heret.
A duhet t'ishte zgjue ai mâ heret?
Po, ai duhet t'ishte zgjue mâ heret.
A duhet t'ishim zgjue na mâ heret?
Po, na duhet t'ishim zgjue mâ heret.
A duhet t'ishi zgjue ju mâ heret?
Po, na duhet t'ishim zgjue mâ heret.

LII

A duhet t'ishin zgjue ata mâ heret?
Po, ata duhet t'ishin zgjue mâ heret.

Kush duhet t'ishte zgjue mâ heret?
Unë duhet t'ishem zgjue mâ heret.
(Bâne këtë pyetje derisa t'ushtrohen në të gjitha vetjet.)

Çka duhet të kishem bâ unë mâ heret?
Ti duhet t'ishe zgjue mâ heret.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

Kur duhet t'ishem zgjue unë?
Ti duhet t'ishe zgjue mâ heret.
(Bâne këtë pyetje në të gjitha vetjet.)

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Nji bisedim në telefon

1. Halo! Këtu flet Naim Quku.
2. Mirë mëngjes, Naim! Unë jam Pjetri - Pjetër Bushati. Si shkon, Naim?

3. Të falem nderit, mirë. Ndigjo! Shokët e zyrës më thanë se pardje kishe ardhë në zyrë e më kishe pritë dý orë.
4. Pothuejse dý orë; sidoqoftë prita shumë.

5. Kur erdhe ti unë ishem nisë për Shkodër dhe këtgjâ shokët e zyrës s'e dijshin. Çka deshe?
6. Desha të më sillshe nji valixhe me plaçka vere e ca rraqe tjera.

7. T'i sjell nji herë tjetër; do të shkoj përsërí mbas dý javësh.
8. S'ka rândësí. Si e çove në Shkodër?

9. Në përgjithësí mirë; shumë nga farefisi im kishin qenë të sëmundë me grip e rrufë.
10. E dij. Më shkruen nâna se në Shkodër kishte bâ shumë të ftofët deri para ca ditësh.

11. Edhe kur ishem unë atje bânte të ftofët; natën temperatura shkonte deri trí gradë nën zero.
12. Si e le të fejuemen?

13. Mirë âsht, por âsht e zânun tue pregatitë pajën.
14. Kur do të martohesh?

15. S'e kemi caktue ende datën; kujtoj aty nga mesi i majit.
16. A do të më thërrasish në dasëm?

17. Nuk do të bâjmë dasëm; baba s'ka mbushë ende vjetin që ka vdekë.
18. Ke të drejtë! S'ke si e shkelë zakonin, por a do të shkojsh ndokund për muejin e mjaltit?

19. Do të më pëlqente me shkue në Paris.
20. Por, a t'ep leje qeverija me dalë përjashta?

21. Nuk e dij ende; kam bâ lutje që të më lëshojnë nji pasaportë për Francë.
22. Urime të përzemërta. Më fal se po të lâ tash.

23. Të mirë u-pafshim, pra!
24. Të fala në shtëpí. Të mirë u-pafshim!

Fjalë Kryq

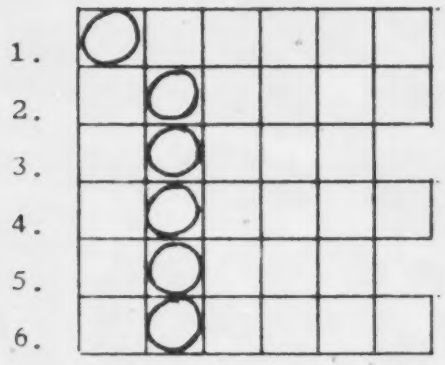

1. Nga bora toka merr këthough ngjyrë.
2. Besoj, kujtoj.
3. Cilësí mendore me anë të së cilës njeriu mendon e gjykon.
4. Pija alkolike mâ e njoftun në Shqipní.
5. Kur na zânë jemi të sëmundë.
6. Ky lloj mishi hahet zakonisht i pjekun.

Me shkronjat e çdo rrethi duhet të lexoni emnin e nji qyteti të Shqipnís.

Përgjegjet në faqen e fundit të këtij volumi.

LESSON LII

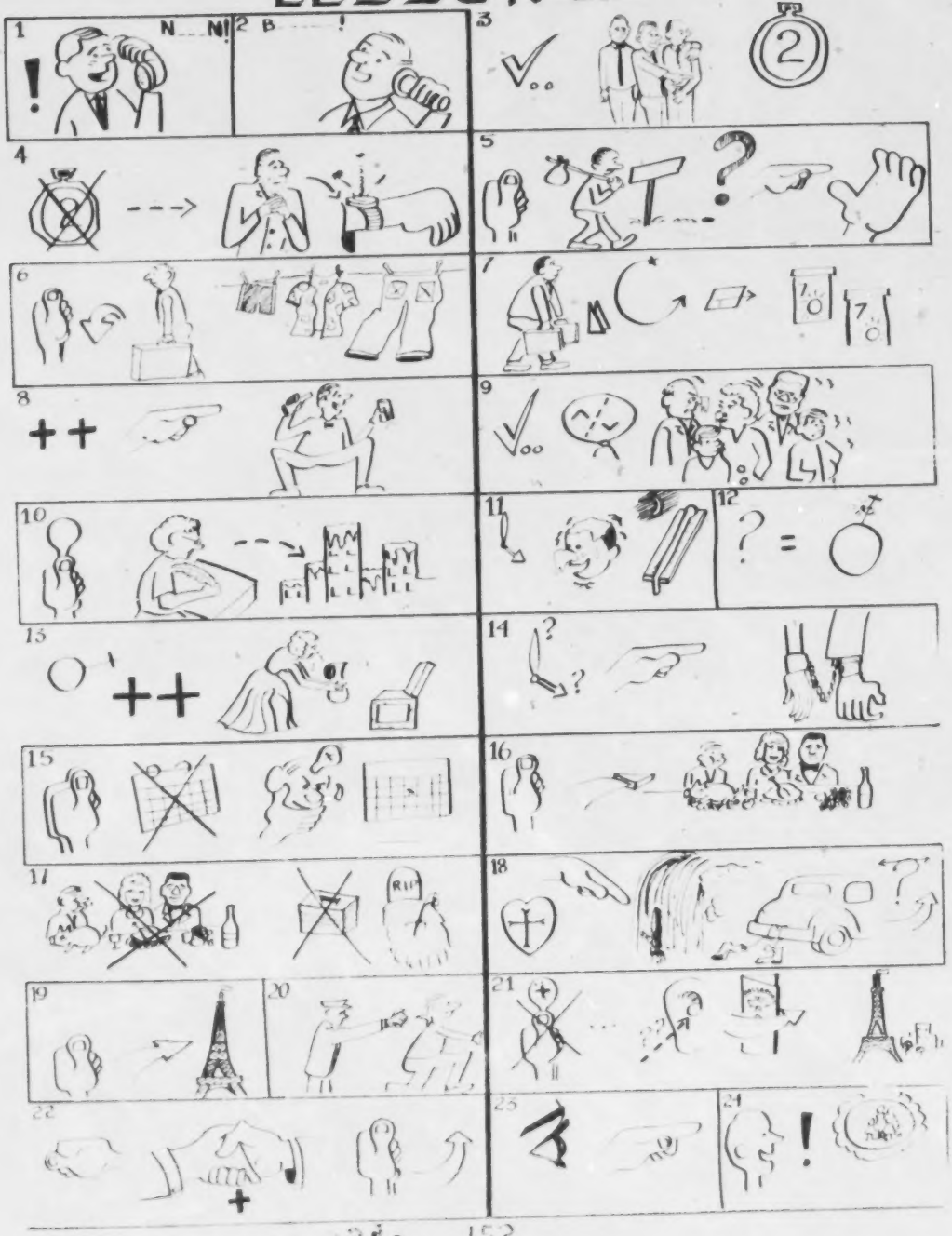

LII

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

A telephone conversation

1. Hello! Naim Quku speaking.
2. Good morning Naim. I am Pete - Peter Bushati. How are you Naim?

3. Fine thank you. Listen, my colleagues told me that the day before yesterday you had come to my office and waited two hours for me.
4. Almost two hours, anyway I waited a long while.

5. When you came I had already left for Shkodër and my colleagues didn't know it. What was it that you wanted?
6. I wanted you to bring me a suitcase with my summer clothes and some other old things.

7. I'll bring them some other time. I'll go again in two weeks.
8. It doesn't matter. Did you have a good time in Shkodër?

9. Generally speaking, yes. Many of my relatives, though, have been sick with the flu and colds.
10. I know, my mother writes that in Shkodër they have had terrific cold weather up to a few days ago.

11. Even when I was there it was cold; at night the temperature dropped to three degrees below zero.
12. How is your fiancee?

13. She is fine, but very busy preparing the dowry.
14. When are you getting married?

15. We haven't set a date yet. I believe it will be around the middle of May.
16. Are you going to invite me to your wedding feast?

17. There will be no wedding feast. It's not yet one year since my father died.
18. You are right. You can not go against customs. Are you going anywhere for your honeymoon?

19. I would like to go to Paris.
20. But would the government allow you to go abroad?

21. I don't know yet; I have applied for a passport to go to France.
22. My best wishes. I'm sorry I have to leave now.

23. See you!
24. Say hello to your family. See you!

— Por unë nuk dij me punue në makinën e shkrimit
— S'ka gja, do të punojmë bashkë.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

PAST PERFECT TENSE

Formation - The past perfect tense, called also the pluperfect, is formed:

a. Active verbs with the imperfect of the auxiliary "me pasë" and the past participle of the principal verb.

b. Passive verbs with the imperfect of the auxiliary "me qenë" and the past participle of the principal verb.

Examples:

me shkue	kishem shkue, kishe shkue
me fjetë	kishem fjetë, kishe fejtë
me u-lâ	ishem lâ, ishe lâ
me u-rrue	ishem rrue, ishe rrue, et

Usage:

a. The past perfect tense represents an action which took place before another past action. In such case it is usually used in connection with the simple past.

Kur erdhët ju unë kishem hangër.
(I had already eaten when you came.)

Kur mrrîjta unë aeroplani ishte nisë.
(When I arrived, the plane had left.)

Kur hŷni Komandanti në klasë na kishim mbarue së lexuemi.
(When the Commandant entered the classroom, we had finished reading.)

b. The past perfect tense expresses also an action already occured at a certain moment in the past.

Ai më kishte thânë të vërtetën para datës së gjyqit.
(He had told me the truth before the trial.)

N'at kohë ajo kishte mbetë e vejë.
(At that time she was already a widow.)

Kishem punue shumë, prandej e ndijshem veten të sëmundë.
(I had worked hard, that's why I felt sick.)

Remark: The sentence "We had lived there ten years when we moved," which the students of Albanian have the tendency to miss so frequently because they use the past perfect, is translated in Albanian with the imperfect: "Kishte 10 vjetë që jetojshim atje kur u-transferuem."

PLUPERFECT SUBJUNCTIVE

Formation - The pluperfect subjunctive is formed:

a. Active verbs: with the imperfect subjunctive of the auxiliary "me pasë" and the past participle of the main verb.

b. Passive verbs: with the imperfect subjunctive of the auxiliary "me qenë" and the past participle of the main verb.

Examples:

me shkue	të kishem shkue, të kishe shkue
me fjetë	të kishem fjetë, të kishe fjetë
me u-lá	t'ishem lá, t'ishe lá
me u-rrue	t'ishem rrue, t'ishe rrue, etj.

Usage:

In Albanian, the pluperfect subjunctive is usually used in connection with a conditional perfect tense (see below); in general an action must be shown taking place before some other past action. Examples:

Desha t'a kishte bâ me kohë.
(I wished he had done it in due time.)

Të kishem pasë mundësí do t'a kishem mbarue shkollën.
(Had it been possible I would have finished school.)

Duhet të kishte ndejtë me më pritë.
(He should have stayed and waited for me.)

CONDITIONAL PERFECT TENSE

Formation - The conditional perfect tense is formed by the pluperfect subjunctive preceded by "do."
Examples:

me shkue	do të kishem shkue, do të kishe shkue
me fjetë	do të kishem fjetë, do të kishe fjetë
me u-lá	do t'ishem lá, do t'ishe lá
me u-rrue	do t'ishem rrue, do t'ishe rrue, etj.

Usage:

It is typically used with a contrary-to-fact if clause, having a verb in pluperfect subjunctive.
Examples:

Të kishem pasë kohë do t'i kishem shkrue.
(If I had time, I would have written him.)

Do të kishim ndejtë má shumë po të kishte qenë e mundun.
(We would have stayed longer if it had been possible.)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A kishe dalë ti kur të thirra në telefon?
   Po, unë kishem dalë kur më thirre në telefon.
Kush kishte dalë kur e thirra në telefon?
   Unë kishem dalë kur më thirre në telefon.
Çka kishe bâ ti kur të thirra në telefon?
   Unë kishem dalë kur më thirre në telefon.
Kur kishe dalë ti?
   Unë kishem dalë kur ti më thirre në telefon.

A kishte hangër ai kur e ftove për drekë?
   Po, ai kishte hangër kur e ftova për drekë.
Kush kishte hangër kur e ftove për drekë?
   Ai kishte hangër kur e ftova për drekë.
Çka kishte bâ ai kur e ftove për drekë?
   Ai kishte hangër kur e ftova për drekë.
Kur kishte hangër ai?
   Ai kishte hangër kur e ftova për drekë.

A kishem folë unë me tý para se të vînte ai?
   Po, ti kishe folë me mue para se të vînte ai.
Kush kishte folë me tý para se të vînte ai?
   Ti kishe folë me mue para se të vînte ai.
Me kê kishem folë unë para se të vînte ai?
   Ti kishe folë me mue para se të vînte ai.
Çka kishem bâ unë para se të vînte ai?
   Ti kishe folë me mue para se të vînte ai.

A ishem rrue unë kur ju erdhët me më marrë?
   Po, ti ishe rrue kur na erdhëm me të marrë.
Kush ishte rrue kur ju erdhët me më marrë?
   Ti ishe rrue kur na erdhëm me të marrë.
Çka kishem bâ unë kur ju erdhët me më marrë?
   Ti ishe rrue kur na erdhëm me të marrë.
Kur ishem rrue unë?
   Ti ishe rrue kur na erdhëm me të marrë.

A ishi zgjue ju kur trokiti dera?
   Po, unë ishem zgjue kur trokiti dera.
Kush ishte zgjue kur trokiti dera?
   Unë ishem zgjue kur trokiti dera.
Kur ishi zgjue ju?
   Unë ishem zgjue kur trokiti dera.

2. A do të kishe hangër me mue po të kishe ardhë?
   Po, do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë.
Kush do të kishte hangër me mue po të kishte ardhë?
   Unë do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë.
Me kê do të kishe hangër ti po të kishe ardhë?
   Unë do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë.
Çka do të kishe bâ po të kishe ardhë?
   Do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë.
Kur do të kishe hangër me mue?
   Do të kishem hangër me tý po të kishem ardhë.

A do të kishi shkrue mâ shumë po të kishi pasë kohë?
   Po, do të kishem shkrue mâ shumë po të kishem pasë kohë.
Kush do të kishte shkrue mâ shumë po të kishte pasë kohë?
   Unë do të kishem shkrue mâ shumë po të kishem pasë kohë.
Çka do të kishi bâ po të kishi pasë kohë?
   Unë do të kishem shkrue mâ shumë po të kishem pasë kohë.
Kur do të kishi shkrue mâ shumë?
   Unë do të kishem shkrue mâ shumë po të kishem pasë kohë.

A do të kishe ardhë me mue po të të kishem ftue?
   Po, do të kishem ardhë me tý po të më kishe ftue.
Kush do të kishte ardhë me mue po t'a kishem ftue?
   Unë do të kishem ardhë me tý po të më kishe ftue.
Çka do të kishe bâ po të të kishem ftue?
   Unë do të kishem ardhë me tý po të më kishe ftue.
Kur do të kishe ardhë me mue?
   Unë do të kishem ardhë me tý po të kishe ftue.

A do të kishi shkue me tren po t'a dijshi se autobusi mrrîn vonë?
Po, do të kishem shkue me tren po t'a dijshem se autobusi mrrîn vonë.
Kush do të kishte shkue me tren po t'a dinte se autobusi mrrîn vonë?
Unë do të kishem shkue me tren po t'a dijshem se autobusi mrrîn vonë.
Me çka do të kishi shkue po t'a dijshi se autobusi mrrîn vonë?
Unë do të kishem shkue me tren po t'a dijshem se autobusi mrrîn vonë.
Çka do të kishi bâ po t'a dijshi se autobusi mrrîn vonë?
Unë do të kishem shkue me tren po t'a dijshem se autobusi mrrîn vonë.

3. A duhet të kishem ardhë në shtëpí mâ heret?
Po, duhet të kishe ardhë në shtëpí mâ heret.
Kush duhet të kishte ardhë në shtëpí mâ heret?
Ti duhet të kishe ardhë në shtëpí mâ heret.
Çka duhet të kishem bâ?
Ti duhet të kishe ardhë në shtëpí mâ heret.
Kur duhet të kishem ardhë në shtëpí?
Ti duhet të kishe ardhë në shtëpí mâ heret.
Ku duhet të kishem ardhë mâ heret?
Ti duhet të kishe ardhë në shtëpí mâ heret.

A duhet të kishim blé nga nji këmishë të ré?
Po, duhet të kishim blé nga nji këmishë të ré.
Kush duhet të kishte blé nji këmishë të ré?
Na duhet të kishim blé nga nji këmishë të ré.
Çka duhet të kishim blé?
Duhet të kishim blé nga nji këmishë të ré.
Çfarë këmishash duhet të kishim blé?
Duhet të kishim blé nga nji këmishë të ré.

A duhet t'ishim çue pak mâ heret sot në mëngjes?
Po, ju duhet t'ishi çue pak mâ heret sot në mëngjes.
Kush duhet t'ishte çue pak mâ heret sot në mëngjes?
Ju duhet t'ishi çue pak mâ heret sot në mëngjes.
Kur duhet t'ishim çue sot në mëngjes?
Duhet t'ishi çue pak mâ heret sot në mëngjes.
Çka duhet të kishim bâ sot në mëngjes?
Duhet t'ishi çue pak mâ heret sot në mëngjes.

4. A keni farefis në Francë?
   Jo, s'kam farefis në Francë.
Kush s'ka farefis në Francë?
   Unë s'kam farefis në Francë.
Në cilin vend t'Europës s'keni farefis?
   Në Francë s'kam farefis.

A kam pasë unë rrufë vjet në dimën?
   Po, ju keni pasë rrufë vjet në dimën.
Kush ka pasë rrufë vjet në dimën?
   Vjet në dimën ju keni pasë rrufë.
Çka kam pasë unë vjet në dimën?
   Ju keni pasë rrufë vjet në dimën.
Kur kam pasë unë rrufë?
   Ju keni pasë rrufë vjet në dimën.

A keni qenë i sëmundë me rrufë ndonjiherë?
   Po, shpeshherë kam qenë i sëmundë me rrufë.
Kush ka qenë i sëmundë shpeshherë me rrufë?
   Unë kam qenë i sëmundë shpeshherë me rrufë.
Me çfarë sëmundje keni qenë i sëmundë shpeshherë?
   Unë kam qenë i sëmundë shpeshherë me rrufë.

A bân të nxehët verës në Berat?
   Po, verës bân mjaft të nxehët.
A mrrîn temperatura deri në 39 gradë?
   Po, temperatura mrrîn deri në 39 gradë.
Deri në ç'gradë mrrîn temperatura në verë në Berat?
   Temperatura në verë në Berat mrrîn deri në 39 gradë.
Ku mrrîn temperatura deri në 39 gradë?
   Në Berat mrrîn temperatura në verë deri në 39 gradë.
Sa të nxehët bân verës në Berat?
   Në Berat verës temperatura mrrîn deri në 39 gradë.

A bân të ftofët në dimën në Korçë?
   Po, në dimën bân mjaft të ftofët në Korçë.
A mrrîn temperatura deri në 15 gradë nën zero?
   Po, temperatura mrrîn deri në 15 gradë nën zero.
Deri në ç'gradë mrrîn temperatura në dimën në Korçë?
   Temperatura në dimën në Korçë mrrîn deri në 15 gradë nën zero.

Ku mrrîn temperatura deri në 15 gradë nën zero në dimën?
Temperatura mrrîn deri në 15 gradë nën zero në Korçë.
Sa të ftofët bân në Korçë në dimën?
Temperatura në dimën në Korçë mrrîn deri në 15 gradë nën zero.

A e keni caktue kur do të niseni për pushime?
Jo, nuk e kam caktue ende kur do të nisem për pushime.
Kush nuk e ka caktue ende kur do të niset për pushime?
Unë nuk e kam caktue ende kur do të nisem për pushime.
Çka nuk keni caktue ende?
Nuk e kam caktue ende kur do të nisem për pushime.
A më kanë caktue mue me shoqnue miqt?
Po, jú ju kanë caktue me shoqnue miqt.
Kê kanë caktue me shoqnue miqt?
Jú ju kanë caktue me shoqnue miqt.
Çka më kanë caktue me bâ?
Jú ju kanë caktue me shoqnue miqt.

A e shkeli automobili qenin tuej?
Po, qenin tim e shkeli automobili.
Qenin e kujt e shkeli automobili?
Qenin tim e shkeli automobili.
Çka i ngjau qenit tuej?
Qenin tim e shkeli automobili.
Çka e shkeli qenin tuej?
Qenin tim e shkeli automobili.

A flêni ndonjiherë përjashta?
Jo, unë nuk flêj kurr përjashta.
Kush nuk flên kurr përjashta.
Unë nuk flêj kurr përjashta.

A keni dalë ndonjiherë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës?
Po, unë kam dalë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës.

Kush ka dalë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës?
Unë kam dalë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës.
Sa herë keni dalë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës?
Unë kam dalë disa herë përjashta Shtetevet të Bashkueme t'Amerikës.

A ka ajo vajzë trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt?
Po, ajo vajzë ka trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt.
Kush ka trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt?
Ajo vajzë ka trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt.
Cila vajzë ka trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt?
Ajo vajzë ka trup të bukur, sidomos nga mesi e nalt.

A ju dhemb mesi ndonjiherë kur jeni i ftofun?
Po, nganjiherë më dhemb mesi kur jam i ftofun.
Kujt i dhemb mesi nganjiherë kur âsht i ftofun?
Mue më dhemb mesi nganjiherë kur jam i ftofun.
Çka ju dhemb nganjiherë kur jeni i ftofun?
Mue më dhemb mesi nganjiherë kur jam i ftofun.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Naimi, si zakonisht, kishte qenë në Shkodër gjatë fundit të javës që kaloi. Ai e bân shpesh këtë udhëtim: dý, trí herë në muej po të jetë e mundun. Të gjithë e dijnë arsyen pse ai shkon kaq shpesh në Shkodër: atje ai ka të fejuemen, Burbuqen. Naimi e Burbuqja janë fejue afërsisht dý vjetë mâ parë, por në vendin tonë nji fejesë dý vjetësh âsht krejt e zakonshme. Ata nuk e kanë caktue ende datën e martesës, por shpresojnë të martohen në mâj të këtij vjeti, kur Burbuqja të ketë bâ gati pajën. Pajën e sjell nusja në shtëpí të burrit ditën që martohet. Burbuqja âsht tue pregatitë punë dore të mrekullueshme, si çarçafë, jastekë etj.

Naimi do të dishronte me bâ dasëm, që, si e dini, âsht nji festë e madhe që bâhet me rastin e martesës; dasma shpeshherë zgjat disa ditë. Mjerisht, i ati s'e ka mbushë ende vjetin që ka vdekë, dhe në Shqipní âsht zakon mos me bâ dasëm në nji rast të tillë.

Naimi e Burbuqja kanë ndërmend t'a kalojnë muejin e mjaltit në Paris, por nuk e dijnë a do t'u api leje qeverija me dalë përjashta; sot për sot, në vendin tonë kjo nuk âsht e mundun. Sidoqoftë,

ata kanë bâ lutje që t'u lëshojnë pasaportë.

Mbrâmë takova Naimin në kafe dhe më tha se në Shkodër kishte bâ shumë të ftofët deri para ca ditësh, ku temperatura kishte shkue 3 (trí gradë) nën zero. Shumë nga farefisi i tij kishin qenë të sëmundë me rrufë. Dimni i ka këto.

QUESTIONS-PYETJE

1. Kush kishte qenë në Shkodër?
2. Kur kishte qenë në Shkodër Naimi?
3. Kush e bân shpesh këtë udhëtim?
4. Sa herë në muej shkon Naimi në Shkodër, po të jetë e mundun?
5. Pse shkon Naimi në Shkodër?
6. Kë ka Naimi në Shkodër?
7. Kush âsht Burbuqja?
8. Kur âsht fejue Naimi me Burbuqen?
9. A âsht e zakonshme në vendin tonë me ndejtë të fejuem dý vjetë?
10. A e kanë caktue ata datën e martesës?
11. Në ç'muej shpresojnë ata të martohen?
12. Në Mâj të cilit vjet shpresojnë ata të martohen?
13. Çka do të ketë Burbuqja gati në mâj?
14. Çka âsht tue pregatitë e fejuemja e Naimit?

15. Kush do të dishronte me bâ dasëm?

16. Pse nuk do të bâjë dasëm Naimi?

17. I ati i kujt nuk e ka mbushë vjetin që ka vdekë?

18. Në cilin vend nuk âsht zakon me bâ dasëm kur baba, nâna, vllai ase motra nuk kanë mbushë vjetin që kanë vdekë?

19. Çfarë feste âsht dasma?

20. Sa ditë mund të zgjasi dasma shpeshherë?

21. Ku kanë ndërmend t'a kalojnë muejin e mjaltit Naimi e Burbuqja?

22. A do t'u api leje qeverija atyne me dalë përjashta?

23. Çka nuk âsht e mundun, sot për sot, në Shqipní?

24. Çfarë lutje i kanë bâ ata qeverís?

25. Çka kërkojnë Naimi e Burbuqja nga qeverija?

26. Kê takova mbrâmë në kafe?

27. Kujt i tha Naimi se në Shkodër kishte bâ shumë të ftofët?

28. Deri kur kishte bâ shumë të ftofët në Shkodër?

29. Sa gradë nën zero kishte shkue temperatura në Shkodër?

30. Kush kishte qenë i sëmundë me rrufë?

31. Cila stinë sjell rrufë, grip e sëmundje tjera?

LII

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian the following:

1. The train had just left when I arrived at the station.

2. I would go if I had money, but I am broke.

3. I have applied for that job and I hope that I will get it.

4. They released him after they questioned him for about five hours.

5. The American government does not issue passports to go to Albania.

Translate into English the following:

6. E shkeli automobili në rrugën kryesore dhe vdiq kur po e çojshin në spital.

7. E kemi caktue vendin se ku me u-takue, por s'mund të t'a thom. Asht sekret.

8. Jemi farefis me të, prandej duhet t'i ndihmojmë.

9. Nuk e besoj se âsht ashtu si thue ti; sidoqoftë, mos u-bân merak!

10. S'kam qenë kurr në nji dasëm shqiptare. Nga ç'kam lexue, më duket karakteristike dhe e bukur, por se kushton shumë me bâ dasëm.

PJESA E SHTATË FJALORI		SEVENTH PART VOCABULARY
me caktue (unë caktoj)	(v.)	to set (a date, a place, an amount, a way); to assign
dasëm, dasma dasma, -t	(f.)	wedding feast
datë, -a data, -t	(f.)	date (calendar)
të fala, -t	(f.)	greetings
farefis, -i	(m.)	relatives, kinsmen
fejesë, -a fejesa, -t	(f.)	betrothal, engagement
gradë, -a grada, -t	(f.)	degree (temperature); rank
me lëshue (unë lëshoj)	(v.)	to issue, release, emit
lutje, -a lutje, -t	(f.)	application (for a job, etc.); prayer, plea
mes, -i mese, -t	(m.)	middle, waist
mjaltë, -i	(m.)	honey
nuse, nusja nuse, -t	(f.)	bride
pajë, -a	(f.)	dowry
pasaportë, -a pasaporta, -t	(f.)	passport
përjashta	(adv.)	abroad, out, outside

i, e, të përzemërt të përzemerta	(adj. m. & f.)	cordial, heart-felt
pothuejse	(adj.)	almost
pra	(conj.)	so, therefore
me pregatitë (unë pregatis)	(v.)	to prepare
qeverí, -ja qeverí, -t	(f.)	government
rast, -i raste, -t	(m.)	occasion, case
rraqe, -t	(f.)	old things (belongings, utensils, etc.)
rrufë, -a	(f.)	cold (sickness)
sidoqoftë	(conj.)	anyway, be that as it may, however
me shkelë (unë shkel)	(v.)	to break or violate (a law, custom, tradition); to step on; to be run over by a car, etc.
temperaturë, -a temperatura, -t	(f.)	temperature
urim, -t urime, -t	(m.)	congratulation, (s)
zakon, -i zakone, -t	(m.)	custom
zero, -ja zero, -t	(f.)	zero
me zgjatë (unë zgjas)	(v.)	to last, lengthen, prolong

Notes:

me bâ dasëm (unë bâj dasëm)	to have an elaborate wedding feast
s'ke si e shkelë zakonin	you can't go against a custom
muej i mjaltit	honeymoon
me bâ lutje (unë bâj lutje)	to apply (for a job, etc.)
urime të përzemërta	(my) best wishes
(bâni, bânu) të fala	say hello to .....

PJESA E PARË FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

Prepositions governing Nominative case

a. A do të shkoj unë ke shoku për Krishtlindje?
Po, ju do të shkoni ke shoku për Krishtlindje.
A do të shkoni ju ke vllai për Krishtlindje?
Po, unë do të shkoj ke vllai për Krishtlindje.
A do të shkojë Agimi ke motra për Krishtlindje?
Po, Agimi do të shkojë ke motra për Krishtlindje.
A do të shkojmë na ke shokët për Krishtlindje?
Po, na do të shkojmë ke shokët për Krishtlindje.
A do të shkojnë ata ke vllaznit e tyne për Krishtlindje?
Po, ata do të shkojnë ke vllaznit e tyne për Krishtlindje.

b. Ku qé ti dje?
mësues: Unë qesh ke mësuesi.

Ku qe ai dje?
mjek: Ai qe ke mjeku.

Ku qemë na dje?
ca shokë: Na qemë ke ca shokë.

Ku qenë ata dje?
nji mik: Ata qenë ke nji mik.

Ku qesh unë dje?
prindë: Ju qetë ke prindët.

c. A vîni ju shpesh ke unë?
Po, unë vîj shpesh ke ju.
A shkon ti shpesh ke ai?
Po, unë shkoi shpesh ke ai.
A shkoni ju shpesh ke ata?
Po, unë shkoj shpesh ke ata.
A vîjnë ata shpesh ke ju?
Po, ata vîjnë shpesh ke na.

d. A jam unë nga Durrsi?
Po, ju jeni nga Durrsi.
A âsht ai nga Tirana?
Po, ai âsht nga Tirana.
A jemi na të dy nga Gjinokastra?
Po, na të dy jemi nga Gjinokastra.
A jeni ju nga Vlona?
Po, unë jam nga Vlona.
A jemi na nga Shkodra?
Po, na jemi nga Shkodra.
A janë ata nga Berati?
Po, ata janë nga Berati.

Nga erdha unë?
shkollë: Ti erdhe nga shkolla.

Nga erdhi ai?
stacion: Ai erdhi nga stacioni.

Nga erdhëm na?
shtëpí: Na erdhëm nga shtëpija.

Nga erdhën ata?
kazermë: Ata erdhën nga kazerma.

Prepositions governing the Genitive case

a. A jam unë tash në mes të dhomës?
Po, ju jeni tash në mes të dhomës.
A kam nji pemë të madhe në mes të kopshtit?
Po, ju keni nji pemë të madhe në mes të kopshtit.

b. A gjeta unë punë me anë të nji shoku?
Po, ju gjetët punë me anë të nji shoku.

A gjeti ai punë me anë të Zotní Kapitenit?
Po, ai gjeti punë me anë të Zotní Kapitenit.

A gjetët ju punë me anë të xhajës?
Po, na gjetëm punë me anë të xhajës.

A gjetën ata punë me anë të disa miqve?
Po, ata gjetën punë me anë të disa miqve.

Me anë të kujt ju dërguen ata nji letër?
nip: Ata më dërguen nji letër me anë të nji nipi (nipit).

Me anë të kujt do t'a dërgoni ju këtë paqetë?
ushtár: Unë do t'a dërgoj këtë paqetë me anë të nji ushtari (ushtarit).

Prepositions governing the Accusative case

a. A vîj unë në shkollë me nji shok?
Po, ju vîni në shkollë me nji shok.

A vîni ju në shkollë me shokun e dhomës?
Po, unë vîj në shkollë me shokun e dhomës.

A vîjmë na në shkollë me disa shokë?
Po, na vîjmë në shkollë me disa shokë.

A vîjnë ata në shkollë me shokët e dhomës?
Po, ata vîjnë në shkollë me shokët e dhomës.

Me kê shkoni ju në kinema?
vajzë: Unë shkoj në kinema me nji vajzë.

Me cilën vajzë shkoni?
e bukur: Unë shkoj me vajzën e bukur.

Me kê studjon ai në mbrâmje?
dy shokë: Ai studjon në mbrâmje me dy shokë.

Me cilët shokë studjon ai?
e klasës: Ai studjon me shokët e klasës.

b. A vîj unë me tý përditë në shkollë?
Po, ju vîni me mue përditë në shkollë.

A vjen ti me mue përditë në shkollë?
Po, unë vîj me tý përditë në shkollë.

A vjen ai me mue përditë në shkollë?
Po, ai vjen me jú përditë në shkollë.

A vîjmë na me jú përditë në shkollë?
Po, ju vîni me né përditë në shkollë.

A vîjnë ata me tý përditë në shkollë?
Po, ata vîjnë me mue përditë në shkollë.

A vjen ti me ata përditë në shkollë?
Po, unë vîj me ata përditë në shkollë.

A vjen ti me ato përditë në shkollë?
Po, unë vîj me ato përditë në shkollë.

c. A i mbaj unë librat mbi tryezë?
Po, ju i mbani librat mbi tryezë.

A i mbajnë ata librat mbi tryezën e verdhë?
Po, ata i mbajnë librat mbi tryezën e verdhë.

A e keni vû saksín mbi raftin e libravet?
Po, unë e kam vû saksín mbi raftin e libravet.

Mbi cilin raft e keni vû saksín?
Unë e kam vû saksín mbi raftin e libravet.

A keni lexue ndonji libër mbi Shqipnín?
Po, unë kam lexue shumë libra mbi Shqipnín.

Mbi cilin vend keni lexue shumë libra?
Unë kam lexue shumë libra mbi Shqipnín.

d. A keni shumë të holla në xhepin e xhaketës?
Jo, unë nuk kam shumë të holla në xhepin e xhaketës.

Në cilin xhep nuk keni shumë të holla?
Unë nuk kam shumë të holla në xhepin e xhaketës.

e. A e keni rradhorin nën librin e shqipes?
Po, unë e kam rradhorin nën librin e shqipes.

Nën cilin libër e keni rradhorin?
Unë e kam rradhorin nën librin e shqipes.

A e gjetët gomën nën tryezën e verdhë?
Po, unë e gjeta gomën nën tryezën e verdhë.

Nën cilën tryezë e gjetët gomën?
Unë e gjeta gomën nën tryezën e verdhë.

f. A ka rá borë ndër malet e nalta?
Po, ka rá borë ndër malet e nalta.

Ndër cilat male ka rá borë?
Ka rá borë ndër malet e nalta.

g. A bleni ndonjiherë peshqesh për nânën?
Po, unë blêj shpeshherë peshqesh për nânën.

Për kê blêj unë peshqesh?
motër: Unë blêj peshqesh për motrën.

Për kê bleni ju libra?
nip: Unë blêj libra për nipin.

Për kê bleni ju rrobe?
vllá: Unë blêj rrobe për vllán.

h. A erdhët ju sot në shkollë pa libra?
Po, unë erdha sot në shkollë pa libra.

A flêni ju pa batanije?
Jo, unë nuk flêj pa batanije.

A e pini ju kafen pa sheqer?
Po, unë e pij kafen pa sheqer.

A mund të përkëtheni pa fjaluer?
Po, unë mund të përkëthej pa fjaluer.

<u>Prepositions governing the Ablative case</u>

A banon motra ime në Kavajë?
Po, motra ime banon në Kavajë.

a. A kam unë nji shtëpí afër motrës?
Po, ju keni nji shtëpí afër motrës.

b. A ka nji kopsht para shtëpís sime?
Po, para shtëpís suej ka nji kopsht.

Para cilës shtëpí ka nji kopsht?
Para shtëpís suej ka nji kopsht.

c. A ka nji kopsht mbrapa shtëpís sime?
Po, mbrapa shtëpís suej ka nji kopsht.

A e fillojmë na mësimin para orës tetë?
Jo, na nuk e fillojmë mësimin para orës tetë.

d. A shkojmë na në shtëpí mbas orës 4?
Po, na shkojmë në shtëpí mbas orës 4.

A vîni ju në klasë para shokëvet?
Po, unë vîj në klasë para shokëvet.

A vîjnë ata në klasë mbas shokëvet?
Po, ata vîjnë në klasë mbas shokëvet.

A banoni ju afër shokëvet?
Po, unë banoj afër shokëvet.

A flas unë para teje?
Po, ju flitni para meje.

A flet ti para tij?
Po, unë flas para tij.

A flet ai para saj?
Po, ai flet para saj.

A flet ajo para nesh?
Po, ajo flet para nesh.

A flas unë para jush?
Po, ju flitni para nesh.

A flasim na para tyne?
Po, na flasim para tyne.

f. A e pritni ju mikun përpara derës?
Po, unë e pres mikun përpara derës.

A hŷn miku në shtëpí përpara teje?
Po, miku hŷn në shtëpí përpara meje.

A hŷn ai në shtëpí përpara jush?
Po, ai hŷn në shtëpí përpara nesh.

A hŷjmë na në shtëpí përpara tyne?
Po, na hŷjmë në shtëpí përpara tyne.

g. A erdhën të gjithë përveç Hasanit?
Po, të gjithë erdhën përveç Hasanit.

A hŷnë të gjithë në klasë përveç kujdestarit?
Po, të gjithë hŷnë në klasë përveç kujdestarit.

A punoni ju gjithë javën përveç të shtundevet dhe të dielevet?
Po, unë punoj gjithë javën përveç të shtundevet dhe të dielevet.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

N'Agjecín e Vaporrevet

1. Me leje!
2. Urdhënoni! Çë dishroni?

3. Due të këthehem në Sh.B.A. A mund të m'epni informata mbi orarin e udhëtimit?
4. Në Durrës duhet të merrni vaporrin që shkon për Bari dhe atje të merrni trenin.....

5. ..... për Napoli, këtë e dij. Sa herë në javë ka vaporr për Bari?
6. Dý herë në javë: nji vaporr italian çdo të marte dhe nji vaporr shqiptár çdo të premte.

7. A mund të bléj këtu biletë edhe për vaporrin që shkon nga Napoli për New York?
8. Jo, kurrsesi, por na mund të ju rezervojmë nji vend prej këtu.

9. Sa do të më kushtojë me bâ rezervimin?
10. Vendet i rezervojmë me telefon ase me telegram; këto janë shpenzimet që do të ju ngarkojmë jú.

11. Sa âsht tarifa për nji bisedim tre minutash me telefon?
12. 450 leks. Kaq do të kushtojë edhe me telegram me përgjegje.

13. Po t'a merrni në telefon Napolin tash, kur mund t'a marr vesh se kur ka vaporr?
14. E marrim vesh menjiherë, por ndoshta na takon me pritë 2-3 orë derisa të na lidhin me agjencín e atjeshme.

15. Mirë, më rezervoni dý vende në klasën e parë.
16. Pse jo në klasën turistike; kjo klasë ka kabina të mira me dy shtretën.

17. Ka shumë udhëtarë në këtë klasë. Mue më zê deti, prandej due rahatí.
18. Si të doni. Kur doni me u-nisë?

19. Mundësisht, si sot dý javë. Për biletën deri në Bari, a pranoni çek?
20. Jo! Duhet të më pagueni me lekë ase me dollarë, bankënota.

21. Kam ca mâll për të nxjerrë nga Shqipnija. Sa ditë para misjes duhet t'a deklaroj?
22. Pyetni Doganën në Durrës ase në Ministrín e Tregtís.

23. Mirë. Përgjegjen e rezervimit po vîj t'a marr mbasdreke.
24. Hajdeni mbas orës 4!

LESSON LIII

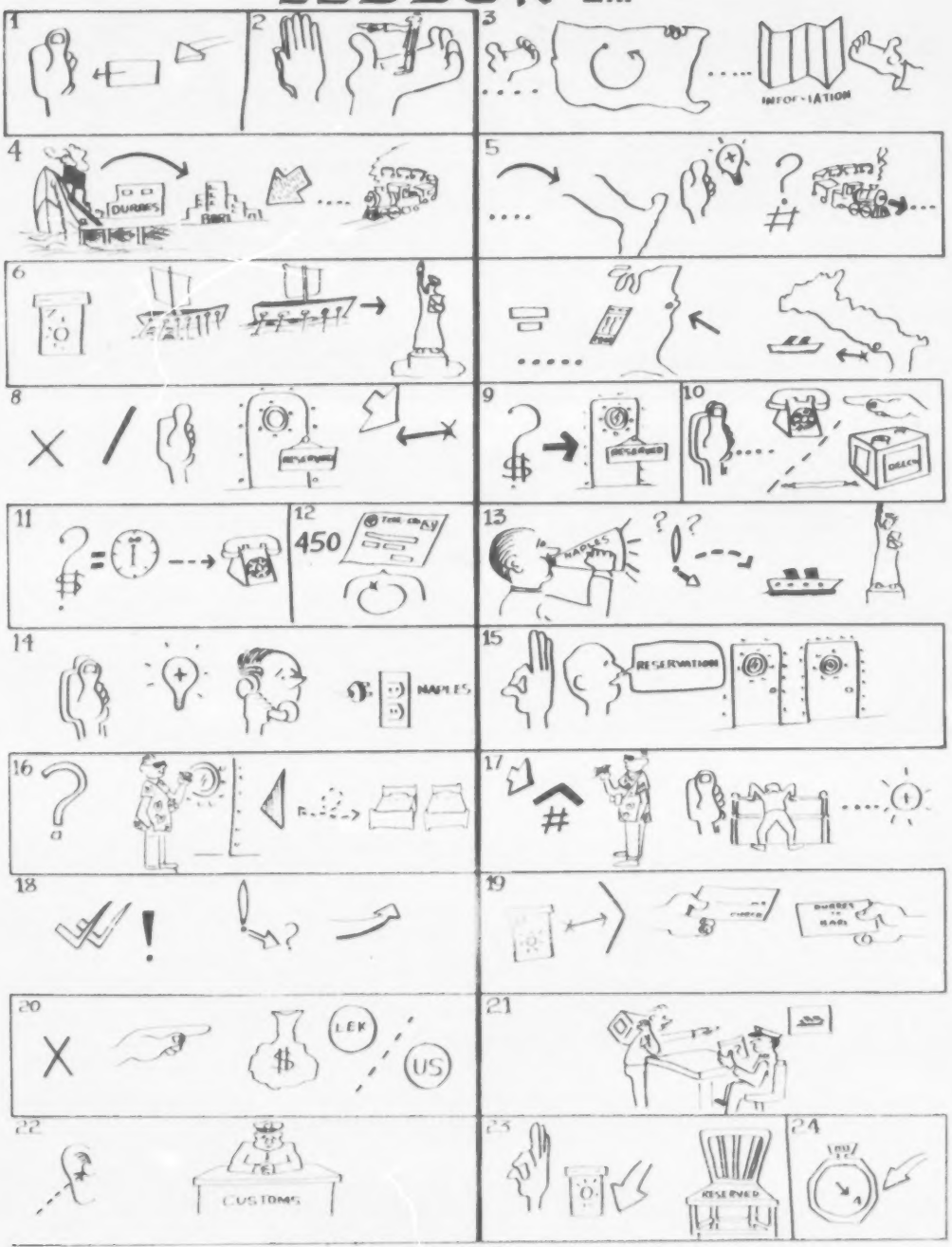

INFORMATION
DURRES
BARI
RESERVED
450
NAPLES
RESERVATION
LEK
US
CUSTOMS
RESERVED

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

At a Ship Travel Agency

1. May I come in?
2. Please! What do you want, Sir?

3. I want to return to the United States. Can you give me information on the itinerary?
4. At Durrës you take the ship that goes to Bari, there you take the train ....

5. .... that goes to Naples, I know that. How many times a week is there a ship for Bari?
6. Twice a week, an Italian ship every Tuesday and an Albanian ship every Friday.

7. Can I also buy the tickets here for the ship from Naples to New York?
8. No, it's impossible. But we can reserve a cabin for you from here.

9. How much would it cost to make the reservation?
10. We can make the reservation by telephone or by wire. These are the only expenses that we will charge you.

11. What's the charge for a three minute telephone conversation?
12. 450 lek. It would cost you the same amount for a telegram with a paid reply.

13. If you call Naples now, when would I find out when there is a ship for New York?
14. We will find out immediately after the call goes through, but maybe we will have to wait two or three hours until they connect us with the Naples agency.

15. All right, make a reservation for two first class cabins, please.
16. Why not tourist class; this class has good cabins with two beds.

17. There are always many passengers in this class. I get seasick, so I want to be comfortable.
18. As you wish. When do you want to leave?

19. Exactly two weeks from now if possible. Will you accept a check for the Durrës-Bari ticket?
20. No, I am sorry. You should pay cash, either lek or dollars.

21. I have some merchandise to ship out of the country. How many days before my departure do I have to declare it?
22. Ask at the custom house or at the Ministry of Commerce.

23. Fine. I'll come tomorrow in the afternoon to get the answer on the reservation.
24. Come after 4 o'clock!

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

PREPOSITIONS

In Albanian prepositions govern the following cases: Nominative, genitive, accusative, and ablative.

a. The following prepositions govern the nominative: nga, kah, ke (te, tek). Examples:

Tash sa erdha nga shkolla.
(I just came from school.)

Solli kryet nga unë.
(He turned his head toward me.)

Nesër do të shkoj për drekë ke ai.
(Tomorrow I will have lunch at his place.)

b. The following prepositions govern the genitive: në mes,[1] në vend, me anë, n'emën. Examples:

Osumi kalon në mes të Beratit.
(Osum river goes through the middle of Berat.)

Erdhi djali në vend të vajzës.
(The boy came instead of the girl.)

Në vend të tryezavet kishin vû trí karriga.
(They had put three chairs instead of the tables there.)

I dërgova nji letër me anë të nji miku.
(I sent him a letter through a friend.)

I bâna urimet e Pashkëvet n'emën të shokëvet.
(I wished him Happy Easter on behalf of my friends.)

c. The following prepositions govern the accusative: me, pa, më,[2] mbi, në, ndër, nëpër, deri në, për, nën. Examples:

Ishte veshë me petka të reja.
(He had a new suit on.)

Nuk mund të shkoj në dasëm pa gruen.
(I cannot go to the wedding without my wife.)

Do të shkoj më kambë.
(I'll walk.)

Lypte derë më derë.
(He went begging from door to door.)

Ku âsht letra që vûna mbi tryezë?
(Where's the letter I left on the desk?)

Unë banoj në qytetin mâ të bukur të botës.
(I live in the most beautiful city in the world.)

Ndër male të nalta bje borë shumë.
(On high mountains it snows a lot.)

Mos kalo nëpër këtë derë!
(Don't go through this door!)

Prej këtu deri në shtëpín e tij s'janë mâ shumë se 200 hapa.
(There are no more than 200 paces from here to his house.)

Due t'a blêj këtë biçikletë për nipin tim.
(I want to buy this bicycle for my nephew.)

d. The following prepositions govern the ablative: prej, para, përpara, mbas, mbrapa, mbrenda, përmbrenda, andej, këndej, përtej, veç, përveç, afër, pranë, gjatë, larg, rreth, përreth, ndërmjet, drejt, kundër, përbáll, përmes, simbas. Examples:

Autobusi u-ndal para shtëpís sime.
(The bus stopped in front of my house.)

Do të vîj mbas orës 5.
(I'll come after 5 o'clock.)

Mbrapa meje ishin dy vetë që po flitshin në nji gjuhë të huej.
(Behind me there were two people talking in a foreign language.)

Mbrenda kufîjvet të Shqipnís jetojnë mâ shumë 1,500,000 banorë.
(Within the borders of Albania live more than 1,500,000 people.)

Nuk e di askush tjetër përveç meje e teje.
(Except you and I nobody else knows it.)

Larg shtëpís sime, afër nji shkolle fillore ndodhet nji lulishtë e bukur dhe përbáll lulishtës ka nji stadium.
(Far away from my house, close to a grammar school, is a beautiful park and in front of the park there is a stadium.)

Remarks:

[1]<u>në mes</u> governs the ablative when it conveys the meaning of "among, between." Example:

Kishim shumë mosmarrëveshje në mes nesh.
(We had some disagreements among ourselves.)

[2]<u>më</u> governs the ablative when the noun that follows forms an adverb. Example:

E ndau mollën më dý sh.
(He split the apple into two pieces.)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1.

a. A more letër nga nâna javën që kaloi?
Po, javën që kaloi mora letër nga nâna.
Kush mori letër nga xhaja dý javë mâ parë?
Unë mora letër nga xhaja dý javë mâ parë.
Nga kush more nji pako dje mbasdreke?
Dje mbasdreke mora nji pako nga motra.
Çka mora nga Zotní Bregu pesë ditë mâ parë?
Pesë ditë mâ parë ju morët nga Zotní Bregu nji letër.
Kur more ti nga baba nji pako të vogël?
Pardje unë mora nga baba nji pako të vogël.

A dole ti dje nga dyqani im n'orën 12?
Po, unë dola dje nga dyqani yt n'orën 12.
Në ç'orë doli ai nga shtëpija ime?
Ai doli nga shtëpija juej n'orën 11.
Në ç'orë dolën ata nga kafja?
Ata dolën nga kafja n'orën 9.
Nga niset treni?
Treni niset nga stacioni.
Nga niset aeroplani?
Aeroplani niset nga aeroporti.

A ishi të dielen për drekë ke vllai?
Po, të dielen ishem për drekë ke vllai.
Kush ishte mbrâmë për darkë ke motra?
Unë ishem mbrâmë për darkë ke motra.
Ke kush ishi mbrâmë për darkë?
Mbrâmë ishem për darkë ke motra.
A ishi dje për drekë ke prindët?
Jo, dje nuk ishem për drekë ke prindët.
Kush ishte dje për drekë ke motra?
Unë nuk ishem dje për drekë ke motra.

A do të vîni nesër ke unë?
Po, nesër do të vîjmë ke ti.
Kush do të vîjë nesër ke unë?
Na do të vîjmë nesër ke ti.
A do të vîni nesër ke na?
Po, na do të vîjmë ke ju.
A do të shkoni ju ai?
Po, unë do të shkoj ke ai.

Ke kush do të shkoni ju?
Unë do të shkoj ke ai.
(ju, ata, ajo)

b. A shkove ti në vend tim?
Po, shkova unë në vend tând.
Kush shkoi në vend tim?
Unë shkova në vend tând.
A do të vîjë ai në vend tând?
Po, ai do të vîjë në vend tim.
Në vend të kujt do të vîjë ai?
Ai do të vîjë në vend tim.
A do të flitni ju në vend tonë?
Po, na do të flasim në vend tuej.
Në vend të kujt do të flitni ju?
Na do të flasim në vend tuej.
A do të flasi Agimi në vend të tyne?
Po, Agimi do të flasi në vend të tyne.

A e more ti letrën në vend të motrës?
Po, unë e mora letrën në vend të motrës.
Në vend të kujt e more ti letrën?
Unë e mora letrën në vend të motrës.
Kush e mori automobilin nga garazhi në vend tând?
Vllai e mori automobilin nga garazhi në vend tim.
Çka mori vllai nga garazhi në vend tând?
Vllai mori automobilin nga garazhi në vend tim.

A do të flitni ju n'emën të Shoqnís Koha?
Po, unë do të flas n'emën të Shoqnís Koha.
N'emën të kujt do të flitni ju?
Unë do të flas n'emën të Shoqnís Koha.
A do të flasi doktori n'emën të spitalit?
Po, doktori do të flasi n'emën të spitalit.
Çka do të bâjë doktori n'emën të spitalit?
Doktori do të flasi n'emën të spitalit.
A do t'a falënderoni ju n'emën tonë?
Po, unë do t'a falënderoj n'emën tuej.
N'emën të kujt do t'a falënderoni?
Do t'a falënderoj n'emën tuej.

A âsht dërgue ky peshqesh n'emën të të gjithëve?
Po ky peshqesh âsht dërgue n'emën të të gjithëve.
N'emën të kujt âsht dërgue ky peshqesh?
Ky peshqesh âsht dërgue n'emën të të gjithëve.

A i a dërgove plaçkat n'emën të vllait?
Po, i a dërgova plaçkat n'emën të vllait.
N'emën të kujt i a dërgove plaçkat?
I a dërgova plaçkat n'emën të vllait.

A âsht llampa në mes të dhomës?
Po, llampa âsht në mes të dhomës.
Ku âsht llampa?
Llampa âsht në mes të dhomës.
A âsht saksija me lule në mes të tryezës?
Po, saksija me lule âsht në mes të tryezës.
Ku âsht saksija me lule?
Saksija me lule âsht në mes të tryezës.

c. A âsht e madhe kjo shtëpí për né?
Po, kjo shtëpí âsht e madhe për jú.
Për kê âsht e madhe kjo shtëpí?
Kjo shtëpí âsht e madhe për né.
Për kê âsht e madhe kjo shtëpí?
Kjo shtëpí âsht e madhe për atê.
(mue, né, ju, ata)
Cila tryezë âsht e vogël për pesë njerëz?
Kjo tryezë âsht e vogël për pesë njerëz.
Qysh âsht kjo tryezë për pesë njerëz?
Kjo tryezë âsht e vogël për pesë njerëz.
A do të blêj nji shishe rakí edhe për jú?
Po, ju lutem, bleni nji shishe rakí edhe për mue.
Sa shishe rakí do të blêj për vete?
Ju do të bleni për vete nji shishe rakí.
Kush do të blejë për vete nji shishe rakí?
Ju do të bleni për vete nji shishe rakí.

A dola dje pa pallto mbasi bânte të nxehët?
Po, dje dole pa pallto mbasi bânte të nxehët.
Kur dola pa pallto mbasi bânte të nxehët?
Dje dole pa pallto mbasi bânte të nxehët.
A flasin njerzit nganjiherë pa mendue?
Po, njerzit flasin nganjiherë pa mendue.

Kush flet nganjiherë pa mendue?
Njerzit flasin nganjiherë pa mendue.
A e shifni at njerí pa kapelë?
Po, e shof at njerí pa kapelë.
Cilin njerí shifni?
Shof at njerí pa kapelë.

A do të shkojshim dje në plazë më kambë?
Po, dje do të shkojshim në plazhë më kambë.
Qysh do të shkojshim dje në plazhë?
Dje do të shkojshim në plazhë më kambë.
A keni hypë ndonji herë më kalë?
Po, unë kam hypë disa herë më kalë?
Sa herë keni hypë më kalë?
Unë kam hypë disa herë më kalë.
A ju pëlqen me hypë më kalë?
Po, më pëlqen me hypë më kalë.

A janë të gjitha xhaketat ndër varëse?
Po, të gjitha xhaketat janë ndër varëse.
Ku janë të gjitha xhaketat?
Të gjitha xhaketat janë ndër varëse.
A janë të gjithë librat ndër syza?
Po, të gjithë librat janë ndër syza.
Cilët libra janë ndër syza?
Të gjithë librat janë ndër syza.
A kanë ardhë fëmijët në shtëpí?
Po, fëmijët kanë ardhë në shtëpí.
Cilët kanë ardhë në shtëpí?
Fëmijët kanë ardhë në shtëpí.

A shikova edhe nën tryezë, por nuk e gjeta.
Po, shikuet edhe nën tryezë, por nuk e gjetët.
Ku shikova, por nuk e gjeta?
Shikove edhe nën tryezë, por nuk e gjete.
A kalon lumi nën urë?
Po, lumi kalon nën urë.
Çka kalon nën urë?
Lumi kalon nën urë.
A janë të gjithë rradhorët mbi tryezë?
Po, të gjithë rradhorët janë mbi tryezë.
Ku janë të gjithë rradhorët?
Të gjithë rradhorët janë mbi tryezë.

d. A ka blé Zotní Struga nji shtëpí afër shtëpís sime?
Po, Zotní Struga ka blé nji shtëpí afër shtëpís sime.
Afër cilës shtëpí ka blé Zotní Struga nji shtëpí?
Zotní Struga ka blé nji shtëpí afër shtëpís sime.

A u-ulëm na afër jush?
Po, ju u-ulët afër nesh.
Cilët u-ulën afër jush?
Ju u-ulët afër nesh.
A u-ul ai afër meje?
Po, ai u-ul afër teje.
Afër kujt u-ul ai?
Ai u-ul afër teje.
A u-ul Agimi afër tij?
Po, Agimi u-ul afër tij.
Afër kujt u-ul Agimi?
Agimi u-ul afër tij.
A u-ul vajza afër saj?
Po, vajza u-ul afër saj.
Afër kujt u-ul vajza?
Vajza u-ul afër saj.
A u-ulët ju afër tyne?
Po, na u-ulëm afër tyne.
Afër kujt u-ulët ju?
Na u-ulëm afër tyne.

A banoni afër plazhës?
Po, banoj afër plazhës.
Ku banoni?
Banoj afër plazhës.
A banoni larg qytetit?
Po, banoj larg qytetit.
Kush banon larg qytetit?
Unë banoj larg qytetit.

A ke marrë letër prej tezes?
Po, kam marrë letër prej tezes.
Çka ke marrë prej hallës?
Kam marrë letër prej hallës.
Prej kujt keni marrë letër?
Kam marrë letër prej vllait.

Çka keni marrë prej dajës?
Kam marrë letër prej dajës.
A e keni marrë ju këtë libër prej meje?
Po, unë e kam marrë këtë libër prej teje.
Prej kujt e keni marrë këtë libër?
Unë e kam marrë këtë libër prej teje.
(nesh, tyne)

A do t'a bâni ju provimin mbas meje?
Po, unë do t'a bâj provimin mbas jush.
Mbas kujt do t'a bâni provimin?
Unë do t'a bâj provimin mbas jush.
A erdhën edhe pesë vetë përveç meje?
Po, erdhën edhe pesë vetë përveç teje.
Edhe sa vetë erdhën përveç meje?
Erdhën edhe pesë vetë përveç teje.
A âsht automobili para shtëpís së tij.

2. A merr vesh gjermanisht?
Po, marr vesh pak gjermanisht.
Kush merr vesh pak gjermanisht?
Unë marr vesh pak gjermanisht.
A e merr vesh këtë letër?
Jo, s'e marr vesh.
Kush s'e merr vesh këtë letër?
Unë s'e marr vesh këtë letër.
A e more vesh ç'të thash?
Po, e mora vesh ç'më thé.

A do të këtheheni në Tiranë si sot nji muej?
Po, si sot nji muej do të këthehem në Tiranë.
Kur do të këtheheni në Tiranë?
Si sot nji muej do të këthehem në Tiranë.
Ku do të këtheheni si sot nji muej?
Si sot nji muej do të këthehem në Tiranë.
A do të vîjsh me më pá si sot pesë ditë?
Po, si sot pesë ditë do të vîj me të pá.
Kush do të vîjë me më pá si sot pesë ditë?
Unë do të vîj me të pá si sot pesë ditë.
Kur do të vîjsh me më pá?
Do të vîj me të pá si sot pesë ditë.

A kushton 100 lekë në ditë nji kabinë në plazhë?
Po, nji kabinë në plazhë kushton 100 lekë.

Sa kushton nji kabinë në plazhë?
Nji kabinë në plazhë kushtor[illegible] lekë në ditë.
Ku kushton nji kabinë 100 lekë [illegible]të?
Nji kabinë në plazhë kushton [illegible]0 lekë në ditë.

Kur udhëtoni me vaporr, a ju zê deti?
Po, kur udhëtoj me vaporr më zê deti.
Kê zê deti kur udhëton me vaporr?
Mue më zê deti kur udhëtoj me vaporr.
Kur ju zê deti?
Kur udhëtoj me vaporr më zê deti.
A ju kanë zânë ethet ndonjiherë sivjet?
Po, sivjet më kanë zânë ethet dý herë.
Kur ju kanë zânë ethet dý herë?
Sivjet më kanë zânë ethet dy herë.
Sa herë ju kanë zânë ethet sivjet?
Sivjet më kanë zânë ethet dý herë.

A të zê kolla kur pi shumë duhan?
Po, disa herë kur pij shumë duhan më zê kolla?
Kê zê kolla disa herë kur pi shumë duhan?
Mue më zê kolla disa herë kur pij shumë duhan.
Kur të zê kolla?
Kur pij shumë duhan më zê kolla.
A ke zânë shtëpí në Rr. Grameno?
Po, kam zânë shtëpí në Rr. Grameno.
Kush ka zânë shtëpí në Rr. Grameno.
Unë kam zânë shtëpí në Rr. Grameno.
Në ç'rrugë ke zânë shtëpí?
Unë kam zânë shtëpí në Rr. Grameno.

A do të më bâni telefon kur të mrrîni në Korçë?
Po, kur të mrrîj në Korçë do të ju bâj telefon.
Kur do të më bâni telefon?
Kur të mrrîj në Korçë do të ju bâj telefon.
Çka do të më bâni kur të mrrîni në Korçë?
Kur të mrrîj në Korçë do të ju bâj telefon.

A ka autobus për Berat trí herë në ditë?
Po, për Berat ka autobus trí herë në ditë.
Sa herë në ditë ka autobus për Berat?
Për Berat ka autobus trí herë në ditë.
Për ku ka autobus trí herë në ditë?
Ka autobus për Berat trí herë në ditë.

A ka aeroplan për Korçë trí herë në javë?
Po, për Korçë ka aeroplan trí herë në javë.
Sa herë në javë ka aeroplan për Korçë?
Për Korçë ka aeroplan trí herë në javë.

A keni blé biletë për trenin e orës 7.15?
Po, kam blé biletë për trenin e orës 7.15.
Për cilin tren keni blé biletë?
Kam blé biletë për trenin e orës 7.15.
Çka keni blé për trenin e orës 7.15?
Kam blé biletë për trenin e orës 7:15.

A i ngarkove të gjitha plaçkat n'automobil?
Po, të gjitha plaçkat i ngarkova n'automobil.
Çka ngarkove n'automobil?
Të gjitha plaçkat i ngarkova n'automobil.
A m'a kanë ngarkue mue këtë detyrë?
Po, këtë detyrë t'a kanë ngarkue tý.
Kujt i a kanë ngarkue këtë detyrë?
Tý t'a kanë ngarkue këtë detyrë.
Çka më kanë ngarkue mue?
Tý t'a kanë ngarkue këtë detyrë.

A keni rezervue dý vende në teatër?
Po, kam rezervue dý vende në teatër.
Sa vende keni rezervue në teatër?
Kam rezervue dý vende në teatër.
A keni bâ rezervim për të shkue në Shkodër me aeroplan?
Jo, s'kam bâ rezervim për të shkue në Shkodër me aeroplan.
Kush s'ka bâ rezervim për të shkue në Shkodër me aeroplan?
Unë s'kam bâ rezervim për të shkue në Shkodër me aeroplan.
Çka s'keni bâ?
S'kam bâ rezervim për të shkue në Shkodër me aeroplan.

A i lidhim pakot para se me i dërgue me postë?
Po, i lidhim pakot para se me i dërgue me postë.
Çka lidhim para se me dërgue me postë.
Pakot i lidhim para se me i dërgue me postë.
Kur i lidhim pakot?
Para se me i dërgue me postë i lidhim pakot.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Tre muej mâ parë, Dhori Koti bashkë me të shoqen mrrîjti nga Shtetet e Bashkueme t'Amerikës në vendlindjen e tij, në Korçë, ku po bâhesh dasma e të vllait, Todit. Mbas dasmës Dhori e kaloi kohën ndër miq e shokë tue bâ qejf.

Dý javë para se t'i mbaronte leja shkoi n'agjencín e vaporrevet për të marrë informata mbi orarin e udhëtimit. N'agjencí i thanë se për t'u-këthye n'Amerikë mund t'udhëtonte me vaporrin italian që nisesh nga Durrsi çdo të marte ase me vaporrin shqiptâr që nisesh po nga skelja e Durrsit çdo të premte. Dhori deshi t'a blente biletën për gjithë udhëtimin, d.m.th. edhe për vaporrin që e çonte nga Napoli në New York, por nëpunësi i agjencís i tha se at gjâ s'kishte mundësí t'a bânte kurrsesi. Atëherë Dhori pranoi që nëpunësi t'i rezervonte nji vend me telefon. Shpenzimet e rezervimit me telefon i kushtuen gjithësejt 450 lekë.

Mbasi Dhorin dhe të shoqen i zê deti dhe mbasi dojshin rahatí gjatë udhëtimit, ata nuk deshën me udhëtue me shumë udhëtarë në klasën turistike. Për këthough arësye ai rezervoi dý bileta në klasën e parë të

2 vi

vaporrit. Dhori deshi t'a paguente biletën me çek, por nëpunësi nuk pranonte çek. Ai pranonte vetëm lekë ase dollarë, bankënota. Nëpunësi i agjencís nuk mundi të lidhesh menjiherë me telefon me agjencín e Napolit, prandej i tha Dhorit të këthehesh n'orën 4 mbasdreke po t'asaj dite për të marrë përgjegjen e rezervimit.

Kështu Dhori mori vesht pothuej gjithëçka dishronte; pagoi shpenzimet e telefonit e biletën e vaporrit nga Durrsi deri në Bari dhe doli në pazár për të blé ca máll që donte me nxjerrë nga Shqipnija.

Pardje, burrë e grue, u-nisën.

QUESTIONS-PYETJE

1. Nga mrrîjtën në vendlindje Dhori Koti me të shoqen?
2. Dasma e kujt po bâhesh në Korçë?
3. Ku e kaloi kohën Dhori mbas dasmës?
4. Ku shkoi dý javë para se t'i mbaronte leja?
5. Pse shkoi ai n'agjencín e vaporrevet?
6. Në çë vend donte me u-këthye Dhori me të shoqen?
7. Me çfarë mjeti mund t'udhëtojshin ata?
8. Çfarë bilete deshi të blente Dhori?

9. Deri ku i çonte vaporri që nisesh nga Napoli?

10. A i a dha nëpunësi i agjencís biletën e vaporrit nga Napoli për New York?

11. Për ç'arsëye nuk i a shiti ai biletën Dhorit?

12. Çka pranoi atëherë Dhori?

13. Çka i kushtoi Dhorit gjithësejt 450 lekë?

14. Kê zê deti?

15. Cilët dojshin rahatí gjatë udhëtimit?

16. Për ç'arësye nuk deshën me udhëtue në klasën turistike?

17. Në cilën klasë nuk deshën me udhëtue ata?

18. Për cilën klasë të vaporrit rezervuen dý bileta burrë e grue?

19. Me çka deshi t'a paguente biletën Dhori?

20. Kush nuk pranante çek?

21. Çfarë të hollash pranante nëpunësi i agjencís?

22. Kush nuk mundi të lidhesh me telefon me agjencín e Napolit?

23. Në ç'orë t'asaj dite duhet të këthehesh Dhori ke nëpunësi i agjencís?

24. Pse duhet të këthehesh ai ke nëpunësi?

25. Çka mori vesht Dhori?

26. Çka pagoi ai?

27. Ku doli ai mbasi pagoi shpenzimet e telefonit e biletën nga Durrsi deri në Bari?

28. Pse doli ai në pazár?

29. Çka donte me nxjerrë Dhori nga Shqipnija?

30. Cilët u-nisën pardje?

– Zotní Drejtor! Në zyrën time të gjithë nëpunësit janë tue fjetë.
– A veç për këtë më zgjove?

LIII

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Përkëtheni shqip:

1. How much does a round trip ticket cost?

2. He should keep the dog on a leash (to leash) because it's dangerous.

3. We went fishing yesterday morning but we didn't catch a thing, because we all got seasick.

4. We had to rent a cabin on the beach, because there was no place to get undressed.

5. Can you cash this check for me please? I haven't got a single lek in my pocket.

Përkëtheni anglisht:

6. E nxorën nga puna sepse âsht përtac.

7. Malli që erdhi dje me vaporr ishte prishë krejt për arsye të kohës së keqe.

8. S'e mora vesht fare se ç'tha; flitte me zâ shumë t'ulët.

9. Më vjen shumë keq; s'mund të të ndihmoj kurrsesi.

10. Po s'erdhi përgjegja ndër këto ditë, do të shkoj vetë në Tiranë për të marrë vesht se si qëndron puna.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

agjencí, -ja agjencí, -t	(f.)	agency
i, t'atjeshëm e, t'atjeshme	(adv. m. & f.)	of that place
bankënotë, -a bankënota, -t	(f.)	banknote
biletë, -a bileta, -t	(f.)	ticket (bus ticket, etc.)
çek, -u çeqe, -t çeka, -t	(m.)	check
bisedim, -i bisedime, -t	(m.)	conversation, discussion
me deklarue (unë deklaroj)	(v.)	to declare
dollár, -i dollarë, -t	(m.)	dollar
hajde, hajdeni	(imp. of me ardhë & interj.)	come, come on
informatë, -a informata, -t	(f.)	information
italian, -ë italiane	(adj. m. & f.)	Italian
kabinë, -a kabina, -t	(f.)	cabin
kurrsesi	(adv.)	by no means, in no way
me lidhë (unë lidh)	(v.)	tie, to connect, link, leash, bind, bandage

mâll, -i mallna, -t	(m.)	merchandise, goods; property
me marrë vesh (unë marr vesh)	(v.)	to understand, to find out
mundësisht	(adv.)	if possible
me ngarkue (unë ngarkoj)	(v.)	to put in charge, to load
nisje, -a	(f.)	departure
përgjegje, -a përgjegje, -t	(f.)	reply, answer, response
me pranue (unë pranoj)	(v.)	to accept, admit
rahatí, -ja	(f.)	comfort, coziness
rezervim, -i rezervime, -t	(m.)	reservation
me rezervue (unë rezervoj)	(v.)	to reserve
shpenzim, -i shpenzime, -t	(m.)	expense, expenditure
tarifë, -a tarifa, -t	(f.)	charge, tariff, price list
turistik, -ë turistike	(adj. m. & f.)	tourist, touristic
udhëtár, -i udhëtarë, -t	(m.)	passenger, traveler
vaporr, -i vaporre, -t	(m.)	ship (passenger & transport)

Notes:

ndoshta na takon me pritë	Maybe we'll have to wait.
me zânë deti (më zë deti)	to get seasick
si sot dý javë	exactly two weeks from today

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. Dative replacing possessive adjectives

a. A më këthehet letra kur nuk i vê pulla?
Po, tý të këthehet letra kur nuk i vê pulla.
A i këthehet letra atij kur nuk i vê pulla?
Po, atij i këthehet letra kur nuk i vê pulla.
A na këthehet letra né kur nuk i vêmë pulla?
Po, né na këthehet letra kur nuk i vêmë pulla.
A u këthehet letra atyne kur nuk i vênë pulla?
Po, atyne u këthehet letra kur nuk i vênë pulla.

b. A m'u-këthye mue letra dje?
Po, tý t'u-këthye letra dje.
A t'u-këthye tý letra dje?
Po, mue m'u-këthye letra dje.
A i u-këthye atij letra dje?
Po, atij i u-këthye letra dje.
A na u-këthye né letra dje?
Po, né na u-këthye letra dje.
A i u-këthye atyne letra dje?
Po, atyne i u-këthye letra dje.

Kujt i u-këthye letra?

ti: Mue m'u-këthye letra.

unë: Tý t'u-këthye letra.

ai: Atij i u-këthye letra.

ajo: Asaj i u-këthye letra.

na: Né na u-këthye letra.

ju: Jú ju u-këthye letra.

ata: Atyne i u-këthye letra.
ato:

A i u-këthye letra shokut?
Po, shokut i u-këthye letra.
A i u-këthye letra shokëvet?
Po, shokëvet i u-këthye letra.

A i u-këthye letra shoqes?
Po, shoqes i u-këthye letra.

A i u-këthye letra shoqevet?
Po, shoqevet i u-këthye letra.

Kujt i u-këthye letra?

motër: Motrës i u-këthye letra.

vllá: Vllait i u-këthye letra.

motra: Motravet i u-këthye letra.

vllazën: Vllazënvet i u-këthye letra.

mik: Mikut i u-këthye letra.

miq: Miqvet i u-këthye letra.

xhajë: Xhajës i u-këthye letra.

xhaja: Xhajavet i u-këthye letra.

ushtár: Ushtarit i u-këthye letra.

ushtarë: Ushtarëvet i u-këthye letra.

c. Kujt do t'i këthehet letra?

Qamil: Qamilit do t'i këthehet letra.

Hysen: Hysenit do t'i këthehet letra.

Hyrije: Hyrijes do t'i këthehet letra.

nânë: Nânës do t'i këthehet letra.

d. Kujt i u-rrit djali?

unë: Mue m'u-rrit djali.

ti: Tý t'u-rrit djali.

ai: Atij i u-rrit djali.

ajo: Asaj i u-rrith djali.

na: Né na u-rrit djali.

ju: Jú ju u-rrit djali.

ata:
ato: Atyne i u-rrit djali.

Kujt i u-rritën djelmt?

unë: Mue m'u-rritën djelmt.

ti: Tý t'u-rritën djelmt.

ai: Atij i u-rritën djelmt.

ajo: Asaj i u-rritën djelmt.

na: Né na u-rritën djelmt.

ju: Jú ju u-rritën djelmt.

ata:
ato: Atyne i u-rritën djelmt.

2.

a. A të dhemb dhâmbi tash?
Po, mue më dhemb dhâmbi tash.
A i dhambin dhâmbët atij?
Po, atij i dhambin dhâmbët.
A të dhimti dhâmbi dje?
Po, mue më dhimti dhâmbi dje.
A i dhimtën dhâmbët Sadikut dje?
Po, Sadikut i dhimtën dhâmbët dje.
A i ka dhimtë dhâmbi Sadikut?
Po, Sadikut i ka dhimtë dhâmbi.
A i kanë dhimtë dhâmbët Sadikut?
Po, Sadikut i kanë dhimtë dhâmbët.
A do t'i dhambi dhâmbi Sadikut edhe nesër?
Jo, Sadikut nuk do t'i dhambi dhâmbi nesër.
A do t'i dhambin dhâmbët Sadikut nesër?
Jo, Sadikut nuk do t'i dhambin dhâmbët.

A i dhemb dhâmbi nânës?
Po, nânës i dhêmb dhâmbi.
A i dhemb dhâmbi mësuesit?
Po, mësuesit i dhemb dhâmbi.

Kujt i dhemb dhâmbi?

unë: Mue më dhemb dhâmbi.

ti: Tý të dhemb dhâmbi.

ai: Atij i dhemb dhâmbi.

na: Né na dhemb dhâmbi.

ju: Jú ju dhemb dhâmbi.

ata: Atyne u dhemb dhâmbi.

3. Dative replacing "për - accusative."

A bletë ju nji sahat për djalin?
Po, unë e bleva at sahat për djalin.
A i bletë nji sahat djalit?
Po, unë i bleva nji sahat djalit.
Kujt i bletë ju nji sahat?
Unë i bleva djalit nji sahat.
A i bletë nji pêndë vajzës?
Po, unë i bleva nji pêndë vajzës.
Kujt i bletë ju nji pêndë?
Unë i bleva vajzës nji pêndë.
A u bletë djelmvet nga nji sahat?
Po, unë u bleva djelmvet nga nji sahat.
Kujve u bletë nga nji sahat?
Unë u bleva djelmvet nga nji sahat.

Kujt i a prûtë karrigën?

vllá: Unë i a prûna karrigën vllait.

nânë: Unë i a prûna karrigën nânës.

motër: Unë i a prûna karrigën motrës.

kapter: Unë i a prûna karrigën kapterit.

tetár: Unë i a prûna karrigën tetarit.

4. Forming of nouns by infinitive - s.

A jam tue mësue unë tash?
Po, ju jeni tue mësue tash.
A jam unë mësues?
Po, ju jeni mësues.
A jam unë mësuesi juej?
Po, ju jeni mësuesi im.
A jeni tue nxânë ju tash?
Po, unë jam tue nxânë tash.
A jeni ju nxânës?
Po, unë jam nxânës.
A jeni ju nxânsi im?
Po, unë jam nxânsi juej.
A ka dërgue Hasani nji letër?
Po, Hasani ka dërgue nji letër.
A âsht Hasani dërguesi i letrës?
Po, Hasani âsht dërguesi i letrës.
A e ka marrë i vllai letrën?
Po, i vllai e ka marrë letrën.
A âsht i vllai marrësi i letrës?
Po, i vllai âsht marrësi i letrës.
A jam tue përkëthye unë tash?
Po, ju jeni tue përkëthye tash.
A jam unë përkëthyes?
Po, ju jeni përkëthyes.
A e keni shkrue letrën?
Po, unë e kam shkrue letrën.
A jeni ju shkruesi i letrës?
Po, unë jam shkruesi i letrës.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Në Postëtelegrafë

1. Shumë i gjatë rreshti sot! Memzi m'erdhi rradha!
2. Dje ka qenë fundi i muejit, d.m.th. ditë pagese. Shumë nëpunës e punëtorë u dërgojnë të holla familjevet.

3. Kam këtë pako për të dërgue në Kukës. M'a peshoni, ju lutem!
4. Nuk pranojmë koliposta po mos të jenë lidhë me spagë të trashë.

5. Nuk besoj të shpërthehet; kutija âsht prej kartoni të fortë.
6. Na kemi nji rregullore, Zotní; s'kam ç'të ju bâj.

7. Mirë. Këto dý letra due t'i dërgoj të porosituna.
8. Letrat e porosituna duhet të kenë të shenuem emnin, mbiemnin dhe drejtimin e dërguesit.

9. I kam shenue mbrapa zarfit.
10. Më falni! Nuk më shkoi mendja të shikoj mbrapa, 63 lekë secila, 126 lekë gjithësejt.

11. Due edhe nji mandapostë.
12. Për sa të holla dhe n'emën të kujt e doni?

13. Për 1500 lekë dhe emnin e marrësit e kam shkrue në këtë pusullë.
14. Urdhënoni! Tash due prej jush 1500 lekë dhe 20 lekë taksë, gjithësejt 1520 lekë.

15. Qe 2000 lekë! Numroni e m'epni kusurin!
16. Tamam. Qe kusurin: 100, 200, 300, 400 e 80 bâjnë 480. Tjetër?

17. Due ca pulla 5-she e 10-she dhe trí kartë-postale.
18. Në sportelin tjetër, në të majtë, shesin pulla e kartëpostale.

19. Po zyra telegrafike, ku âsht?
20. Në sportelin përbáll. Po atje ka edhe formularë për të shkrue telegrame.

21. Më vjen keq për pakon: më mbeti pa e nisë.
22. Ka kohë; kolipostat nisen mbas 5 orësh.

23. Ju falem nderit. Po këthehem mâ vonë, atëherë.
24. Deri n'orën 6 mbasdreke këtu jam. Të mirë u-pafshim!

LESSON LIV

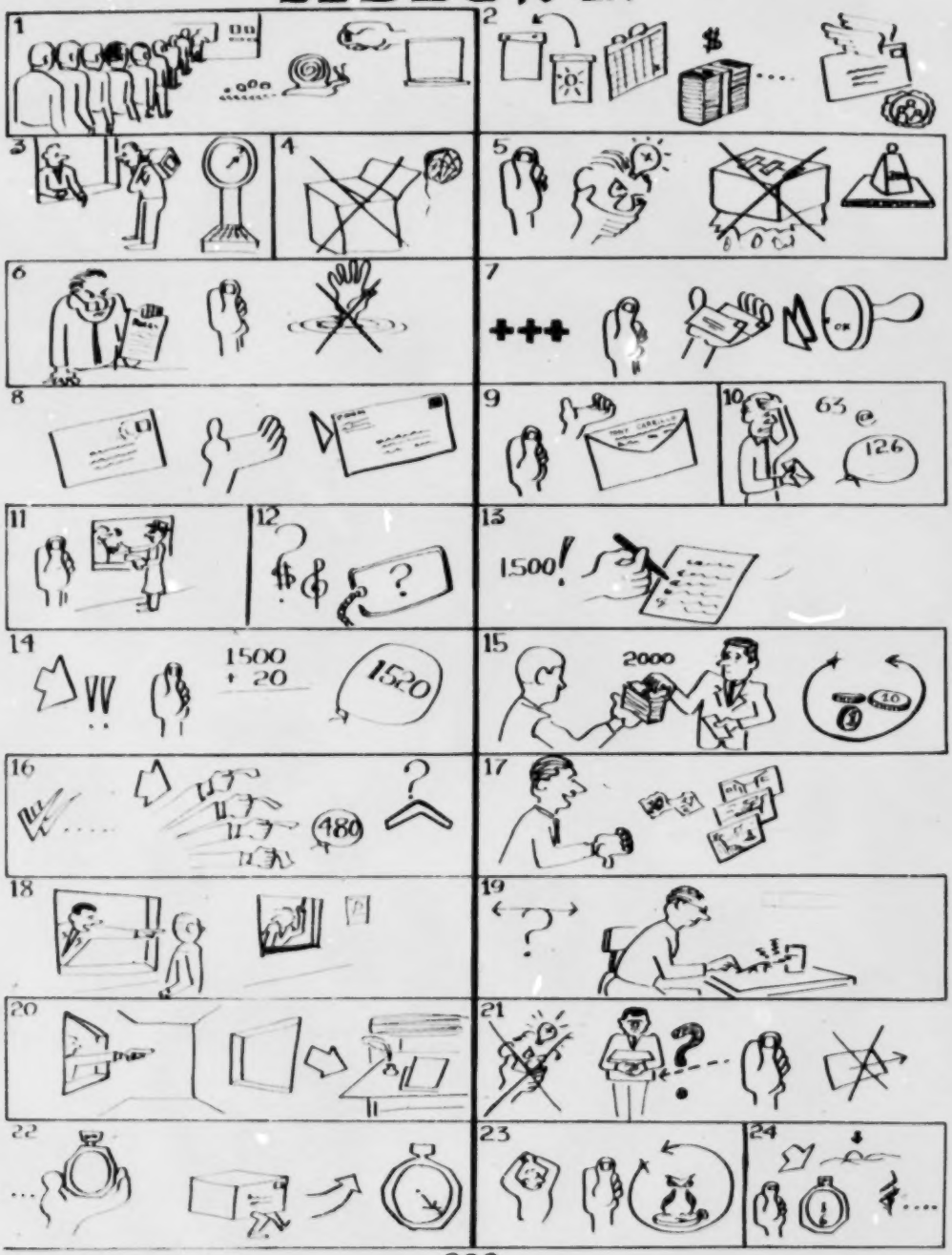
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
65 @
126
11
12
?
13
1500!
14
1500
+ 20
1520
15
2000
16
480
?
17
18
19
?
20
21
?
22
23
24

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

At a Post & Telegraph Office

1. The line is too long today! It took a long time for my turn.
2. Yesterday was the end of the month--payday. Many employees and workers send money to their families.

3. I have this parcel to mail to Kukës. Weigh it please!
4. We don't accept packages unless they are tied with twine.

5. I don't think it will fall apart because it is made of strong cardboard.
6. These are the regulations, Sir! I can't help you.

7. All right, I want to register these two letters.
8. A registered letter should have the name and the address of the sender.

9. I have that on the back of the envelope.
10. I am sorry. It didn't occur to me to look on the back, 63 leks each, 126 leks altogether.

11. I want a money order too.
12. For how much and in whose name?

13. For 1,500 lek and I have written the reçeiver's name on this slip of paper.
14. Here it is! Now I want 1500 leks plus 20 leks for the fee, altogether 1520 leks.

15. Here are 2000 leks. Count them and give me the change please.
16. Right! Here is the change, 100, 200, 300, 400 and 80 makes 480. Anything else?

17. I want some five and ten cent stamps, also 3 postcards.
18. They sell stamps and postcards at the other window, to your left.

19. Where is the telegraph office?
20. At the window across from us. There you will also find forms for writing telegrams.

21. I don't know what to do with my package; I can't send it.
22. You have time enough; parcels go out 5 hours from now.

23. Thank you. Then I will come back later.
24. I'll be here until 6 in the evening. See you!

Pulla të R.P. të Shqipnís

IDIOMS WITH AN INDIRECT OBJECT

a. The pronominal particle precedes the verb whenever an indirect object is involved or understood as such. Examples:

Ai më tha (mue) se do të vînte.
(He told me he would come.)

Ju tregova (jú) se si ndodhi puna.
(I told you how it happened.)

U shkrova me m'u-përgjegjë.
(I wrote them to answer me.)

There are some instances, in both colloquial and written Albanian, in which the pronominal particles "më," "na" and "të" do not have any indirect object involved or understood. In this case these three particles express the emotion involved better, and if this type of construction is not used, the beauty of expression suffers. Examples:

Nji herë na kishte qenë nji mbret....
(Once upon a time there was a king....)

M'i bân të fala cilitdo që të pyesi për mue.
(Say hello to anyone who knows me.)

Rá nga pema e t'u-bâ copa copa.
(He fell from the tree and got killed.)

b. Constructions where the indirect object replaces the possessive adjective are of high frequency in Albanian. Examples:

m'erdhi rradha (it's my turn)	instead of erdhi rradha ime
t'u-rrit djali (your son has grown up)	instead of u-rrit djali yt

i vdiq baba (his father passed away)	instead of vdiq baba i tij
na kanë dalë emnat në gazetë (our names appeared in the newspaper)	instead of emnat tonë kanë dalë në gazetë

c. In order to add beauty and shorten somewhat the expression, the indirect object often replaces the direct object preceded by the preposition "për." Examples:

I bleva djalit nji sahat. (I bought my son a watch.)	instead of bleva nji sahat për djalin
Të kam gjetë nuse. (I found you a bride.)	instead of kam gjetë nuse për tý

AGENT NOUNS ENDING IN -s or -se

An agent noun, one that indicates a being or a thing that acts, is a very frequent phenomenon in Albanian.

a. Agent nouns derived from past participles:

me mësue (to teach)	mësues (teacher)	mësuese (lady teacher)
me nxânë (to learn)	nxânës (student)	nxânse (lady student)
me folë (to speak)	folës (speaker)	folëse (lady speaker)
me çelë (to open)	çelës (opener, key)	
me marrë (to receive)	marrës (receiver)	marrëse (lady receiver)

Avoid confusing agent nouns with those verbal nouns derived from substituting -ue of the past participle with the suffix -esë. Examples:

me tërgue (to fry)	tërgesë (a particular dish with fried ground meat; any fried food)
me mbulue (to cover)	mbulesë (cover, covering; blanket)
me vonue (to delay)	vonesë (delay)

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A erdhi rradha jote me hŷ në provim?
   Po, erdhi rradha ime me hŷ në provim.
   A t'erdhi rradha me hŷ në provim?
   Po, m'erdhi rradha me hŷ në provim.
   A m'erdhi rradha me hŷ në provim?
   Po, t'erdhi rradha me hŷ në provim.
   A i erdhi rradha me hŷ në provim?
   Po, i erdhi rradha me hŷ në provim.
   A na erdhi rradha me hypë n'autobus?
   Po, ju erdhi rradha me hypë n'autobus.
   A u erdhi rradha me hypë n'autobus?
   Po, u erdhi rradha me hypë n'autobus.

   A të dhemb kryet shpesh?
   Jo, nuk më dhemb kryet shpesh.
   Kujt nuk i dhemb kryet shpesh?
   Mue nuk më dhemb kryet shpesh.
   Çka nuk të dhemb shpesh?
   Nuk më dhemb kryet shpesh.

   A ju shkoi mendja se do të vîjshem sot?
   Jo, nuk na shkoi mendja se do të vîjshi sot.
   Kujt nuk i shkoi mendja se do të vîjshem sot?
   Né nuk na shkoi mendja se do të vîjshi sot.
   A të shkoi mendja dje me ardhë me më pá?
   Po, dje më shkoi mendja me ardhë me të pá.
   Kujt i shkoi mendja dje me ardhë me më pá?
   Mue më shkoi mendja dje me ardhë me të pá.
   Kur të shkoi mendja me ardhë me më pá?
   Dje më shkoi mendja me ardhë me të pá.

   A më mbesin shumë të holla në fund të muejt?
   Jo, në fund të muejit nuk të mbesin shumë
   të holla.
   Kujt nuk i mbesin shumë të holla në fund të
   muejit?
   Tŷ nuk të mbesin shumë të holla në fund të
   muejit.
   Kur nuk më mbesin shumë të holla?
   Në fund të muejit nuk të mbesin shumë të holla.

A i u-këthye letra mbas katër ditëve?
Po, mbas katër ditëve i u-këthye letra.
Kur i u-këthye letra?
Mbas katër ditëve i u-këthye letra.
Çka i u-këthye mbas katër ditëve?
Mbas katër ditëve i u-këthye letra.

A të rriten flokët shpejt?
Po, mue më rriten flokët shpejt.
Kujt i rriten flokët shpejt?
Mue më rriten flokët shpejt.
Çka të rritet shpejt?
Mue më rriten flokët shpejt.

A m'i peshove valixhet?
Po, t'i peshova valixhet.
Çka bâne ti?
Unë t'i peshova valixhet.
Cilat valixhe peshove?
Unë i peshova valixhet e tua.

2. A bleve nji sahat për djalin?
Po, bleva nji sahat për djalin.
A i bleve djalit nji sahat?
Po, i bleva djalit nji sahat.
Çka i bleva unë djalit.
Ti i bleve djalit nji sahat.
Kush i bleu djalit nji sahat?
Ai i bleu djalit nji sahat.
A u blemë na fëmijëve nga nji çantë?
Po, na u blemë fëmijëve nga nji çantë.
Çka u blemë na fëmijëve?
Ju u bletë fëmijëve nga nji çantë.
Kujve u blenë ata nga nji çantë?
Ata u blenë fëmijëve nga nji çantë.

A u more fëmijëvet ca âmbëlsina?
Po, u mora fëmijëvet ca âmbëlsina.
Kujve u more ca âmbëlsina?
Fëmijëvet u mora ca âmbëlsina.
Çka u more fëmijëvet?
Fëmijëvet u mora ca âmbëlsina.

3. A dini të numroni shqip?
Po, unë dij të numroj shqip.

A mund të numroni mjaft shpejt?
Po, mund të numroj mjaft shpejt.

A gjindet shtëpija juej përbáll shtëpís së tij?
Jo, shtëpija ime nuk gjindet përbáll shtëpís së tij.
Shtëpija e kujt nuk gjindet përbáll shtëpís së tij?
Shtëpija ime nuk gjindet përbáll shtëpís së tij.
Çka nuk gjindet përbáll shtëpís së tij?
Shtëpija ime nuk gjindet përbáll shtëpís së tij.

A shesin kartëpostale në zyrën e postës?
Po, në zyrën e postës shesin kartëpostale.
Ku shesin kartëpostale?
Në zyrën e postës shesin kartëpostale.
Çka shesin në zyrën e postës përveç pullavet?
Në zyrën e postës shesin kartëpostale përveç pullavet.

A âsht mbiemni im _____?
Po, mbiemni juej âsht _____.
Si e keni mbiemnin?
Unë e kam mbiemnin _____.
Si e ka ai mbiemnin?
Ai e ka mbiemnin _____.

A rrini në rresht për të hŷ në kinema kur ka shumë njerëz?
Po, kur ka shumë njerëz unë rrij në rresht për të hŷ në kinema.
Kur rrini në rresht?
Unë rrij në rresht për të hŷ në kinema kur ka shumë njerëz.
Kush rri në rresht për të hŷ në kinema kur ka shumë njerëz?
Unë rrij në rresht për të hŷ në kinema kur ka shumë njerëz.

A duhet shkrue në çdo zarf emni i dërguesit?
Jo, nuk duhet shkrue në çdo zarf emni i dërguesit.
Emni i kujt nuk duhet shkrue në çdo zarf?
Nuk duhet shkrue emni i dërguesit në çdo zarf.

Ku nuk duhet shkrue emni i dërguesit?
Nuk duhet shkrue emni i dërguesit në çdo zarf.

A âsht prej kartoni kutija e fjalorit?
Jo, kutija e fjalorit nuk âsht prej kartoni.
Cila kutí nuk âsht prej kartoni?
Kutija e fjalorit nuk âsht prej kartoni.

A keni dërgue ndonjiherë ndonji letër të porositun?
Po, unë kam dërgue disa herë letra të porosituna.
Sa herë keni dërgue letra të porosituna?
Unë kam dërgue disa herë letra të porosituna.
Çka keni dërgue disa herë?
Unë kam dërgue disa herë letra të porosituna.

A lén dielli në lindje?
Po, dielli lén në lindje.
Në ç'drejtim lén dielli?
Dielli lén në lindje.
A e dini drejtimin e Zotní Përmetit?
Jo, nuk e dij drejtimin e Zotní Përmetit.
Kush nuk e di drejtimin e Zotní Përmetit?
Unë nuk e dij drejtimin e Zotní Përmetit.

Kur kërkoni nji huá nga banka, a duhet të mbushni nji formulár?
Po, kur kërkoj nji huá nga banka, duhet të mbush nji formulár.
Çka duhet të bâni kur kërkoni nji huá nga banka?
Kur kërkoj nji huá nga banka duhet të mbush nji formulár.
Kur duhet të mbushni nji formulár?
Kur kërkoj nji huá nga banka duhet të mbush nji formulár.

A kam shenue në këtpusullë numrin tim të telefonit?
Po, në këtpusullë keni shenue numrin tuej të telefonit.
Çka kam shenue në këtpusullë?
Në këtpusullë keni shenue numrin tuej të telefonit.
Ku e kam shenue numrin tim të telefonit?
Në pusullë e keni shenue numrin tuej të telefonit.

A gjindet në Shqipní zyra telegrafike në të njâjtën ndërtesë me zyrën e postës?
Po, në Shqipní, zyra telegrafike gjindet në të njâjtën ndërtesë me zyrën e postës.
Cila zyrë gjindet në të njâjtën ndërtesë me zyrën e postës në Shqipní?
Në Shqipní, zyra telegrafike gjindet në të njâjtën ndërtesë me zyrën e postës.
Ku gjinden zyrat telegrafike në Shqipní?
Në Shqipní, zyrat telegrafike gjinden në të njâjtën ndërtesë me zyrën e postës.

A ka secila dritore në këtë dhomë gjashtë xhama?
Po, secila dritore në këtë dhomë ka gjashtë xhama.
Sa xhama ka secila dritore në kësaj dhomë?
Secila dritore në këtë dhomë ka gjashtë xhama.
Cilat dritore kanë gjashtë xhama?
Secila dritore në këtë dhomë ka gjashtë xhama.

A rri hapët sporteli i telegramevet 24 orë në ditë?
Po, sporteli i telegramevet rri hapët 24 orë në ditë.
Cili sportel rri hapët 24 orë në ditë?
Sporteli i telegramevet rri hapët 24 orë në ditë.
Sa orë në ditë rri hapët sporteli i telegramevet?
Sporteli i telegramevet rri hapët 24 orë në ditë.

A dërgoni të holla me çek, apor me mandapostë, zakonisht?
Zakonisht, unë dërgoj të holla me mandapostë.
Kush dërgon të holla me mandapostë, zakonisht?
Zakonisht, unë dërgoj të holla me mandapostë.
Çka dërgoni ju, zakonisht, me mandapostë?
Zakonisht, unë dërgoj të holla me mandapostë.

A përdorim spagë për të lidhë pako?
Po, për të lidhë pako përdorim spagë.
Çka përdorim për të lidhë pako?
Për të lidhë pako përdorim spagë.
Kush përdor spagë për të lidhë pako?
Të gjithë përdorin spagë për të lidhë pako.

A ka shkolla jonë rregullore?
Po, shkolla jonë ka rregullore.
Cila shkollë ka rregullore?
Shkolla jonë ka rregullore.
Çka ka shkolla jonë?
Shkolla jonë ka rregullore.

Në qoftë se marrësi i nji letre nuk gjindet në drejtim, a i këthehet letra dërguesit?
Po, në qoftë se marrësi i nji letre nuk gjindet në drejtim, letra i këthehet dërguesit.
Kujt i këthehet letra në qoftë se marrësi nuk gjindet në drejtim?
Në qoftë se marrësi i nji letre nuk gjindet në drejtim, letra i këthehet dërguesit.
Kur i këthet letra dërguesit?
Letra i këthehet dërguesit në qoftë se marrësi i nji letre nuk gjindet në drejtim.

Use "memzi" with the help of the following statements:

Atij i dhemb kamba; ecën me shumë vështirësí.
Ai memzi ecën.
Letra e tij lexohet me vështirësí të madhe.
Letra e tij memzi lexohet.
Ata flasin shqip me shumë vështirësí sepse kanë harrue.
Ata memzi flasin shqip.
Dialogu qe shumë i gjatë; gati s'pata kohë me e mbarue.
Memzi e mbarova dialogun.
Gjella s'kishte krypë aspak; e hangra pa qejf.
Memzi e hangra gjellën sepse s'kishte krypë aspak.
Ai âsht shumë i lodhun; qëndron më kambë me vështirësí të madhe.
Ai memzi qëndron më kambë sepse âsht i lodhun.

PJESA E PESTË
COPË LEXIMI

FIFTH PART
READING TEXT

Ca ditë mâ parë u kishem shkrue prindëvet se, porsa të merrshem rrogën do t'u dërgojshem nji pako me veshmbathje. Pardje, pra, qe ditë pagese dhe unë, si gjithë nëpunësit tjerë, mora rrogën dhe menjiherë dola në pazár për t'u blé ca plaçka prindëvet dhe nji pêndë motrës. Në mbrâmje i futa të gjitha në nji kutí prej kartoni të fortë, e mbylla, shkrova drejtimin dhe kështu koliposta qe gati për t'u-dërgue të nesërmen në mëngjes. E dij se ditën mbas pagesës rreshtat me njerëz tue pritë janë të gjatë në postë-telegrafë; prandej dje dola heret, me kolipostë nën krah, tue shpresue që të zêjshem rradhë ndër të parët. Mjerisht, atje gjeta njerëz që kishin dalë edhe mâ heret se unë dhe m'u-desh me pritë nji gjymës ore. U-mërzita mjaft deri sa m'erdhi rradha, por s'pata çka me bâ.

Kur i dhash kolipostën nëpunësit të postës, ai m'a këtheu tue më thânë me njerzí: "Më vjen keq, Zotní. Ju nuk e keni lidhë pakon me spagë të trashë simbas rregullores. Kjo pako, megjithëse âsht prej kartoni të fortë, mund të shpërthehet. Pregatitnie si duhet dhe binie mbasdreke!" Me pak fjalë, nëpunësi

nuk m'a pranoi at pako që kishem pregatitë me aq kujdes. Kishem edhe punë tjera në postë: dërgova dý letra të porosituna, të cilat nëpunësi, para se t'i pranonte, i këqyri me kujdes në se kishem shenue mbi zarf emnin, mbiemnin dhe drejtimin e dërguesit. Secila më kushtoi 63 lekë. Mandej kërkova nji mandapostë për 1500 lekë. Shenova emnin, mbiemnin dhe drejtimin e marrësit në nji pusullë dhe i a dhash nëpunësit që t'i shkruente mbi mandapostë. Taksa më kushtoi 20 lekë. Pagova me dý bankënota njimijë lekësh; nëpunësi, mbasi i numroi, më dha kusurin: 480 lekë. Po aty mora edhe ca pulla 5-she e 10-she.

Në sportelin që gjindesh në të majtë bleva trí kartëpostale, kurse në sportelin përbáll, ku gjindesh zyra telegrafike, dërgova nji telegram, natyrisht mbasi e shkrova në nji formulár. Kolipostën e nisa mbasi dola nga puna.

QUESTIONS-PYETJE

1. Çka u kishem shkrue prindëvet ca ditë mâ parë?
2. Kur do t'u dërgojshem prindëvet nji pako me veshmbathje?
3. Kur qe ditë pagese?

4. Çka bâna unë pardje, si gjithë nëpunësit tjerë?

5. Ku shkova unë, mbasi mora rrogën?

6. Pse dola në pazár?

7. Çka bleva në pazár?

8. Në mbrâmje, ku i futa të gjitha plaçkat që bleva?

9. Prej se ishte kutija me të cilën bâna pakon?

10. Mbasi i futa plaçkat mbrendë, çka bâna?

11. Çka shkrova mbi pako?

12. Kur qe pakoja gati për t'u-dërgue të nesërmen në mëngjes?

13. Qysh janë rreshtat me njerëz tue pritë ditën mbas pagesës?

14. Çka shpresojshem unë kur dola nga shtëpija heret, me pako nën krah?

15. Pse dola heret të nesërmen në mëngjes?

16. Mjerisht, sa njerëz gjeta në postëtelegrafë?

17. Sa kohë m'u-desh me pritë?

18. A u-mërzita deri sa m'erdhi rradha?

19. Kush m'a këtheu kolipostën?

20. Qysh m'a këtheu kolipostën nëpunësi i postës?

21. Çka më tha ai me njerzí?

22. Me çka duhet t'a kishem lidhë pakon?

23. Çka thotë rregullorja e postës?

24. Çka i ngjân pakos në qoftë se nuk e lidhim me spagë të trashë?

25. Çka më tha nëpunësi i postës mâ në fund?

26. Çfarë letrash dërgova në postë?

27. Çka bâni nëpunësi i postës para se me i pranue letrat?

28. Emni, mbiemni dhe drejtimi i kujt duhen shkrue mbi zarfin e nji letre së porositun?

29. Sa më kushtoi secila nga letrat e porosituna?

30. Për sa lekë e kërkova mandapostën?

31. Ku e shenova emnin, mbiemnin dhe drejtimin e marrësit të mandapostës?

32. Sa lekë më kushtoi taksa e mandapostës?

33. Me çfarë bankënotash pagova?

34. Sa kusúr më dha nëpunësi?

35. Çka mora po n'at sportel?

36. Çka bleva në sportelin që gjindesh në të majtë?

37. Çka bâna në sportelin përbáll?

38. Kur e dërgova kolipostën?

LIV

PJESA E GJASHTË
DETYRË SHTËPIJE

SIXTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian:

1. It didn't occur to me to ask him; I forgot.

2. He remained behind because he was very tired.

3. You can send packages with clothing to Albania, but they might have to pay duty.

4. I don't know in what direction he went.

5. Fill in this form and send it to the State University of Tirana.

Translate into English:

6. Nuk mund të dërgojsh të holla në Shqipní me mandapostë; duhet t'i dërgojsh me anë të bankës.

7. Ka qenë shumë i sëmundë; memzi ecën.

8. Ai s'e tha nga vetja e tij, por qe i porositun të flitte ashtu.

9. E kam shenue diku datën, në të cilën duhet të shkoj ke mjeku, por s'e mbaj mend se ku.

10. Bleva dý këmisha; i dhash nji mijëshe, por harroi të m'epte kusurin dhe unë harrova t'i a kërkoj.

PJESA E SHTATË
FJALORI

SEVENTH PART
VOCABULARY

dërgues, -i dërgues, -it	(m.)	sender
drejtim, -i drejtime, -t	(m.)	address; direction
formulár, -i formularë, -t	(m.)	form (to be filled in)
kartëpostale, kartëpostalja kartëpostale, -t	(f.)	postcard
karton, -i kartona, -t	(m.)	cardboard
kolipostë, -a koliposta, -t	(f.)	parcel, package
kujdes, -i kujdese, -t	(m.)	care, attention; anxiety
kusúr, -i	(m.)	change (balance), (the) left over, remainder
mandapostë, -a mandaposta, -t	(f.)	money order
marrës, -i marrës, -it	(m.)	receiver
me mbetë (unë mbes or jes)	(v.)	to remain, stay, to get stuck; to die in a war
mbiemën, mbiemni mbiemna, -t	(m.)	family name; adjective
memzi	(adv.)	hardly, scarcely, with difficulty

me numrue (unë numroj)	(v.)	to count
me peshue (unë peshoj)	(v.)	to weigh
përbáll	(adv. & prep.)	opposite, across
i, e, të porositun të porosituna	(adj. m. & f.)	registered (mail); instructed
pusullë, -a pusulla, -t	(f.)	slip, note
rradhë, -a rradhë, -t	(f.)	turn; line, row
rregullore, rregullorja rregullore, -t	(f.)	set of regulations
rresht, -i rreshta, -t	(m.)	line, row
secila	(pron. & adj. f.)	each, every
spagë, -a	(f.)	string
spagë e trashë	(f.)	twine
sportel, -i sportele, -t	(m.)	window (service window)
me shenue (unë shenoj)	(v.)	to mark, brand, to make a note of
i, të shenuem e, të shenueme	(adj. m. & f.)	indicated, marked; noteworthy
me u-shpërthye (unë shpërthehem)	(v.)	to unbutton; to come apart, to fall to pieces

telegrafik, -e	(adj. m. & f.)	telegraphic, telegraph
i, e, të trashë të trasha	(adj. m. & f.)	thick, fat; stupid
vështirësí, -ja vështirësí, -t	(f.)	difficulty

Notes:

s'kam ç'të ju bâj	I can't help you.
nuk më shkoi mendja	It didn't occur to me.

Përgjegjet e fjalëvet kryq

Faqe 31:

1. Shqipe
2. Tetár
3. Mësim
4. Hapat
5. Burim
6. Zilja
7. Letra

Faqe 151:

1. Bardhë
2. Mendoj
3. Arsye
4. Rakija
5. Ethet
6. Qingji